با ایران توشه
یک قدم جلوتر
باش!

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ایران توشه، مرجع دانلود فایل های کمک آموزشی دانش آموزان و کنکوری ها

همه چیز
برای موفقیت
تو!

- دانلود رایگان آزمون های آزمایشی قلمچی، خیلی سبز، گاج و ...
- دانلود رایگان گام به گام تمامی دروس
- دانلود رایگان نمونه سوالات امتحانی (نوبت اول و دوم) و امتحانات نهایی
- دانلود رایگان جزوه های کمک آموزشی و شب امتحانی

کافیست هر فایلی که نیاز دارید را در گوگل به این صورت جستجو کنید:

فایل مورد نیاز + ایران توشه

مثال:

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

irantooshe.ir

t.me/irantooshe

گام به گام حسابداری اموال و انبار پایه یازدهم

پاسخ فعالیت‌ها و پرسش‌های کتاب

پایه یازدهم · رشته حسابداری · فنی و حرفه‌ای

شامل پاسخ فعالیت‌ها، کارهای عملی، بحث‌ها و پرسش‌های کتاب

تهیه‌شده در ایران‌توشه، توشه‌ای برای موفقیت

irantooshe.ir

فهرست فصل‌ها

۱ فصل اول — صدور سند حسابداری خرید و بیمه اموال ۴

۲ فصل دوم — صدور سند استهلاک اموال ۵۸

۳ فصل سوم — صدور اسناد کنارگذاری و فروش دارایی ثابت ۱۱۱

۴ فصل چهارم — ثبت هزینه‌های خدمات پس از فروش ۱۵۰

۵ فصل پنجم — صدور سند تعدیلات موجودی کالا (حسابداری انبار) ۱۶۴

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

حسابداری اموال و انبار - فصل اول

صدور سند حسابداری خرید و بیمه اموال

فهرست

۱ صفحه ۳ · فعالیت — اسناد مثبته خرید دارایی ثابت ۹

۲ صفحه ۵ · فعالیت — نقش افراد و زمان ثبت خرید دارایی ۹

۳ صفحه ۵ · فعالیت کلاسی — پیش‌فاکتور، فاکتور، چک و مفهوم مالکیت ۱۰

۴ صفحه ۵ · فعالیت — آیین‌نامه معاملات ۱۰

۵ صفحه ۶ · فعالیت کلاسی — نمونه آیین‌نامه معاملات ۱۱

۶ صفحه ۶ · فعالیت — آگهی مناقصه و مزایده، کمیسیون معاملات ۱۲

۷ صفحه ۶ · فعالیت — فرم درخواست خرید ۱۲

۸ صفحه ۷ · فعالیت — موارد فرم استعلام بها ۱۳

۹ صفحه ۹ · فعالیت — بررسی فرم‌های استعلام بها ۱۳

۱۰ صفحه ۱۰ · فعالیت — مصوبه کمیسیون معاملات در اموال ۱۴

۱۱ صفحه ۱۱ · فعالیت — اعضای کمیسیون معاملات ۱۴

۱۲ صفحه ۱۲ · فعالیت — پیش‌فاکتور ۱۴

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۳ صفحه ۱۳ · فعالیت — رسید موقت انبار ۱۵

۱۴ صفحه ۱۵ · فعالیت — رسید دائم و موقت انبار ۱۶

۱۵ صفحه ۱۵ · فعالیت — رسید انبار مستقیم ۱۶

۱۶ صفحه ۱۷ · فعالیت — فاکتور فروش ۱۷

۱۷ صفحه ۱۸ · کار عملی ۱ — فاکتور فروش شرکت آران ۱۷

۱۸ صفحه ۱۸ · کار عملی ۲ — ترسیم فرم‌های خرید در اکسل ۱۸

۱۹ صفحه ۱۸ · کار عملی ۳ — تکمیل فرم‌های خرید دوربین مداربسته ۱۹

۲۰ صفحه ۲۰ · فعالیت — سند مالکیت ۲۰

۲۱ صفحه ۲۲ · فعالیت — گارانتی و وارانتی ۲۱

۲۲ صفحه ۲۲ · فعالیت — آیین‌نامه‌های شرکت ۲۲

۲۳ صفحه ۲۲ · فعالیت — سایر مستندات تحصیل دارایی ۲۲

۲۴ صفحه ۲۳ · فعالیت — صحیح یا غلط ۲۳

۲۵ صفحه ۲۶ · فعالیت — دارایی‌های جاری ۲۴

۲۶ صفحه ۲۷ · فعالیت — تبدیل دارایی‌های جاری ۲۵

۲۷ صفحه ۲۷ · فعالیت — تأثیر رخدادها بر دارایی‌های جاری ۲۶

۲۸ صفحه ۲۷ · فعالیت — رخداد و سند دارایی‌های جاری ۲۶

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۲۹ صفحه ۲۹ · فعالیت — دارایی‌های نامشهود در باشگاه‌های ورزشی ۲۷

۳۰ صفحه ۲۹ · فعالیت — نمونه دارایی‌های نامشهود ۲۸

۳۱ صفحه ۳۱ · فعالیت — نمودار طبقه‌بندی دارایی‌ها ۲۸

۳۲ صفحه ۳۱ · فعالیت — رخداد و سند دارایی‌های غیرجاری ۲۸

۳۳ صفحه ۳۲ · فعالیت — تأثیر رخدادها بر دارایی‌های غیرجاری ۳۰

۳۴ صفحه ۳۲ · فعالیت — طبقه‌بندی حساب‌های دارایی ۳۱

۳۵ صفحه ۳۴ · فعالیت — عوامل مؤثر در بهای تمام‌شده ۳۱

۳۶ صفحه ۳۷ · فعالیت — مخارج جاری و سرمایه‌ای ۳۲

۳۷ صفحه ۴۱ · فعالیت — خرید نسیه‌ی اثاثه با مالیات فقط روی اثاثه ۳۳

۳۸ صفحه ۴۲ · فعالیت — مخارج شرکت گاما ۳۴

۳۹ صفحه ۴۲ · فعالیت — خرید ساختمان فرسوده شرکت آلفا ۳۴

۴۰ صفحه ۴۴ · فعالیت — مفهوم مستحدثات ۳۵

۴۱ صفحه ۴۵ · فعالیت — حساب ساختمان و زمین ۳۵

۴۲ صفحه ۴۵ · فعالیت — روش‌های تحصیل ساختمان ۳۶

۴۳ صفحه ۵۱ · فعالیت — خرید خودرو ون و لیفتراک ۳۶

۴۴ صفحه ۵۳ · فعالیت — گروه‌بندی اثاثه ۳۷

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۴۵ صفحه ۵۵ · فعالیت — تأسیسات شرکت دلتا ۳۸

۴۶ صفحه ۵۸ · فعالیت — نمونه منابع طبیعی ۳۸

۴۷ صفحه ۶۶ · کار عملی ۴ — جاهای خالی بهای تمام‌شده ۳۸

۴۸ صفحه ۶۶ · کار عملی ۵ — طبقه‌بندی ۵۰ مخارج به حساب دارایی ۳۹

۴۹ صفحه ۶۸ · کار عملی ۶ — تکمیل جدول بهای تمام‌شده زمین، ساختمان و ماشین‌آلات ۴۱

۵۰ صفحه ۶۹ · کار عملی ۷ — بهای تمام‌شده‌ی اموال شرکت هویزه ۴۱

۵۱ صفحه ۷۰ · کار عملی ۸ — تخریب و احداث ساختمان شرکت شلمچه ۴۳

۵۲ صفحه ۷۰ · کار عملی ۹ — ساخت مجتمع فروشگاهی شرکت خلیج فارس ۴۴

۵۳ صفحه ۷۳ · فعالیت — دارایی‌ها و خدمات غیرقابل بیمه ۴۸

۵۴ صفحه ۷۴ · فعالیت — فواید فردی و اجتماعی بیمه ۴۹

۵۵ صفحه ۷۴ · فعالیت — اجباری بودن بیمه‌ی دارایی‌ها ۴۹

۵۶ صفحه ۷۸ · فعالیت — بیمه‌ی شخص ثالث اتومبیل شرکت ۴۹

۵۷ صفحه ۷۹ · کار عملی ۱۰ — بیمه‌ی دارایی‌های شرکت قصرشیرین ۵۰

۵۸ صفحه ۷۹ · کار عملی ۱۱ — ساخت دفتر تجاری شرکت طبس ۵۱

۵۹ صفحه ۸۰ · کار عملی ۱۲ — زمین و ساختمان شرکت سوسنگرد ۵۳

۶۰ صفحه ۸۰ · کار عملی ۱۳ — خرید ماشین‌آلات شرکت ابوموسی ۵۵

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۶۱ صفحه ۸۲ · تفکر کنید — مسئولیت پاسخگویی کمک حسابدار خرید اموال ۵۶

۶۲ صفحه ۸۲ · بحث کنید — مسئولیت‌های کمک حسابدار خرید اموال ۵۷

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir

۱ صفحه ۳ فعالیت

اسناد مثبته مرتبط با ثبت حسابداری تحصیل دارایی ثابت چیست؟

اسناد مثبته، مدارک و مستنداتی هستند که انجام معامله را اثبات می‌کنند و مبنای صدور سند حسابداری و اعمال کنترل‌های داخلی در مورد دارایی‌های ثابت قرار می‌گیرند. مهم‌ترین آن‌ها در تحصیل دارایی ثابت عبارت‌اند از:

- برگ درخواست خرید و مصوبه‌ی مدیریت
- فرم استعلام بها و فرم بررسی استعلام بها (مصوبه‌ی کمیسیون معاملات)
- فرم سفارش خرید
- پیش‌فاکتور
- رسید انبار (موقت، دائم یا مستقیم) و حواله‌ی انبار
- فاکتور خرید و اسناد پرداخت (مانند چک و رسید بانکی)
- سند مالکیت و سند گارانتی دارایی

۲ صفحه ۵ فعالیت

۱) در خرید و ثبت دارایی‌های ثابت، چه افراد یا واحدهایی از شرکت نقش دارند؟

۲) حسابداران چه زمانی اقدام به ثبت خرید دارایی ثابت در دفاتر حسابداری می‌کنند؟

ایران‌توشه
توشه ای برای موفقیت

۱) افراد و واحدهای نقش‌آفرین

- واحد یا شخص درخواست‌کننده و مدیر آن واحد
- کارپرداز (مأمور خرید) و واحد تدارکات یا بازرگانی
- کمیسیون معاملات و بالاترین مقام شرکت (مدیرعامل)
- انباردار و واحد کنترل کیفیت
- امین اموال (جمع‌دار)
- حسابدار (دایره‌ی اموال) و مدیر مالی

۲) زمان ثبت خرید

حسابدار هنگام انتقال مالکیت دارایی به شرکت، آن را در دفاتر ثبت می‌کند. درخواست پیش‌فاکتور، صدور پیش‌فاکتور یا فاکتور و صدور چک به‌تنهایی زمان ثبت نیستند. معمولاً ثبت پس از ورود دارایی، تأیید رسید دائم و در اختیار قرار گرفتن اسناد انجام می‌شود.

۳ صفحه ۵ فعالیت کلاسی

۱) تصویری از پیش‌فاکتور، فاکتور و چک را تهیه کنید و آن‌ها را با نمونه‌های دوستان خود در کلاس مقایسه نمایید.

۲) مفهوم مالکیت را بیان کنید و مستندات انتقال آن را نام ببرید.

۱) مقایسه‌ی سه سند

سند	صادرکننده	نقش و وضعیت
پیش‌فاکتور	فروشنده، به درخواست خریدار	پیشنهاد فروش با مدت اعتبار؛ سند حسابداری نیست و ثبت ندارد
فاکتور	فروشنده	سند قطعی و تجاری خرید و فروش؛ مبنای ثبت حسابداری
چک	پرداخت‌کننده (خریدار)	ابزار پرداخت وجه؛ نشان‌دهنده‌ی پرداخت، نه انتقال مالکیت

نمونه‌های دانش‌آموزان در موارد مشترک (نام و نشانی طرفین، شماره و تاریخ، مبلغ) مشابه‌اند و در ظاهر و جزئیات (مانند شناسه‌ی مالیاتی یا مدت اعتبار) فرق دارند.

۲) مفهوم مالکیت

مالکیت، حق قانونی دخل و تصرف و نقل و انتقال یک مال است. مالک می‌تواند در مال خود هرگونه تصرفی که قانون منع نکرده انجام دهد. مستندات انتقال مالکیت بسته به نوع دارایی متفاوت است:

- اموال غیرمنقول (زمین و ساختمان): سند رسمی مالکیت و سند انتقال ثبت‌شده در دفترخانه
- وسایل نقلیه: سند مالکیت (برگ سبز) و سند انتقال
- ماشین‌آلات و اثاثه: فاکتور رسمی خرید و رسید تحویل
- اموال وارداتی: اسناد گمرکی

۴ صفحه ۵ فعالیت

۱) موضوع آیین‌نامه‌ی معاملات در شرکت‌ها چیست؟

۲) آیا وجود این آیین‌نامه در شرکت‌ها الزامی است؟ توضیح دهید.

۱) موضوع

آیین‌نامه‌ی معاملات مجموعه‌ی دستورالعمل‌ها و روش‌هایی است که برای هماهنگی و یکسان‌سازی و استاندارد کردن روش‌های عملیاتی شرکت، به‌ویژه در خرید و فروش دارایی‌ها و خدمات، تدوین می‌شود. حدود اختیارات، وظایف و مسئولیت‌های مدیران را در انجام انواع معاملات تعیین می‌کند.

۲) الزام

در شرکت‌ها و مؤسسات دولتی، وجود آیین‌نامه‌ی معاملات طبق مقررات الزامی است. در شرکت‌های خصوصی الزام قانونی مستقیم ندارد، ولی برای اعمال کنترل داخلی، شفافیت، رقابت‌پذیری معاملات و جلوگیری از سوءاستفاده تدوین آن ضروری و توصیه می‌شود.

۵ صفحه ۶ فعالیت کلاسی

یک نمونه آیین‌نامه‌ی معاملات را تهیه کنید و آن را با نمونه‌ی ارائه‌شده در کتاب همراه هنرجو مقایسه کنید.

اکنون به سؤالات زیر پاسخ دهید.

۱) در تهیه و تدوین آیین‌نامه‌ی معاملات چه اشخاص یا گروه‌هایی نقش دارند؟

۲) هدف از تهیه‌ی آیین‌نامه‌ی معاملات چیست؟

۳) عناوین کلی ارائه‌شده در آیین‌نامه‌ی معاملات را ذکر کنید و هر مورد را مختصراً توضیح دهید.

۱) تدوین‌کنندگان

هیئت‌مدیره و مدیرعامل، مدیران مالی، بازرگانی و تدارکات، مشاور و واحد حقوقی و حسابرس داخلی؛ آیین‌نامه پس از تدوین به تصویب بالاترین مرجع شرکت می‌رسد.

۲) هدف

هماهنگی و یکسان‌سازی روش‌های انجام معاملات، تعیین حدود اختیارات و مسئولیت‌ها، ایجاد رقابت سالم و شفافیت، کنترل داخلی و جلوگیری از سوءاستفاده، و خرید با بهترین کیفیت و کمترین بها.

۳) عناوین کلی

- کلیات و تعاریف: دامنه‌ی اجرا و اصطلاحات به‌کاررفته
- طبقه‌بندی معاملات: بر اساس مبلغ در سه سطح جزئی، متوسط و عمده
- روش‌های انجام معامله: خرید مستقیم، استعلام بها، مناقصه و مزایده
- کمیسیون معاملات: ترکیب اعضا، وظایف و حدود اختیارات
- اختیارات و مسئولیت‌ها: حدود مجاز هر مقام در انجام معامله
- قرارداد و تضمین‌ها: شرایط انعقاد قرارداد و دریافت تضمین
- مقررات تخلف: موارد منع و جریمه‌ی تخطی از آیین‌نامه

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۶ صفحه ۶ فعالیت

۱) تصویری از یک نمونه آگهی مناقصه و مزایده تهیه کنید و در مورد تفاوت‌های آن توضیح دهید.

۲) «کمیسیون معاملات» را که یکی از مواد آیین‌نامه‌ی معاملات است توضیح دهید.

۱) تفاوت مناقصه و مزایده

مورد	مناقصه	مزایده
هدف	خرید کالا، خدمات یا واگذاری کار	فروش یا واگذاری مال
آگهی‌دهنده	خریدار (کارفرما)	فروشنده
معیار انتخاب	پیشنهاد با کمترین قیمت و شرایط مناسب	پیشنهاد با بیشترین قیمت

۲) کمیسیون معاملات

کمیسیون معاملات کارگروهی است که برای اجرای اهداف آیین‌نامه‌ی معاملات تشکیل می‌شود و معمولاً از مدیرعامل، معاونان و کارشناسان شرکت تشکیل شده است. این کمیسیون مرجع صدور مجوز خرید یا انعقاد قرارداد است؛ فرم‌های استعلام را بررسی می‌کند و تأمین‌کننده را انتخاب می‌کند.

۷ صفحه ۶ فعالیت

۱) دلایل استفاده از فرم درخواست خرید چیست؟

۲) مشکلات احتمالی ناشی از استفاده نکردن از این فرم را ذکر کنید.

۱) دلایل استفاده

- نقطه‌ی شروع رسمی فرایند خرید و ثبت نیاز واحد متقاضی است
- مبنایی برای تصویب مدیریت و اختصاص اعتبار است
- امکان کنترل و پیگیری مراحل خرید را فراهم می‌کند
- مشخصات و مقدار مورد نیاز را روشن و مستند می‌کند

۲) مشکلات نبود فرم

- خریدهای غیرضروری یا بدون مجوز
- نبود مستند برای پاسخ‌گویی و حسابرسی
- اختلاف بر سر مشخصات و مقدار کالا
- ضعف کنترل داخلی و امکان سوءاستفاده

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۸ صفحه ۷ فعالیت

سایر مواردی که امکان دارد در فرم استعلام بها نوشته شود را نام ببرید.

1. نحوه و شرایط پرداخت مبلغ صورت‌حساب توسط خریدار (در کتاب آمده است)
2. زمان و محل تحویل کالا یا خدمات
3. مدت اعتبار قیمت پیشنهادی
4. گارانتی و خدمات پس از فروش
5. مشخصات فنی، کیفیت یا مارک مورد نظر

همچنین شماره و تاریخ فرم، مالیات و عوارض و هزینه‌ی حمل نیز می‌تواند درج شود.

۹ صفحه ۹ فعالیت

۱) فرم‌های استعلام بها توسط چه شخص یا اشخاصی بررسی می‌شود؟

۲) در بررسی فرم استعلام بها چه مواردی مورد توجه قرار می‌گیرد؟

۱) بررسی‌کنندگان

فرم‌ها توسط کارگروهی به نام کمیسیون معاملات (مدیرعامل، معاونان و کارشناسان) بررسی می‌شود.

۲) موارد مورد توجه

- قیمت واحد و مبلغ کل پیشنهادی
- کیفیت و مشخصات کالا یا خدمات
- زمان تحویل و مدت اعتبار قیمت
- شرایط پرداخت
- گارانتی و خدمات پس از فروش
- سابقه و اعتبار تأمین‌کننده

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۰ صفحه ۱۰ فعالیت

نقش مصوبه‌ی کمیسیون معاملات در بخش اموال و دارایی‌های ثابت یک شرکت را بیان نمایید.

مصوبه‌ی کمیسیون معاملات به‌منزله‌ی مجوز اقدام به خرید یا انعقاد قرارداد است. در بخش اموال، پس از بررسی استعلام‌ها و انتخاب تأمین‌کننده‌ی مناسب، با این مصوبه خرید دارایی ثابت مجاز می‌شود و سفارش خرید صادر می‌گردد. همچنین مصوبه به‌عنوان سندی مثبته برای کنترل داخلی و پاسخ‌گویی در برابر حسابرسان نگهداری می‌شود.

۱۱ صفحه ۱۱ فعالیت

۱) نحوه‌ی انتخاب اعضای کمیسیون معاملات به چه صورت است؟

۲) اعضای کمیسیون باید چه ویژگی‌های فنی و اخلاقی داشته باشند؟

۳) در چه مواردی مصوبه‌ی کمیسیون معاملات مورد نیاز است؟

۱) نحوه‌ی انتخاب

اعضا بر اساس آیین‌نامه‌ی معاملات و با حکم مدیرعامل یا هیئت‌مدیره از میان مدیران و کارشناسان مرتبط (مالی، فنی، بازرگانی، حقوقی) تعیین می‌شوند.

۲) ویژگی‌ها

- تخصص و تجربه‌ی فنی، مالی و حقوقی
- بی‌طرفی و نداشتن تعارض منافع
- امانت‌داری و صداقت
- رازداری در مورد قیمت‌ها و پیشنهادها

۳) موارد نیاز

در معاملات متوسط و عمده و در خرید دارایی‌های ثابت که سقف اختیار کارپرداز یا مدیر را فراتر می‌روند، همچنین در انتخاب تأمین‌کننده و انعقاد قرارداد.

۱۲ صفحه ۱۲ فعالیت

۱) در پیش‌فاکتور، معمولاً چه مواردی درج می‌شود؟

۲) با تهیه‌ی دو نمونه پیش‌فاکتور، موارد مشترک آن‌ها را با پیش‌فاکتور ارائه‌شده فهرست کنید.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۳) شباهت و تفاوت پیش‌فاکتور با فرم استعلام بها در چیست؟

۱) موارد درج‌شده

- مشخصات فروشنده و خریدار (نام، نشانی، شماره اقتصادی)
- شماره و تاریخ صدور
- شرح کالا یا خدمات، تعداد و قیمت واحد
- قیمت کل، تخفیف، مالیات و عوارض
- شرایط پرداخت و تحویل
- مدت اعتبار پیش‌فاکتور، مهر و امضا

۲) موارد مشترک

در هر پیش‌فاکتور مشخصات طرفین، شرح کالا، تعداد، قیمت واحد و کل، شرایط پرداخت و تحویل و مدت اعتبار مشترک است؛ تفاوت‌ها در شکل ظاهری و جزئیات دیگر است.

۳) شباهت و تفاوت با استعلام بها

شباهت: هر دو پیش از خرید و جهت تعیین قیمت و شرایط خرید به کار می‌روند و سند حسابداری نیستند. تفاوت: فرم استعلام بها را خریدار تنظیم و برای چند تأمین‌کننده ارسال می‌کند و استاندارد خاصی ندارد؛ پیش‌فاکتور را فروشنده به درخواست خریدار و به نام او صادر می‌کند و شامل قیمت و شرایط فروش با تعیین مدت اعتبار است.

۱۳ صفحه ۱۳ **فعالیت**

۱) رسید موقت انبار چه کاربردهایی دارد؟

۲) حسابدار بعد از اطلاع از صدور رسید موقت انبار چه ثبتی انجام می‌دهد؟

۱) کاربرد

رسید موقت وقتی صادر می‌شود که صدور رسید قطعی ممکن نیست. برای کنترل مقداری و کیفی اجناس قبل از رسید دائم به کار می‌رود و نشان می‌دهد جنس به انبار رسیده و تحویل انباردار شده، ولی کیفیت یا انطباق آن با نمونه هنوز تأیید نشده است.

۲) ثبت حسابدار

رسید موقت از نظر حسابداری مبنای انجام عملیات نیست؛ بنابراین حسابدار هیچ ثبتی انجام نمی‌دهد و پس از صدور رسید دائم و تأیید اسناد، خرید را ثبت می‌کند.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت
irantooshe.ir

۱۴ صفحه ۱۵ فعالیت

۱) کاربردهای رسید دائم انبار را نام ببرید.

۲) رسید موقت و رسید دائم انبار چه تفاوت و تشابهی دارند؟

۱) کاربردها

- تأیید تحویل نهایی اجناس به انبار
- مبنای ثبت حسابداری خرید
- مبنای ثبت در کارت انبار و کنترل موجودی
- مبنای تحویل اموال به امین اموال و پلاک‌کوبی

۲) تفاوت و تشابه

تشابه: هر دو توسط انباردار تنظیم می‌شوند و ورود جنس به انبار را نشان می‌دهند. تفاوت: رسید موقت پیش از کنترل کامل کیفیت و کمیت صادر می‌شود و مبنای ثبت حسابداری نیست؛ رسید دائم پس از کنترل، تطبیق با اسناد و تأیید مقامات صادر می‌شود و مبنای ثبت حسابداری است.

۱۵ صفحه ۱۵ فعالیت

۱) خصوصیات خریدهایی که در رسید انبار مستقیم درج می‌شوند چیست؟

۲) چند نمونه از دارایی‌هایی که در رسید انبار مستقیم درج می‌شود نام ببرید.

۳) آیا برای صدور رسید انبار مستقیم نیز از فرم کنترل کیفیت استفاده می‌شود؟ چرا؟

۱) خصوصیات

اجناسی که پس از خرید، مستقیماً و بدون ورود به انبار به محل مصرف تحویل داده می‌شوند؛ معمولاً حجیم یا سنگین‌اند یا باید فوری مصرف و نصب شوند.

۲) نمونه‌ها

مصالح ساختمانی، ماشین‌آلات و تجهیزات سنگین، تأسیسات.

۳) کنترل کیفیت

بله، کنترل کیفیت لازم است؛ چون جنس وارد انبار نمی‌شود، باید پیش از پذیرش نهایی کیفیت و کمیت آن در محل تحویل کنترل و تأیید شود تا خرید با مشخصات سفارش انطباق داشته باشد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۶ صفحه ۱۷ فعالیت

۱) طبق شرایط مندرج در قانون مالیات بر ارزش افزوده، فاکتور فروش باید دارای چه ویژگی‌هایی باشد؟

۲) چند نمونه فاکتور فروش مبتنی بر مالیات بر ارزش افزوده، مانند نمونه‌ی کتاب تهیه کنید.

۳) یک نمونه فاکتور فروش مخصوص ماشین‌های فروش (POS) تهیه کنید، چه تفاوتی با فاکتور کتاب دارد؟

۱) ویژگی‌های فاکتور رسمی

- نام و مشخصات فروشنده و خریدار (نشانی، شماره اقتصادی، شناسه‌ی ملی یا کد ملی)
- شماره‌ی سریال و تاریخ صدور
- شرح کالا یا خدمات، تعداد یا مقدار، قیمت واحد و مبلغ کل
- تخفیف، مبلغ مالیات و عوارض بر ارزش افزوده و مبلغ نهایی
- شرایط و نحوه‌ی پرداخت، مهر و امضای فروشنده

۲) نمونه‌ها

نمونه‌ها باید همین ستون‌ها را داشته باشند (ردیف، کد و شرح کالا، تعداد، قیمت واحد، مبلغ کل، تخفیف، مبلغ پس از تخفیف، مالیات و عوارض، جمع نهایی). یک نمونه‌ی کامل در کار عملی ۱ همین صفحه آمده است.

۳) تفاوت فاکتور POS

فاکتور دستگاه POS رسید کوچک چاپ‌شده با خلاصه‌ی اقلام و مبلغ پرداخت است و معمولاً مشخصات خریدار و جزئیات مالیاتی کامل ندارد؛ در مقابل فاکتور رسمی کتاب جدول تفصیلی، مشخصات کامل طرفین و امضا دارد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۷ صفحه ۱۸ کار عملی ۱

شرکت «آران» در تاریخ ۱۳۹۶/۶/۶ اقدام به خرید اثاثه‌ی مورد نیاز از فروشگاه «بیدگل» به شرح زیر کرده است:

۱) صندلی گردان ـ مدل الندا ـ کد ۴، 19SG عدد به نرخ ۱,۲۵۰,۰۰۰ ریال

۲) میز تحریر چوبی ـ مدل کلاسیک ـ کد ۴، 12MT عدد به نرخ ۲,۷۵۰,۰۰۰ ریال

۳) ماشین حساب رومیزی با چاپگر ـ مدل CS ـ کد ۲، 92CC دستگاه به نرخ ۷,۵۰۰,۰۰۰ ریال

برای هر عدد صندلی و میز به‌ترتیب ۱۰٪ و ۱۵۰,۰۰۰ ریال تخفیف تجاری نسبت به نرخ‌های فوق دریافت شده است. به کلیه‌ی مبالغ ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده اضافه شود.

مطلوب است: تنظیم فاکتور فروش رسمی (سایر اطلاعات مورد نیاز به دلخواه تکمیل شود)

فاکتور فروش فروشگاه «بیدگل» به خریدار «شرکت آران» (تاریخ ۱۳۹۶/۶/۶؛ شماره‌ی فاکتور، نشانی و شماره‌ی اقتصادی طرفین فرضی و دلخواه است). مبالغ به ریال:

فاکتور فروش رسمی

ردیف	کد و شرح کالا	تعداد	فی	مبلغ کل	تخفیف	پس از تخفیف	٪مالیات ۹	جمع
۱	صندلی گردان الندا 19SG	۴	1,250,000	5,000,000	500,000	4,500,000	405,000	4,905,000
۲	میز تحریر چوبی کلاسیک 12MT	۴	2,750,000	11,000,000	600,000	10,400,000	936,000	11,336,000
۳	ماشین حساب رومیزی با چاپگر CS 92CC	۲	7,500,000	15,000,000	0	15,000,000	1,350,000	16,350,000
	جمع کل			**31,000,000**	**1,100,000**	**29,900,000**	**2,691,000**	**32,591,000**

تخفیف صندلی‌ها: ۱۰٪ از ۵٬۰۰۰٬۰۰۰ = ۵۰۰٬۰۰۰ ریال؛ تخفیف میزها: ۴ × ۱۵۰٬۰۰۰ = ۶۰۰٬۰۰۰ ریال. مالیات ۹٪ بر مبلغ پس از تخفیف محاسبه شده است. مبلغ قابل پرداخت: ۳۲٬۵۹۱٬۰۰۰ ریال.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۸ صفحه ۱۸ کار عملی ۲

با استفاده از نرم‌افزار اکسل برای هر یک از فرم‌های ذیل با اختصاص کاربرگی مجزا به نام همان فرم، یک نمونه ترسیم کنید (خریدار: شرکت تعاونی مصرف فرهنگیان کاشان):

۱) فرم درخواست خرید ۲) فرم استعلام بها ۳) فرم بررسی استعلام بها ۴) پیش‌فاکتور ۵) رسید موقت و دائم انبار ۶) فرم کنترل کیفیت اموال ۷) رسید انبار مستقیم ۸) فاکتور فروش

در هر کاربرگ نام شرکت خریدار در سرتیتر قرار می‌گیرد و سلول‌ها با ادغام، حاشیه و ترازبندی سامان می‌یابند. اطلاعات اصلی هر کاربرگ:

نام کاربرگ	بخش‌های اصلی فرم
فرم درخواست خرید	شماره و تاریخ، واحد درخواست‌کننده، شرح و تعداد کالا، دلیل نیاز، امضای متقاضی و مدیر واحد و مدیر مالی
فرم استعلام بها	مشخصات خریدار و کالا، مقدار، تاریخ ارائه‌ی پیشنهاد، شرایط پرداخت و تحویل، ارسال برای حداقل سه تأمین‌کننده
فرم بررسی استعلام بها	جدول مقایسه‌ی تأمین‌کنندگان (قیمت، شرایط، زمان تحویل، اعتبار قیمت)، نتیجه‌گیری، امضای اعضای کمیسیون
پیش‌فاکتور	مشخصات فروشنده و خریدار، اقلام، قیمت واحد و کل، مالیات، مدت اعتبار
رسید موقت و دائم انبار	شماره، تاریخ، نام تأمین‌کننده، شرح و مقدار اقلام، نوع رسید، امضای انباردار و تأییدکنندگان
فرم کنترل کیفیت اموال	مشخصات کالا، نتیجه‌ی بررسی کیفیت و مقدار، تطبیق با نمونه، امضای مسئول کنترل کیفیت
رسید انبار مستقیم	مشخصات جنس، محل مصرف تحویل‌شده، مقدار، امضای تحویل‌گیرنده و کنترل کیفیت
فاکتور فروش	مشخصات طرفین، شرح، تعداد، فی، تخفیف، مالیات، جمع نهایی

۱۹ صفحه ۱۸ کار عملی ۳

فرم‌های ترسیم‌شده در کار عملی قبل را با توجه به موارد زیر تکمیل کرده و پس از چاپ در پوشه‌ی خود بایگانی کنید:

۹۶/۳/۲ ـ درخواست خرید ۱۰ دستگاه دوربین شبکه‌ای HD Full، DCS، MP، 4 X60 با کد شناسایی اموال ۹۶۹ توسط واحد تأسیسات، فرم شماره‌ی ۵۸۵

۹۵/۳/۵ ـ ارسال فرم استعلام بها برای سه شرکت «چشم سوم»، «تیزبین» و «همیشه بیدار» طی فرم‌های شماره‌ی ۷۰۱۱۰۱ و ۷۰۱۱۰۲ و ۷۰۱۱۰۳

۹۵/۳/۱۰ ـ دریافت فرم‌های استعلام بها در قالب پیش‌فاکتور (قیمت واحد: چشم سوم ۵,۴۵۰,۰۰۰، تیزبین ۵,۱۷۷,۵۰۰، همیشه بیدار ۵,۹۹۵,۰۰۰ ریال؛ زمان تحویل: فوری، ۵ روز کاری، یک هفته؛ زمان اعتبار: ۱، ۳، ۵ روز؛ شرایط پرداخت: نقد و اقساط، نقدی، توافقی؛ گارانتی: یک ساله، ـــ، ۱۸ ماهه؛ نرخ‌ها با ۶٪ مالیات و ۳٪ عوارض ارزش افزوده است)

۹۵/۳/۱۲ ـ تکمیل فرم بررسی استعلام بها و تصمیم‌گیری برای خرید از «چشم سوم» (فرم ۷۰۱)؛ تنظیم فرم سفارش خرید شماره‌ی ۷۰۱

۹۵/۳/۱۶ ـ ورود دوربین‌ها و تکمیل رسید موقت انبار به شماره‌ی ۳۲۱۰۱ و ارسال برای واحد کنترل کیفیت

۹۵/۳/۱۷ ـ تنظیم فرم شماره‌ی ۱۲۱ توسط واحد کنترل کیفیت و تأیید کیفی اموال با کد 01AA

۹۵/۳/۱۸ ـ تنظیم رسید دائم انبار شماره‌ی ۳۲۱۰۲ و تحویل به امین اموال

۹۵/۳/۲۰ ـ پرداخت یک‌چهارم مبلغ به فروشنده و دریافت فاکتور فروش از شرکت «چشم سوم» به تاریخ ۹۵/۳/۱۶

فرم‌ها به ترتیب تاریخ با اطلاعات زیر تکمیل می‌شوند (مشخصات خریدار و فروشنده و سایر موارد نامشخص فرضی است):

فرم	اطلاعات اصلی
درخواست خرید (شماره‌ی ۵۸۵، ۹۶/۳/۲)	متقاضی: واحد تأسیسات؛ ۱۰ دستگاه دوربین شبکه‌ای؛ کد اموال ۹۶۹
استعلام بها (۷۰۱۱۰۱ تا ۷۰۱۱۰۳، ۹۵/۳/۵)	ارسال برای چشم سوم، تیزبین و همیشه بیدار
فرم بررسی استعلام (۷۰۱، ۹۵/۳/۱۲)	انتخاب «چشم سوم» به‌دلیل تحویل فوری، پرداخت نقد و اقساط و گارانتی یک‌ساله
سفارش خرید (۷۰۱، ۹۵/۳/۱۲)	۱۰ دستگاه به قیمت واحد ۵٬۴۵۰٬۰۰۰ ریال، جمع ۵۴٬۵۰۰٬۰۰۰ ریال
رسید موقت (۳۲۱۰۱، ۹۵/۳/۱۶)	ورود ۱۰ دستگاه، ارسال برای کنترل کیفیت
کنترل کیفیت (۱۲۱، ۹۵/۳/۱۷)	تأیید کیفی، کد 01AA
رسید دائم (۳۲۱۰۲، ۹۵/۳/۱۸)	تحویل ۱۰ دستگاه به امین اموال
پرداخت و فاکتور (۹۵/۳/۲۰)	پرداخت یک‌چهارم: ۱۳٬۶۲۵٬۰۰۰ ریال؛ فاکتور فروش به تاریخ ۹۵/۳/۱۶

جمع خرید: ۱۰ × ۵٬۴۵۰٬۰۰۰ = ۵۴٬۵۰۰٬۰۰۰ ریال (نرخ شامل مالیات و عوارض است)؛ یک‌چهارم آن ۱۳٬۶۲۵٬۰۰۰ ریال و مانده‌ی ۴۰٬۸۷۵٬۰۰۰ ریال به‌صورت اقساط پرداخت می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۰ صفحه ۲۰ فعالیت

۱) سند مالکیت دارای چه ویژگی‌هایی است؟

۲) چند مورد از هزینه‌های دریافت سند مالکیت به تفکیک عنوان را نام ببرید؟

۳) آیا برای همه‌ی انواع دارایی‌های ثابت سند مالکیت وجود دارد؟ توضیح دهید.

۴) اگر سند مالکیت یک دارایی مفقود شود و یا در اختیار شرکت نباشد، حسابداری چه اقداماتی را باید انجام دهد؟

۱) ویژگی‌ها

سند مالکیت معمولاً از نوع اسناد رسمی و بهادار است که برای مالک حقوق و امتیازات قانونی ایجاد می‌کند و دلیل قانونی حق دخل و تصرف و نقل و انتقال برای دارنده است.

۲) هزینه‌ها

- حق‌الثبت و عوارض ثبتی
- حق‌التحریر و هزینه‌ی دفترخانه
- مالیات نقل و انتقال و عوارض شهرداری
- هزینه‌ی کارشناسی رسمی و هزینه‌ی تعویض پلاک یا انتقال سند

۳) همه‌ی دارایی‌ها

خیر؛ برای اموال ثبتی مانند زمین، ساختمان و خودرو سند مالکیت رسمی صادر می‌شود، اما برای اثاثه، تجهیزات و ماشین‌آلات معمولاً فقط فاکتور خرید مبنای اثبات مالکیت است.

۴) مفقود شدن سند

- اطلاع‌رسانی فوری به مدیر مالی و امین اموال و ثبت گزارش
- درخواست سند المثنی از مرجع صادرکننده و دادن آگهی در صورت لزوم
- نگهداری رونوشت یا تصویر سند و مدارک خرید تا دریافت المثنی
- ثبت وضعیت در پرونده‌ی دارایی و اعلام به حسابرس

۲۱ صفحه ۲۲ فعالیت

۱) وارانتی چیست؟ تفاوت آن با گارانتی را بیان کنید.

۲) مواردی که باعث می‌شود شرکت نتواند از گارانتی محصول خریداری‌شده استفاده نماید چیست؟

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱) وارانتی و گارانتی

گارانتی تعهد فروشنده یا تولیدکننده برای رفع عیب ناشی از کیفیت نامطلوب محصول یا فرایند نامناسب عرضه، با تعمیر یا تعویض و به‌صورت رایگان است. وارانتی نیز تضمین عملکرد محصول در مدت معین است؛ ولی معمولاً با پرداخت هزینه یا قرارداد جداگانه ارائه می‌شود و شامل خدمات و قطعات تعریف‌شده در همان قرارداد است.

۲) موارد باطل‌کننده‌ی گارانتی

- پایان مدت گارانتی
- استفاده‌ی نادرست یا خارج از شرایط کاربری
- تعمیر یا دستکاری توسط افراد یا مراکز غیرمجاز

- ضربه، آب‌خوردگی و حوادث، و برداشتن یا مخدوش شدن برچسب و شماره‌ی سریال
- ارائه نکردن کارت یا سند گارانتی

۲۲ صفحه ۲۲ فعالیت

۱) چند نمونه از انواع آیین‌نامه‌های مورد استفاده در شرکت‌ها را نام ببرید.

۲) کدام‌یک از آیین‌نامه‌هایی که با آن‌ها آشنا شده‌اید با دارایی‌های ثابت شرکت‌ها ارتباط دارد؟

نمونه‌ها: آیین‌نامه‌ی معاملات، آیین‌نامه‌ی اموال، آیین‌نامه‌ی استخدامی، آیین‌نامه‌ی مالی، آیین‌نامه‌ی انبارداری و آیین‌نامه‌ی حقوق و دستمزد. دو آیین‌نامه‌ی «معاملات» (خرید و فروش دارایی‌ها) و «اموال» (شماره‌گذاری، تحویل و تحول، حفظ و نگهداری اموال) با دارایی‌های ثابت ارتباط دارند.

۲۳ صفحه ۲۲ فعالیت

۱) سایر مستندات مربوط به تهیه و تحصیل دارایی‌های ثابت را نام ببرید.

۲) برای هر یک از مستنداتی که نام برده‌اید یک نمونه تهیه کنید.

۳) مرجع صادرکننده‌ی هر یک از مستندات ارائه‌شده را ذکر کنید.

مستند	مرجع صادرکننده
درخواست خرید	واحد درخواست‌کننده
استعلام بها	واحد تدارکات خریدار
مصوبه‌ی کمیسیون معاملات	کمیسیون معاملات
پیش‌فاکتور و فاکتور	فروشنده
رسید و حواله‌ی انبار	انباردار
فرم کنترل کیفیت	واحد کنترل کیفیت
سند مالکیت	مراجع رسمی (ثبت اسناد، راهنمایی و رانندگی و ...)
سند گارانتی	فروشنده یا تولیدکننده

نمونه‌ها از فرم‌های واقعی شرکت‌ها یا الگوهای کتاب تهیه می‌شود و تصویر آن‌ها در پوشه‌ی کار نگهداری می‌گردد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۲۴ صفحه ۲۳ فعالیت

صحیح یا غلط بودن هر یک از موارد زیر را مشخص کنید:

۱) عدم وجود هر یک از مستندات خرید کالا نشانه‌ی ضعف در کنترل‌های داخلی شرکت است.

۲) آیین‌نامه‌ی معاملات ارتباطی با امور خدماتی شرکت ندارد.

۳) استعلام بها به‌صورت کتبی و لزوماً توسط واحد تدارکات انجام می‌گیرد.

۴) تکمیل فرم استعلام با در نظر گرفتن شرایط رقابتی بازار و حفظ کیفیت انجام خواهد شد.

۵) مصوبه‌ی کمیسیون معاملات، مجوزی برای اقدام به خرید یا عقد قرارداد شناخته می‌شود.

۶) با صدور پیش‌فاکتور، کنترلی بر روی اموال صورت می‌گیرد تا تعداد پیش‌فاکتور محدود گردد.

۷) با صدور رسید موقت انبار، سند حسابداری خرید صادر می‌شود و نیازی به تکمیل رسید دائم ندارد.

۸) صدور رسید انبار مستقیم دلالت بر وارد نشدن آن اجناس به انبار دارد.

۹) فاکتور خرید، توسط خریدار صادر و توسط فروشنده تأیید می‌شود.

۱۰) سند مالکیت دلیلی قانونی بر ایجاد حق دخل و تصرف و نقل و انتقال برای دارنده‌ی آن است.

۱۱) با اعطای سند گارانتی، انتقال هرگونه خطری از خریدار به فروشنده متوقف می‌شود.

۱۲) آیین‌نامه‌ی اموال، مسئولیت افراد را در خصوص شناسایی، نگهداری و جابه‌جایی اموال مشخص می‌کند.

ردیف	پاسخ	دلیل
۱	صحیح	مستندات خرید ابزار کنترل داخلی‌اند.
۲	غلط	تمامی معاملات از جمله خدمات مشاوره و پیمانکاری مشمول آیین‌نامه‌اند.
۳	غلط	استعلام بها گاهی شفاهی انجام می‌شود و در شرکت‌های کوچک ممکن است توسط واحد مالی و اداری انجام شود.
۴	صحیح	رقابت در قیمت و شرایط با حفظ کیفیت مدنظر است.
۵	صحیح	مصوبه به منزله‌ی مجوز خرید یا عقد قرارداد است.
۶	غلط	در پیش‌فاکتور کنترلی بر اموال صورت نمی‌گیرد.
۷	غلط	رسید موقت مبنای حسابداری نیست و رسید دائم باید تکمیل شود.
۸	صحیح	رسید مستقیم برای اجناسی است که بدون ورود به انبار به محل مصرف می‌روند.
۹	غلط	فاکتور را فروشنده صادر می‌کند؛ برای خریدار فاکتور خرید است.
۱۰	صحیح	سند مالکیت دلیل قانونی حق تصرف و انتقال است.
۱۱	غلط	گارانتی فقط تعهد رفع عیب ناشی از کیفیت یا عرضه‌ی نامناسب است، نه انتقال همه‌ی خطرها.
۱۲	صحیح	آیین‌نامه‌ی اموال شناسایی، حفظ و نگهداری اموال را تعیین می‌کند.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۲۵ صفحه ۲۶ فعالیت

۱) واژه‌های «تجاری» و «غیرتجاری» در طبقه‌بندی فوق به چه مفهومی می‌باشند و چه تفاوتی دارند؟

۲) حساب «سایر حساب‌های دریافتنی ـ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده» در کدام طبقه از حساب‌های فوق قرار می‌گیرد؟ چرا؟

۳) حساب «موجودی ملزومات» در کدام طبقه از حساب‌های فوق منظور می‌شود؟

۴) تفاوت پیش‌پرداخت با علی‌الحساب را در قالب مثالی بیان کنید.

۵) برای هر یک از گروه حساب‌های دارایی‌های جاری، یک نمونه (نام یک حساب) را مثال بزنید.

۱) تجاری و غیرتجاری

اقلام «تجاری» از فعالیت اصلی و عادی شرکت (فروش کالا یا ارائه‌ی خدمات به مشتریان) ناشی می‌شوند، مانند حساب‌های دریافتنی از مشتریان. اقلام «غیرتجاری» از فعالیت‌های غیر اصلی ناشی می‌شوند، مانند مطالبات از کارکنان، مدیران و اشخاص وابسته یا مالیات قابل استرداد.

۲) عوارض و مالیات بر ارزش افزوده

در طبقه‌ی «دریافتنی‌های تجاری و غیرتجاری» (بخش غیرتجاری) قرار می‌گیرد؛ زیرا مطالبه‌ای از دولت (سازمان امور مالیاتی) است و به فروش به مشتری ربطی ندارد و انتظار می‌رود طی یک سال وصول یا تهاتر شود.

۳) موجودی ملزومات

در طبقه‌ی «موجودی مواد و کالا» قرار می‌گیرد.

۴) پیش‌پرداخت و علی‌الحساب

پیش‌پرداخت وجهی است که برای دریافت کالا یا خدمت معین در آینده پرداخت می‌شود و پس از دریافت، به دارایی دیگر یا هزینه تبدیل می‌شود؛ مثال: پرداخت اجاره‌ی یک‌ساله‌ی دفتر در ابتدای سال. علی‌الحساب وجهی است که بابت بخشی از طلب یا بدهی، قبل از تعیین مبلغ قطعی پرداخت می‌شود و پس از محاسبه‌ی مبلغ نهایی تسویه می‌گردد؛ مثال: پرداخت علی‌الحساب حقوق به کارمند که از حقوق قطعی ماه کسر می‌شود.

۵) نمونه‌ی هر گروه

گروه	نمونه حساب
موجودی نقد	صندوق، موجودی نقد ـ بانک
سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت	سپرده‌ی کوتاه‌مدت بانکی
دریافتنی‌های تجاری و غیرتجاری	حساب‌های دریافتنی، اسناد دریافتنی
موجودی مواد و کالا	موجودی کالا، موجودی ملزومات
پیش‌پرداخت‌ها	پیش‌پرداخت اجاره
دارایی‌های نگهداری‌شده برای فروش	تجهیزات کنارگذاری‌شده برای فروش

۲۶ صفحه ۲۷ **فعالیت**

با توجه به تعریف دارایی‌های جاری، جدول زیر را تکمیل کنید. (ستون‌ها: تبدیل به وجه نقد، تبدیل به دارایی‌های دیگر، تبدیل به هزینه؛ بر اثر فروش، انقضا یا مصرف)

شرح	تبدیل به وجه نقد	تبدیل به دارایی‌های دیگر	تبدیل به هزینه
۱) اسناد دریافتنی	✓		
۲) موجودی ملزومات			✓
۳) تنخواه‌گردان			✓
۴) حساب‌های دریافتنی	✓		
۵) پیش‌پرداخت اجاره			✓
۶) موجودی کالا		✓	
۷) پیش‌پرداخت خرید کالا		✓	
۸) سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت	✓		
۹) موجودی مواد		✓	
۱۰) پیش‌پرداخت بیمه			✓

توضیح: موجودی کالا با فروش به حساب دریافتنی یا نقد تبدیل می‌شود (در این‌جا به‌عنوان دارایی دیگر آمده است)؛ پیش‌پرداخت خرید کالا پس از دریافت کالا به موجودی کالا تبدیل می‌شود؛ موجودی مواد پس از مصرف در تولید به کالای ساخته‌شده تبدیل می‌گردد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۷ صفحه ۲۷ فعالیت

با تکمیل جدول زیر، تأثیر هر رخداد را بر دارایی‌های جاری نمایش دهید. (۱) سرمایه‌گذاری نقدی مالک ... (۱۱) دریافت اقساط وام کارکنان

شرح رخداد	اقلام دارایی جاری	نحوه‌ی تأثیر
۱) سرمایه‌گذاری نقدی مالک	وجوه نقد	افزایش
۲) دریافت مطالبات ناشی از فروش نسیه‌ی کالا	وجوه نقد؛ دریافتنی‌های تجاری	افزایش؛ کاهش (جمع بدون تغییر)
۳) پرداخت بدهی مالیاتی شرکت به اداره‌ی دارایی	وجوه نقد	کاهش
۴) پرداخت بدهی خرید نسیه‌ی اثاثه	وجوه نقد	کاهش
۵) پرداخت اجاره‌ی یک‌ساله‌ی دفتر مؤسسه	وجوه نقد؛ پیش‌پرداخت‌ها	کاهش؛ افزایش (جمع بدون تغییر)
۶) خرید نسیه‌ی کالاهای مشمول مالیات بر ارزش افزوده (سیستم دائمی)	موجودی کالا؛ دریافتنی‌های غیرتجاری (مالیات)	افزایش؛ افزایش
۷) فروش نسیه‌ی اثاثه‌ی مازاد	دریافتنی‌های غیرتجاری	افزایش
۸) افتتاح حساب سپرده‌ی شش‌ماهه نزد بانک ملی	وجوه نقد؛ سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت	کاهش؛ افزایش (جمع بدون تغییر)
۹) صدور چک دوساله بابت خرید ماشین‌آلات	هیچ‌کدام (بدهی بلندمدت و دارایی غیرجاری)	بی‌تأثیر
۱۰) کنارگذاری تجهیزات به منظور فروش	دارایی‌های نگهداری‌شده برای فروش	افزایش
۱۱) دریافت اقساط وام کارکنان	وجوه نقد؛ دریافتنی‌های غیرتجاری	افزایش؛ کاهش (جمع بدون تغییر)

۲۸ صفحه ۲۷ فعالیت

با ذکر یک مثال، چند رخداد مالی بیان کنید که در آن‌ها حساب‌های مرتبط با دارایی‌های جاری، بدهکار یا بستانکار شوند.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

سند حسابداری مربوط به رخدادهای مذکور را تنظیم کنید.

نمونه‌ی رخدادها (مبالغ فرضی و به ریال):

رخداد ۱: دریافت ۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال از مشتری بابت مطالبات

شرح حساب	بدهکار	بستانکار
موجودی نقد ـ بانک	20,000,000	
حساب‌های دریافتنی تجاری		20,000,000
جمع	**20,000,000**	**20,000,000**

رخداد ۲: خرید نقدی ملزومات به مبلغ ۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال

شرح حساب	بدهکار	بستانکار
موجودی ملزومات	5,000,000	
موجودی نقد ـ بانک		5,000,000
جمع	**5,000,000**	**5,000,000**

رخداد ۳: پرداخت اجاره‌ی یک‌ساله به مبلغ ۱۲٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال

شرح حساب	بدهکار	بستانکار
پیش‌پرداخت اجاره	12,000,000	
موجودی نقد ـ بانک		12,000,000
جمع	**12,000,000**	**12,000,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۹ صفحه ۲۹ فعالیت

باشگاه‌های ورزشی هر ساله مبالغی بابت عقد قرارداد با بازیکنان مدنظر خود پرداخت می‌کنند. این وجوه در چه حساب‌هایی ثبت و طبقه‌بندی می‌شوند؟

سایر وجوهی که طی سال و تحت عناوینی مانند پاداش پرداخت می‌شوند، چگونه طبقه‌بندی می‌شوند؟

مبالغ پرداختی برای عقد قرارداد با بازیکنان (مانند حق جذب یا انتقال) حق بهره‌برداری از خدمات بازیکن در مدت قرارداد است؛ این مبالغ در حساب «حق قرارداد بازیکنان» ثبت و در گروه دارایی‌های نامشهود با عمر مفید معین (مدت قرارداد) طبقه‌بندی می‌شود و در طول مدت قرارداد مستهلک می‌گردد.

وجوهی که طی سال به‌عنوان پاداش (مانند پاداش برد یا قهرمانی) پرداخت می‌شوند، منفعت آتی ایجاد نمی‌کنند و در همان دوره به‌عنوان هزینه شناسایی می‌شوند، نه دارایی.

۳۰ صفحه ۲۹ فعالیت

چند نمونه از حساب‌هایی را که در گروه دارایی‌های نامشهود طبقه‌بندی می‌شوند نام ببرید و تعیین نمایید عمر مفید هر کدام از آن‌ها مشخص است یا نامشخص.

حساب	عمر مفید
حق اختراع	مشخص (استهلاک‌پذیر)
حق تألیف	مشخص (استهلاک‌پذیر)
نرم‌افزار	مشخص (استهلاک‌پذیر)
سرقفلی محل کسب	نامشخص (استهلاک‌ناپذیر)
علامت و نام تجاری	نامشخص (استهلاک‌ناپذیر)
حق‌الامتیاز (آب، برق، گاز و ...)	نامشخص (استهلاک‌ناپذیر)

۳۱ صفحه ۳۱ فعالیت

نمودار روبه‌رو را تکمیل کنید. (دارایی‌ها ← جاری و غیرجاری؛ شاخه‌های غیرجاری و انواع دارایی ثابت مشهود)

- **دارایی‌های جاری**
- **دارایی‌های غیرجاری:** دریافتنی‌های بلندمدت؛ سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت؛ سرمایه‌گذاری در املاک؛ دارایی‌های نامشهود (استهلاک‌پذیر و استهلاک‌ناپذیر)؛ دارایی‌های ثابت مشهود؛ سایر دارایی‌ها
- **دارایی‌های ثابت مشهود:** استهلاک‌ناپذیر (مانند زمین)؛ استهلاک‌پذیر (مانند ساختمان، اثاثه، ماشین‌آلات)؛ نقصان‌پذیر (مانند معادن و جنگل‌ها)

۳۲ صفحه ۳۱ فعالیت

با ذکر یک مثال، چند رخداد مالی بیان کنید که در آن‌ها حساب‌های مرتبط با دارایی‌های غیرجاری، بدهکار یا بستانکار شوند.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

سند حسابداری مربوط به رخدادهای مذکور را تنظیم کنید.

نمونه‌ی رخدادها (مبالغ فرضی و به ریال):

رخداد ۱: خرید نقدی ماشین‌آلات به مبلغ ۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال

شرح حساب	بدهکار	بستانکار
ماشین‌آلات	180,000,000	
موجودی نقد ـ بانک		180,000,000
جمع	**180,000,000**	**180,000,000**

رخداد ۲: خرید نسیه‌ی ساختمان به مبلغ ۴۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال

شرح حساب	بدهکار	بستانکار
ساختمان	400,000,000	
سایر حساب‌های پرداختنی		400,000,000
جمع	**400,000,000**	**400,000,000**

رخداد ۳: افتتاح سپرده‌ی سه‌ساله نزد بانک مسکن به مبلغ ۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال

شرح حساب	بدهکار	بستانکار
سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت	30,000,000	
موجودی نقد ـ بانک		30,000,000
جمع	**30,000,000**	**30,000,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۳۳ صفحه ۳۲ فعالیت

تأثیر رخدادهای زیر را بر دارایی‌های غیرجاری در قالب جدول زیر تکمیل کنید.

شرح رخداد	اقلام دارایی غیرجاری	تأثیر
۱) سرمایه‌گذاری غیرنقدی مالک در قالب اختصاص زمین	دارایی ثابت مشهود	افزایش
۲) دریافت مطالبات ناشی از فروش نسیه‌ی ساختمان	دریافتنی‌های بلندمدت	کاهش
۳) دریافت وجه بابت واگذاری سرقفلی محل کسب	دارایی نامشهود	کاهش
۴) پرداخت بدهی خرید نسیه‌ی اثاثه	—	بی‌تأثیر
۵) صدور چک بابت اعطای وام قرض‌الحسنه‌ی بلندمدت به مدیران	دریافتنی‌های بلندمدت	افزایش
۶) صدور چک بابت خرید املاک به قصد ایجاد منافع آتی	سرمایه‌گذاری در املاک	افزایش
۷) فروش نقدی اثاثه‌ی مازاد	دارایی ثابت مشهود	کاهش
۸) افتتاح حساب سپرده‌ی سه‌ساله نزد بانک مسکن	سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت	افزایش
۹) خرید زمین به منظور توسعه‌ی ساختمان شرکت	سایر دارایی‌ها	افزایش
۱۰) خرید نسیه‌ی تجهیزات به منظور فروش	— (موجودی کالا؛ جاری)	بی‌تأثیر
۱۱) سپرده نزد صندوق دادگستری	سایر دارایی‌ها	افزایش
۱۲) پیش‌پرداخت خرید ماشین‌آلات	دارایی ثابت مشهود (پیش‌پرداخت سرمایه‌ای)	افزایش
۱۳) رفع مسدودی وجوه بانکی	سایر دارایی‌ها	کاهش

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۳۴ صفحه ۳۲ فعالیت

با توجه به طبقه‌بندی دارایی‌ها، جدول زیر را تکمیل کنید. (ماهیت: مشهود، نامشهود؛ کاهش ارزش: استهلاک‌پذیر، استهلاک‌ناپذیر، نقصان‌پذیر)

نام حساب	ماهیت	کاهش ارزش
۱) اثاثه	مشهود	استهلاک‌پذیر
۲) سرقفلی محل کسب	نامشهود	استهلاک‌ناپذیر
۳) مراتع و جنگل‌ها	مشهود	نقصان‌پذیر
۴) ماشین‌آلات	مشهود	استهلاک‌پذیر
۵) حق تألیف	نامشهود	استهلاک‌پذیر
۶) معدن زغال‌سنگ	مشهود	نقصان‌پذیر
۷) زمین	مشهود	استهلاک‌ناپذیر
۸) علامت و نام تجاری	نامشهود	استهلاک‌ناپذیر
۹) وسایط نقلیه	مشهود	استهلاک‌پذیر
۱۰) نرم‌افزارهای حسابداری	نامشهود	استهلاک‌پذیر
۱۱) ساختمان	مشهود	استهلاک‌پذیر
۱۲) حق اختراع	نامشهود	استهلاک‌پذیر

۳۵ صفحه ۳۴ فعالیت

عوامل مؤثر در تعیین بهای تمام‌شده دارایی‌های ثابت را نام ببرید.

- قیمت خرید نقد (پس از کسر تخفیف‌های تجاری و نقدی)
- هزینه‌های ساخت و کمیسیون خرید
- هزینه‌های ثبتی نقل و انتقال مالکیت
- حقوق گمرکی و عوارض دولتی غیرقابل استرداد
- هزینه‌های بارگیری، حمل‌ونقل و بیمه تا محل استفاده
- نصب، مونتاژ و راه‌اندازی
- مخارج دوره‌ی بهره‌برداری آزمایشی (پس از کسر عواید حاصل)

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

- سایر مخارج ضروری و عادی برای آماده کردن دارایی جهت استفاده

۳۶ صفحه ۳۷ فعالیت

یک نمونه آیین‌نامه یا دستورالعمل مخارج جاری و سرمایه‌ای تهیه کنید و با توجه به آن، جدول زیر را تکمیل کنید.

شرح مخارج	مخارج جاری	مخارج سرمایه‌ای
۱) روغن‌کاری ماشین‌آلات	✓	
۲) مالیات ارزش افزوده‌ی غیرقابل استرداد خرید اثاثه		✓
۳) افزودن یک خط تولید به ماشین‌آلات		✓
۴) تعویض قطعات جزئی و کم‌اهمیت	✓	
۵) حمل‌ونقل اولیه		✓
۶) نظافت ساختمان	✓	
۷) ایزوگام ساختمان		✓
۸) تعمیر اساسی		✓
۹) تعویض لاستیک خودرو	✓	
۱۰) نصب آسانسور در ساختمان		✓

ملاک: مخارجی که ظرفیت، عمر مفید یا کیفیت دارایی را به‌طور اساسی افزایش می‌دهند یا برای آماده کردن دارایی لازم‌اند، سرمایه‌ای‌اند؛ مخارج نگهداری و تعمیرات جزئی جاری و هزینه‌ی دوره‌اند. ایزوگام در صورتی که عمر مفید ساختمان را افزایش دهد سرمایه‌ای است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۳۷ صفحه ۴۱ فعالیت

اگر در مثال فوق (شرکت تجریش)، فقط اثاثه مشمول مالیات شود و هزینه‌ی حمل، مربوط به جابه‌جایی داخل شهر فرض شده و مشمول مالیات نباشد، سند حسابداری خرید نسیه‌ی اثاثه و پرداخت هزینه‌ی حمل را صادر کنید.

سند ۱۳۹۶/۷/۱ ـ خرید نسیه‌ی اثاثه و پرداخت نقدی هزینه‌ی حمل آن

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
اثاثه و منصوبات	26,000,000	
هزینه‌ی مالی	1,000,000	
سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش افزوده	2,250,000	
سایر حساب‌های پرداختنی ـ جماران		27,250,000
موجودی نقد ـ بانک		2,000,000
جمع: بیست‌ونه میلیون و دویست و پنجاه هزار ریال	**29,250,000**	**29,250,000**

مالیات ۹٪ فقط بر بهای اثاثه محاسبه می‌شود: ۹٪ × ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ = ۲,۲۵۰,۰۰۰ ریال؛ بدهی به جماران ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ + ۲,۲۵۰,۰۰۰ = ۲۷,۲۵۰,۰۰۰ ریال. اثاثه به قیمت نقدی (۲۴,۰۰۰,۰۰۰) به‌علاوه‌ی هزینه‌ی حمل (۲,۰۰۰,۰۰۰) و اختلاف قیمت نسیه و نقد (۱,۰۰۰,۰۰۰) هزینه‌ی مالی است.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۳۸ صفحه ۴۲ فعالیت

شرکت گاما در آبان‌ماه ۱۳۹۶ پرداخت‌هایی به شرح جدول زیر انجام داده است. به نظر شما هر کدام از آن‌ها در چه حساب یا حساب‌هایی ثبت می‌شود؟

شرح مخارج	حساب مربوطه
۱) کارمزد به بنگاه معاملات مسکن	زمین
۲) تعویض لوله‌کشی ساختمان خریداری‌شده	ساختمان (مخارج سرمایه‌ای قبل از بهره‌برداری)
۳) خرید آهن‌آلات مربوط به ساخت کارگاه	ساختمان و تأسیسات
۴) احداث پارکینگ برای کارخانه	مستحدثات در زمین
۵) حمل ماشین‌آلات خریداری‌شده از بندر تا کارخانه	ماشین‌آلات
۶) خرید میز و صندلی	اثاثه و منصوبات
۷) شماره‌گذاری خودروی خریداری‌شده در مناقصه‌ی دولتی	وسایط نقلیه
۸) نصب شوفاژ	ساختمان و تأسیسات
۹) تخریب ساختمان فرسوده‌ی خریداری‌شده	زمین
۱۰) پیش‌پرداخت خرید ابزار و لوازم فنی	پیش‌پرداخت‌های سرمایه‌ای

۳۹ صفحه ۴۲ فعالیت

شرکت آلفا به منظور توسعه‌ی بخش تولیدی خود نسبت به خرید ساختمانی فرسوده اقدام نموده است. به نظر شما هزینه‌های مربوط به خرید و نقل و انتقال آن در چه حساب یا حساب‌هایی ثبت می‌شود؟

چون ساختمان فرسوده برای تخریب و احداث ساختمان جدید خریداری شده، ارزش اصلی آن زمین است. بنابراین بهای خرید، هزینه‌های نقل و انتقال (کارمزد دلال، حق ثبت، حق‌التحریر، مالیات غیرقابل استرداد) و هزینه‌ی تخریب (پس از کسر عواید فروش مصالح) به حساب «زمین» منظور می‌شود. در صورتی که ساختمان قابل‌استفاده باشد، بهای آن بین زمین و ساختمان تسهیم می‌گردد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۴۰ صفحه ۴۴ فعالیت

معنی و مفهوم واژه‌ی «مستحدثات» چیست و دربرگیرنده‌ی چه اقلامی و با چه کاربردی است؟

«مستحدثات» یعنی چیزهای نوساخته و تازه ایجادشده. در حسابداری «مستحدثات در زمین» دارایی‌هایی است که برای حفاظت و محصور کردن زمین، ایجاد محوطه برای استفاده‌ی بهینه از ساختمان‌ها و تأسیسات، ایجاد فضای سبز و تسهیل رفت‌وآمد در محوطه‌ی در تصرف شرکت ایجاد می‌شوند؛ جاده‌ها و راه‌های عمومی شامل آن نیست.

- نرده و دیوار اطراف زمین
- آسفالت محوطه، مسیر ماشین‌رو و جاده‌ی دسترسی تحت تملک شرکت
- پرچین، پیاده‌روسازی و احداث پارکینگ
- ایجاد فضای سبز و منظره‌سازی

این دارایی‌ها عمر محدود دارند؛ بنابراین بهای تمام‌شده‌ی آن‌ها در طی عمر مفیدشان مستهلک می‌شود و جزو بهای زمین نیست.

۴۱ صفحه ۴۵ فعالیت

۱) آیا ایجاد حساب «ساختمان» در شرکت‌ها مستلزم وجود حساب «زمین» است؟

۲) شرکتی که اقدام به خرید یک واحد آپارتمانی نموده است این خرید را در چه حسابی ثبت می‌کند؟

۱) ارتباط حساب ساختمان و زمین

خیر؛ ایجاد حساب ساختمان لزوماً مستلزم وجود حساب زمین نیست. شرکت می‌تواند ساختمانی را در زمین دیگری (مثلاً اجاره‌ای) بسازد یا واحدی از یک ساختمان بخرد که سهم زمین آن جدا از واحد قابل شناسایی نیست.

۲) خرید واحد آپارتمانی

در حساب «ساختمان» ثبت می‌شود؛ زیرا آپارتمان بنایی است که بهای آن (همراه سهم مشاعی از زمین) یکجا پرداخت می‌شود و جداسازی سهم زمین معمولاً ممکن یا ضروری نیست. در صورت امکان تفکیک، سهم زمین به حساب زمین منظور می‌گردد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۴۲ صفحه ۴۵ فعالیت

شرکت‌ها در صورتی که قصد اجاره‌ی ساختمان را نداشته باشند و هدف آن‌ها مالکیت ساختمان باشد از چه روش‌هایی اقدام به تحصیل ساختمان می‌کنند؟

- خرید ساختمان (نقد، نسیه یا اقساطی)
- ساخت ساختمان توسط خود شرکت (به‌صورت امانی)
- ساخت ساختمان از طریق انعقاد قرارداد با پیمانکار
- دریافت ساختمان از راه‌هایی مانند معاوضه، اهدا یا مشارکت در ساخت

۴۳ صفحه ۵۱ فعالیت

شرکت «بتا» در مهرماه سال جاری نسبت به خرید یک دستگاه خودرو «ون» و یک دستگاه لیفتراک اقدام نموده است، هر یک از آن‌ها در چه حسابی ثبت می‌شوند؟

خودروی «ون» ابزار حمل بار و مسافر است و در حساب «وسایط نقلیه» ثبت می‌شود. لیفتراک وسیله‌ای برای جابه‌جایی کالا در فرایند عملیاتی انبار و کارخانه است و در حوزه‌ی تعریف ماشین‌آلات قرار می‌گیرد؛ بنابراین در حساب «ماشین‌آلات و تجهیزات» ثبت می‌شود. تعریف کتاب «وسایل قابل حرکت برای حمل بار یا مسافر» را به‌جز وسایلی که در تعریف ماشین‌آلات می‌گنجند، وسایط نقلیه می‌داند.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۴۴ صفحه ۵۳ فعالیت

شرکتی اثاثه‌ی خود را در هفت گروه (ماشین‌های اداری، لوازم الکترونیکی، لوازم خانگی و آشپزخانه، مبلمان اداری و خانگی، لوازم مخابراتی، وسایل ورزشی، وسایل پزشکی) طبقه‌بندی نموده است. به نظر شما هر یک از اثاثه باید در کدام گروه طبقه‌بندی شود؟

شرح اثاثه	گروه
۱) دستگاه‌های فتوکپی و تکثیر	ماشین‌های اداری
۲) بارکدخوان	ماشین‌های اداری
۳) دوربین عکاسی و فیلمبرداری	لوازم الکترونیکی
۴) یخچال و فریزر	لوازم خانگی و آشپزخانه
۵) کمدها و فایل‌ها	مبلمان اداری و خانگی
۶) تلفن‌های رومیزی و همراه	لوازم مخابراتی
۷) تردمیل	وسایل ورزشی
۸) دستگاه تست قند خون (گلوکومتر)	وسایل پزشکی
۹) دستگاه پرفراژ برقی	ماشین‌های اداری
۱۰) آمپلی‌فایر و میکروفون	لوازم الکترونیکی
۱۱) ماشین لباسشویی و ظرفشویی	لوازم خانگی و آشپزخانه
۱۲) دمبل، وزنه و هالتر	وسایل ورزشی
۱۳) برانکارد	وسایل پزشکی
۱۴) بخاری برقی و گازی	لوازم خانگی و آشپزخانه
۱۵) فرش‌های دست‌باف و ماشینی	مبلمان اداری و خانگی
۱۶) آب‌سردکن و یخ‌ساز	لوازم خانگی و آشپزخانه
۱۷) قاب‌های نفیس و باارزش	مبلمان اداری و خانگی
۱۸) فشارسنج، گوشی و دماسنج طبی	وسایل پزشکی

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۴۵ صفحه ۵۵ فعالیت

شرکت «دلتا» با توجه به مخارج بالای هزینه‌ی برق مصرفی کارخانه جهت خرید و نصب یک دستگاه ژنراتور تولید برق و چند دستگاه کولر کم‌مصرف اقدام کرده است. حسابدار جدید شرکت با مراجعه به اسناد قبلی دریافته است که شرکت به رغم داشتن تأسیسات، حسابی تحت این عنوان ندارد. بررسی کنید دلیل این امر چیست و هر یک از خریدهای جدید در چه حسابی ثبت می‌شوند و چرا؟

دلیل نبود حساب تأسیسات

تفکیک تأسیسات از ساختمان به‌دلیل ماهیت آن‌ها دشوار است؛ تأسیسات موجود در سازه‌ی ساختمان‌های خریداری‌شده در بهای تمام‌شده‌ی همان ساختمان منظور می‌شود. به همین دلیل شرکت حساب جداگانه‌ای برای تأسیسات باز نکرده بود.

ثبت خریدهای جدید

ژنراتور تولید برق از دستگاه‌های مولد برق است که خدمات جنبی فعالیت شرکت را تأمین می‌کند؛ بنابراین در حساب «تأسیسات» ثبت می‌شود. کولرهایی که برای سرمایش کارخانه و به‌صورت ثابت نصب می‌شوند نیز دستگاه‌های سرمایش‌اند و در «تأسیسات» ثبت می‌گردند؛ ولی کولرهای قابل جابه‌جایی که برای فضای اداری خریداری می‌شوند، تجهیزات سرمایشی‌اند و در «اثاثه و منصوبات» ثبت می‌شوند. چون خرید جدید مبلغ و اهمیت قابل‌توجهی دارد، بهتر است شرکت اکنون حساب مستقل تأسیسات را باز کند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۴۶ صفحه ۵۸ فعالیت

چند نمونه اموالی را که می‌توانند در این گروه (معادن و منابع طبیعی) طبقه‌بندی شوند نام ببرید.

- معادن زغال‌سنگ، سنگ آهن، مس و طلا
- چاه‌های نفت و گاز
- معادن شن و ماسه، نمک و سنگ ساختمانی
- جنگل‌ها و مراتع
- ذخایر آب‌های زیرزمینی که امتیاز بهره‌برداری از آن‌ها خریداری شده است

۴۷ صفحه ۶۶ کار عملی ۴

از بین کلمات زیر، کلمه‌های مناسب را در جاهای خالی قرار دهید.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

«موجودی، زیان ناشی از تخریب، ضروری، غیرضروری، جاری، آتی، بهای تمام‌شده، درآمد، هزینه، نامشهود، ثابت مشهود»

الف) قطعات یدکی و ابزار تعمیراتی معمولاً به عنوان ..... محسوب و در زمان مصرف به عنوان ..... شناسایی می‌شوند.

ب) مخارجی که بابت بیمه‌ی حوادث در خلال دوره‌ی احداث بنای جدید پرداخت می‌شود به عنوان بخشی از ..... ساختمان جدید، ثبت می‌شود، زیرا جزء مخارج ..... و عادی بنای جدید است.

ج) قطعات عمده‌ی آماده‌ی جایگزینی، در صورتی که انتظار می‌رود بیش از یک دوره‌ی مالی مورد استفاده‌ی واحد تجاری واقع شود، به عنوان دارایی ..... طبقه‌بندی می‌گردد.

د) مخارج تخریب ساختمان قدیمی متعلق به واحد تجاری به منظور احداث بنای جدید به عنوان ..... ساختمان، ثبت می‌شود، زیرا این‌گونه مخارج مربوط به ساختمان قدیمی است.

هـ) مخارجی که انتظار می‌رود منافع آن‌ها تنها عاید دوره‌ی مالی جاری شود، جزء هزینه‌های دوره‌ی ..... محسوب و از ..... همان دوره کسر می‌شوند، مانند هزینه‌ی تعمیر و نگهداشت ماشین‌آلات.

و) دارایی‌های ..... عموماً کاربرد جایگزین ندارند و نمی‌توان آن‌ها را به اجزای کوچک‌تر برای فروش تقسیم کرد.

بند	جای خالی اول	جای خالی دوم
الف	موجودی	هزینه
ب	بهای تمام‌شده	ضروری
ج	ثابت مشهود	—
د	زیان ناشی از تخریب	—
هـ	جاری	درآمد
و	نامشهود	—

کلمات «غیرضروری» و «آتی» در پاسخ‌ها به کار نمی‌روند.

۴۸ صفحه ۶۶ کار عملی ۵

مشخص کنید هر یک از موارد زیر مربوط به بهای تمام‌شده‌ی کدام حساب دارایی است؟

۱) کارمزد دلالی زمین ۲) هزینه‌ی خرید تانکر ۳) حق ثبت زمین ۴) نرده‌کشی ۵) آسفالت محوطه ۶) پیاده‌روسازی ۷) احداث پارکینگ ۸) هزینه‌ی انتقال سند مالکیت ساختمان ۹) هزینه‌ی خاک‌برداری ۱۰) هزینه‌ی بیمه در طول دوره‌ی ساخت ۱۱) هزینه‌ی بارگیری ماشین‌آلات ۱۲) عوارض و حقوق گمرکی ماشین‌آلات ۱۳) پرداخت جریمه به علت تأخیر در پرداخت گمرکی ۱۴) پرده و کرکره ۱۵) دیوارکشی دور زمین ۱۶) منظره‌سازی ۱۷) ایجاد فضای سبز ۱۸) آلاچیق ۱۹) لوله‌کشی داخل ساختمان ۲۰) کمد دیواری

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۲۱) خرید زمین برای توسعه‌ی آینده‌ی کارخانه ۲۲) کابینت ۲۳) پارتیشن ۲۴) قفسه‌بندی ۲۵) کتابخانه‌ی دیواری ۲۶) پرچین ۲۷) آب‌پاش‌ها ۲۸) هزینه‌ی حفر چاه ۲۹) هزینه‌ی نصب ماشین‌آلات ۳۰) مونتاژ وسائط نقلیه ۳۱) کولر گازی ۳۲) سیستم سرمایشی و گرمایشی ۳۳) بازسازی محل نصب ماشین‌آلات ۳۴) هزینه‌ی تبلیغات ۳۵) هزینه‌ی حمل‌ونقل اولیه‌ی وسایط نقلیه ۳۶) هزینه‌ی تخریب ساختمان قدیمی ۳۷) فایل کشویی ۳۸) مالیات مستغلات زمین ۳۹) هزینه‌ی خرید موتورسیکلت ۴۰) پروانه‌ی ساخت ساختمان ۴۱) هزینه‌ی خرید بیل مکانیکی ۴۲) سیستم اطفای حریق ۴۳) هزینه‌ی نقشه‌کشی ساختمان ۴۴) سردخانه ۴۵) تراکتور و بولدوزر ۴۶) کتابخانه‌ی قابل جابه‌جایی ۴۷) میز و صندلی ۴۸) زمینی که به قصد فروش کنارگذاری شده ۴۹) بازسازی و مرمت ماشین‌آلات ۵۰) حق‌الزحمه‌ی مهندسان نصب ماشین‌آلات

حساب	شماره‌ی موارد
۱) زمین	۱، ۳، ۹، ۳۶ (در صورتی که ساختمان برای تخریب خریداری شده باشد)
۲) مستحدثات در زمین	۴، ۵، ۶، ۷، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۲۶، ۲۷، ۲۸
۳) ساختمان	۸، ۱۰، ۱۹، ۲۰، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۴۰، ۴۳
۴) اثاثه و منصوبات	۱۴، ۳۱، ۳۷، ۴۶، ۴۷
۵) ماشین‌آلات	۱۱، ۱۲، ۲۹، ۳۳، ۴۱، ۴۵، ۴۹، ۵۰
۶) تأسیسات	۳۲، ۴۲، ۴۴
۷) سایر دارایی‌ها	۲۱
۸) منابع و معادن	— (موردی ندارد)
۹) وسایط نقلیه	۲، ۳۰، ۳۵، ۳۹
۱۰) سایر حساب‌ها	۱۳ (هزینه‌ی دوره: مخارج غیرعادی)، ۳۴ (هزینه‌ی دوره)، ۳۸ (هزینه‌ی دوره)، ۴۸ (دارایی‌های نگهداری‌شده برای فروش)

توضیح: تانکر در اینجا خودروی حمل مایعات فرض شده است؛ آلاچیق به‌دلیل ساختمان تلقی نشدن در محوطه (مستحدثات) قرار می‌گیرد؛ کمد دیواری، کابینت، پارتیشن، قفسه‌بندی و کتابخانه‌ی دیواری چون در بنا نصب می‌شوند به بهای ساختمان اضافه می‌گردند؛ خاک‌برداری مربوط به آماده‌سازی زمین فرض شده است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۴۹ صفحه ۶۸ کار عملی ۶

برای محاسبه‌ی بهای تمام‌شده‌ی دارایی‌هایی که در جداول زیر ارائه شده‌اند، کدام‌یک از جاهای خالی را با چه مبلغی می‌توان تکمیل نمود؟

زمین: خرید نقدی ۲۹,۰۰۰,۰۰۰؛ هزینه‌ی انتقال سند ۱,۰۰۰,۰۰۰؛ کارمزد دلالی ۵۰۰,۰۰۰؛ دیوارکشی دور زمین ...؛ مالیات غیرقابل استرداد ...؛ هزینه‌ی حفر چاه ...؛ بهای تمام‌شده‌ی زمین ۳۰,۸۰۰,۰۰۰

ساختمان: خرید مصالح ۴۰,۰۰۰,۰۰۰؛ بیمه در طول دوره‌ی ساخت ۱,۰۰۰,۰۰۰؛ دستمزد عوامل ساخت ۱۰,۰۰۰,۰۰۰؛ نقشه‌کشی ...؛ ایجاد فضای سبز ...؛ ایجاد پارکینگ ...؛ بهای تمام‌شده‌ی ساختمان ۵۲,۱۰۰,۰۰۰

ماشین‌آلات: خرید نقدی ۱۸,۰۰۰,۰۰۰؛ عوارض و گمرک ۱,۰۰۰,۰۰۰؛ جریمه‌ی تأخیر در پرداخت حقوق گمرکی ...؛ بارگیری ۷۰۰,۰۰۰؛ بازسازی محل نصب ۳۰۰,۰۰۰؛ تعمیر قطعات آسیب‌دیده در حمل ...؛ حق‌الزحمه‌ی متصدیان نصب ...؛ بهای تمام‌شده‌ی ماشین‌آلات ۲۱,۵۰۰,۰۰۰

حساب	جای خالی	مبلغ	توضیح
زمین	مالیات غیرقابل استرداد	300,000	۳۰,۸۰۰,۰۰۰ − (۲۹,۰۰۰,۰۰۰ + ۱,۰۰۰,۰۰۰ + ۵۰۰,۰۰۰)
زمین	دیوارکشی و حفر چاه	قابل تکمیل نیست	جزء مستحدثات‌اند، نه بهای زمین
ساختمان	نقشه‌کشی	1,100,000	۵۲,۱۰۰,۰۰۰ − (۴۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۱,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۰,۰۰۰,۰۰۰)
ساختمان	فضای سبز و پارکینگ	قابل تکمیل نیست	جزء مستحدثات‌اند، نه بهای ساختمان
ماشین‌آلات	حق‌الزحمه‌ی متصدیان نصب	1,500,000	۲۱,۵۰۰,۰۰۰ − (۱۸,۰۰۰,۰۰۰ + ۱,۰۰۰,۰۰۰ + ۷۰۰,۰۰۰ + ۳۰۰,۰۰۰)
ماشین‌آلات	جریمه‌ی تأخیر و تعمیر قطعات آسیب‌دیده	قابل تکمیل نیست	مخارج غیرعادی‌اند و جزء بهای تمام‌شده نیستند

۵۰ صفحه ۶۹ کار عملی ۷

شرکت «هویزه» اطلاعات زیر را در خصوص تحصیل بخشی از اموال در پاییز ۱۳۹۶ ارائه نموده است (مبالغ به ریال):

۱) خرید ساختمان فرسوده ۳۷۵,۰۰۰ ۲) تخریب ساختمان قدیمی ۵۴,۵۰۰ ۳) عواید حاصل از فروش مصالح ۶,۲۵۰ ۴) طراحی و نقشه‌کشی جهت احداث ساختمان ۱۹,۰۷۵ ۵) تسطیح و آماده‌سازی زمین ۷۵,۰۰۰

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۶) خرید ماشین‌آلات با شرط (ن/۶۰ ـ ۴/۱۰) ـ از تخفیف استفاده نشد ۷ ۲۷۲,۵۰۰ ۷) حمل‌ونقل ماشین‌آلات ۸ ۴,۳۶۰ ۸) جریمه‌ی رانندگی حمل ماشین‌آلات ۹ ۶۲۵ ۹) مواد و مصالح و دستمزد احداث ساختمان جدید ۱۰ ۹۲۵,۰۰۰ ۱۰) زیرسازی برای استقرار ماشین‌آلات ۱۲۵,۰۰۰

۱۱) نصب ماشین‌آلات ۱۲ ۹,۸۱۰ ۱۲) محوطه‌سازی، آسفالت، جدول‌بندی و ایجاد فضای سبز ۱۳ ۲,۵۰۰ ۱۳) کمک بلاعوض به نگهبان کارگاه موقت ۱۴ ۱,۲۵۰ ۱۴) بهره‌ی وام کوتاه‌مدت اخذشده جهت احداث ساختمان ۲۷,۲۵۰

مبالغ مربوط به ردیف‌های ۲، ۴، ۶، ۷ و ۱۱ همراه با مالیات بر ارزش افزوده (۹٪) می‌باشند.

مطلوب است: تعیین بهای تمام‌شده‌ی اموال به تفکیک حساب‌های مورد استفاده.

ساختمان فرسوده برای تخریب و احداث ساختمان جدید خریداری شده است؛ بنابراین بهای آن و مخارج تخریب جزء بهای زمین است. مالیات ارزش افزوده‌ی پرداختی (قابل استرداد) به بهای دارایی اضافه نمی‌شود و اعتبار مالیاتی است.

محاسبه‌ی بهای تمام‌شده به ریال

حساب	محاسبه	بهای تمام‌شده
زمین	375,000 + (54,500 ÷ 1.09 = 50,000) – 6,250 + 75,000	493,750
ساختمان	(19,075 ÷ 1.09 = 17,500) + 925,000 + 27,250 (بهره‌ی دوره‌ی ساخت)	969,750
ماشین‌آلات	(272,500 ÷ 1.09 = 250,000) – ۴٪ تخفیف نقدی 10,000 = 240,000؛ + حمل 4,000 + زیرسازی 125,000 + نصب 9,000	378,000
مستحدثات در زمین	محوطه‌سازی، آسفالت و فضای سبز	2,500
سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش افزوده	4,500 + 1,575 + 22,500 + 360 + 810	29,745
هزینه‌های دوره	جریمه‌ی رانندگی 625 + کمک بلاعوض 1,250 + تخفیف نقدی استفاده‌نشده 10,000	11,875
جمع	برابر جمع کل رخدادهای جدول	**1,885,620**

توضیح: بهای ماشین‌آلات به قیمت پس از کسر تخفیف نقدی (۴٪) ثبت می‌شود و چون خریدار از تخفیف استفاده نکرده، مبلغ آن (۱۰,۰۰۰) هزینه‌ی مالی است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۵۱ صفحه ۷۰ کار عملی ۸

شرکت «شلمچه» ـ معاف از مالیات بر ارزش افزوده ـ به منظور افزایش تولید، یکی از ساختمان‌های قدیمی متعلق به واحد تجاری خود را برای احداث بنای جدید تخریب کرد؛ مخارج پرداخت‌شده به شرح زیر است:

الف) تخریب ساختمان قدیمی ۲,۰۰۰,۰۰۰ ب) احداث انبار لوازم و مصالح طی دوره‌ی احداث ۱,۲۰۰,۰۰۰ ج) هزینه‌ی بیمه‌ی حوادث طی دوره‌ی احداث ۵۰۰,۰۰۰ د) نقشه‌کشی ۴۰۰,۰۰۰ هـ) اخذ پروانه‌ی ساختمان جدید ۱,۱۵۰,۰۰۰

و) ایجاد فضای سبز اطراف ساختمان ۲۰۰,۰۰۰ ز) آسفالت حیاط ساختمان ۳۵۰,۰۰۰ ح) لوله‌کشی و سیم‌کشی داخل ساختمان ۱,۳۵۰,۰۰۰ ط) احداث پارکینگ ۱,۸۰۰,۰۰۰ ی) نرده‌کشی دور ساختمان ۹۵۰,۰۰۰ ک) مصالح به‌کاررفته در ساختمان ۸,۵۰۰,۰۰۰

مطلوب است: الف) محاسبه‌ی بهای تمام‌شده‌ی دارایی‌ها ب) ثبت حسابداری رویداد فوق در دفتر روزنامه

الف) بهای تمام‌شده‌ی دارایی‌ها (ریال)

حساب	اقلام	مبلغ
ساختمان	انبار موقت ۱,۲۰۰,۰۰۰ + بیمه‌ی حوادث ۵۰۰,۰۰۰ + نقشه‌کشی ۴۰۰,۰۰۰ + پروانه ۱,۱۵۰,۰۰۰ + لوله‌کشی و سیم‌کشی ۱,۳۵۰,۰۰۰ + مصالح ۸,۵۰۰,۰۰۰	13,100,000
مستحدثات در زمین	فضای سبز ۲۰۰,۰۰۰ + آسفالت ۳۵۰,۰۰۰ + پارکینگ ۱,۸۰۰,۰۰۰ + نرده‌کشی ۹۵۰,۰۰۰	3,300,000
زیان ناشی از تخریب (هزینه)	تخریب ساختمان قدیمی متعلق به شرکت	2,000,000
جمع پرداخت‌ها		**18,400,000**

ب) سند حسابداری (پرداخت از حساب بانکی)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
ساختمان	13,100,000	
مستحدثات در زمین	3,300,000	
زیان ناشی از تخریب ساختمان	2,000,000	
موجودی نقد ـ بانک		18,400,000
جمع	**18,400,000**	**18,400,000**

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

مخارج مستحدثات موقتی (انبار لوازم و مصالح) و بیمه‌ی حوادث در دوره‌ی احداث جزء بهای ساختمان‌اند؛ مخارج تخریب ساختمان قدیمیِ خود شرکت به زمین یا ساختمان منتقل نمی‌شود و زیان دوره است.

۵۲ صفحه ۷۰ کار عملی ۹

شرکت بازرگانی «خلیج فارس» به ساخت مجتمع فروشگاهی جدیدی در اتوبان شهید چمران اقدام نموده است. اطلاعات مربوط به ساخت این مجتمع به شرح زیر است (از مالیات بر ارزش افزوده صرف‌نظر شده است):

۹۶/۴/۵ـ خرید ساختمانی فرسوده و غیرقابل استفاده به ارزش ۱۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال از طریق حواله‌ی پایا.

۹۶/۴/۲۰ـ تخریب ساختمان قدیمی با پرداخت نقدی ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال. ۹۶/۴/۲۷ـ فروش نقدی مصالح به‌جای‌مانده از تخریب به بهای ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال. ۹۶/۴/۲۹ـ پرداخت ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال بابت تسطیح و خاک‌برداری زمین. ۹۶/۵/۵ـ تهیه‌ی نقشه‌ی ساختمانی با پرداخت ۵,۶۵۰,۰۰۰ ریال. ۹۶/۵/۲۹ـ کسب مجوز ساخت و تمدید و اصلاح پروانه‌ی ساختمان با پرداخت ۷,۵۰۰,۰۰۰ ریال.

۹۶/۶/۱ـ صدور چک برای ایجاد تنخواه به نام آقای زاهدی ـ کارپرداز شرکت ـ به مبلغ ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال تا پرداخت‌های نقدی کمتر از این مبلغ مستقیماً توسط تنخواه‌دار انجام شود. طبق توافق، گزارش پرداخت‌های تنخواه در پایان هر ماه دریافت و پس از بررسی و تأیید، چک مربوط به تأمین وجه در همان روز صادر می‌شود و اسناد حسابداری به روش تنخواه متغیر صادر می‌گردد.

۹۶/۶/۳۰ـ پرداخت ۳,۰۰۰,۰۰۰ بابت گودبرداری، ۲,۵۵۰,۰۰۰ بابت خرید و نصب نرده برای ایمن‌سازی گود و ۵,۰۰۰,۰۰۰ خرید وسایل و ابزارآلات مصرفی. ۹۶/۷/۳۰ـ پرداخت ۵,۰۰۰,۰۰۰ بابت خرید امتیاز آب و ۳,۰۰۰,۰۰۰ بابت انشعاب فاضلاب، ۸,۰۰۰,۰۰۰ مصالح ساختمانی، ۹,۰۰۰,۰۰۰ دستمزد کارگران و ۲,۵۰۰,۰۰۰ دستمزد مهندسین مشاور.

۹۶/۸/۱۱ـ صدور ۴ فقره چک ۲۲,۵۰۰,۰۰۰ ریالی بابت خرید بخش عمده‌ای از مصالح ساختمانی (تاریخ اولین چک روز خرید و بقیه به فاصله‌ی یک ماه). ۹۶/۸/۳۰ـ پرداخت ۶,۰۰۰,۰۰۰ بابت امتیاز برق و نصب کنتور، ۷,۰۰۰,۰۰۰ مصالح، ۸,۰۰۰,۰۰۰ دستمزد کارگران و ۴,۰۰۰,۰۰۰ لوله و اتصالات.

۹۶/۹/۳۰ـ پرداخت ۷,۵۰۰,۰۰۰ مصالح، ۵,۸۵۰,۰۰۰ دستمزد کارگران، ۴,۶۵۰,۰۰۰ ساخت و نصب در و پنجره، ۸,۵۰۰,۰۰۰ شیرآلات و تجهیزات برقی و ۱,۱۵۰,۰۰۰ تعویض بخشی از لوله‌کشی آسیب‌دیده ناشی از تقصیر کارگران که به حساب آن‌ها منظور شد. ۹۶/۱۰/۳۰ـ پرداخت ۱۲,۵۰۰,۰۰۰ بابت خرید و نصب تأسیسات حرارتی و برودتی قابل انتقال، ۵,۵۰۰,۰۰۰ مصالح و ۷,۳۵۰,۰۰۰ دستمزد کارگران پس از کسر خسارت ماه قبل.

۹۶/۱۱/۳۰ـ پرداخت ۲,۱۰۰,۰۰۰ تجهیزات روشنایی، ۲,۵۵۰,۰۰۰ تنظیف و تخلیه‌ی نخاله، ۶,۳۵۰,۰۰۰ دستمزد کارگران و ۳,۵۰۰,۰۰۰ خرید هدایای روز افتتاح؛ با منظور نمودن وجه نقد باقیمانده نزد کارپرداز به حساب ایشان، حساب تنخواه‌گردان بسته شد. ۹۶/۱۲/۱۹ـ افتتاح و بهره‌برداری از مجتمع با پرداخت نقدی ۲,۴۵۰,۰۰۰ ریال بابت هزینه‌ی پذیرایی از شرکت‌کنندگان در مراسم افتتاح و اعطای هدایا.

مطلوب است: صدور سند حسابداری رخدادهای فوق و تنظیم حساب دارایی در جریان ساخت در دفتر کل

مبنای طبقه‌بندی: زمین = بهای خرید ساختمان فرسوده + تخریب – فروش مصالح + تسطیح = ۱۳۴,۵۰۰,۰۰۰ ریال. مخارج ساخت در «دارایی در جریان ساخت» جمع و در زمان بهره‌برداری به «ساختمان» منتقل می‌شود. امتیاز آب، فاضلاب و برق «حق‌امتیاز» (دارایی نامشهود)؛ تأسیسات حرارتی و برودتی قابل‌انتقال «اثاثه و منصوبات»؛ مخارج تعویض لوله‌ی تقصیر کارگران دریافتنی از کارگران؛ هدایا و پذیرایی افتتاح، هزینه‌ی دوره است. در روش تنخواه متغیر، با دریافت اسناد، تنخواه‌گردان بستانکار و با صدور چک تأمین وجه، تنخواه‌گردان بدهکار می‌شود (مبالغ به ریال).

اسناد حسابداری

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

تاریخ و شرح حساب	بدهکار	بستانکار
۹۶/۴/۵ ـ زمین	130,000,000	
موجودی نقد ـ بانک		130,000,000
۹۶/۴/۲۰ ـ زمین	4,000,000	
موجودی نقد ـ بانک		4,000,000
۹۶/۴/۲۷ ـ موجودی نقد ـ بانک	1,500,000	
زمین		1,500,000
۹۶/۴/۲۹ ـ زمین	2,000,000	
موجودی نقد ـ بانک		2,000,000
۹۶/۵/۵ ـ دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان	5,650,000	
موجودی نقد ـ بانک		5,650,000
۹۶/۵/۲۹ ـ دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان	7,500,000	
موجودی نقد ـ بانک		7,500,000
۹۶/۶/۱ ـ تنخواه‌گردان (آقای زاهدی)	30,000,000	
موجودی نقد ـ بانک		30,000,000
۹۶/۶/۳۰ ـ دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان	10,550,000	
تنخواه‌گردان		10,550,000
(همان روز) تنخواه‌گردان	10,550,000	
موجودی نقد ـ بانک		10,550,000
۹۶/۷/۳۰ ـ دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان	19,500,000	
حق‌امتیازها (آب و فاضلاب)	8,000,000	
تنخواه‌گردان		27,500,000
(همان روز) تنخواه‌گردان	27,500,000	
موجودی نقد ـ بانک		27,500,000
۹۶/۸/۱۱ ـ دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان	90,000,000	
اسناد پرداختنی (۴ چک ۲۲,۵۰۰,۰۰۰ ریالی)		90,000,000
۹۶/۸/۳۰ ـ دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان	19,000,000	

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

حق‌امتیازها (برق و کنتور)	6,000,000	
تنخواه‌گردان		25,000,000
(همان روز) تنخواه‌گردان	25,000,000	
موجودی نقد ـ بانک		25,000,000
۹۶/۹/۳۰ ـ دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان	26,500,000	
سایر حساب‌های دریافتنی ـ کارگران	1,150,000	
تنخواه‌گردان		27,650,000
(همان روز) تنخواه‌گردان	27,650,000	
موجودی نقد ـ بانک		27,650,000
۹۶/۱۰/۳۰ ـ دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان	14,000,000	
اثاثه و منصوبات (تأسیسات قابل انتقال)	12,500,000	
سایر حساب‌های دریافتنی ـ کارگران		1,150,000
تنخواه‌گردان		25,350,000
(همان روز) تنخواه‌گردان	25,350,000	
موجودی نقد ـ بانک		25,350,000
۹۶/۱۱/۳۰ ـ دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان	11,000,000	
هزینه‌ی هدایای افتتاح	3,500,000	
تنخواه‌گردان		14,500,000
(همان روز) سایر حساب‌های دریافتنی ـ آقای زاهدی (کارپرداز)	15,500,000	
تنخواه‌گردان (بستن حساب)		15,500,000
۹۶/۱۲/۱۹ ـ ساختمان	203,700,000	
دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان		203,700,000
(همان روز) هزینه‌ی پذیرایی افتتاح	2,450,000	
موجودی نقد ـ بانک		2,450,000

هر یک از چهار چک ۲۲,۵۰۰,۰۰۰ ریالی در سررسید خود (۹۶/۸/۱۱، ۹۶/۹/۱۱، ۹۶/۱۰/۱۱ و ۹۶/۱۱/۱۱) با ثبت «اسناد پرداختنی بدهکار، موجودی نقد ـ بانک بستانکار» تسویه می‌شود.

حساب دفتر کل: دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

تاریخ و شرح	بدهکار	بستانکار	مانده (بدهکار)
۹۶/۵/۵ نقشه‌ی ساختمانی	5,650,000		5,650,000
۹۶/۵/۲۹ مجوز ساخت	7,500,000		13,150,000
۹۶/۶/۳۰ مخارج تنخواه	10,550,000		23,700,000
۹۶/۷/۳۰ مخارج تنخواه	19,500,000		43,200,000
۹۶/۸/۱۱ مصالح (چک‌ها)	90,000,000		133,200,000
۹۶/۸/۳۰ مخارج تنخواه	19,000,000		152,200,000
۹۶/۹/۳۰ مخارج تنخواه	26,500,000		178,700,000
۹۶/۱۰/۳۰ مخارج تنخواه	14,000,000		192,700,000
۹۶/۱۱/۳۰ مخارج تنخواه	11,000,000		203,700,000
۹۶/۱۲/۱۹ انتقال به ساختمان		203,700,000	0

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۵۳ صفحه ۷۳ فعالیت

آیا می‌توانید دارایی یا خدماتی را نام ببرید که در کشورمان امکان ایجاد بیمه برای آن‌ها وجود نداشته باشد؟

بیمه فقط برای خطرهای احتمالی و ناخواسته و برای منافع قانونی و قابل ارزیابی پذیرفته می‌شود. بنابراین معمولاً این موارد قابل بیمه نیستند:

- اموال و کالاهای غیرقانونی یا قاچاق
- خطرهایی که وقوعشان قطعی یا عمدی است، مانند فرسودگی عادی و خسارت عمدی بیمه‌گذار
- زیان ناشی از نوسان قیمت بازار یا نرخ ارز و عدم موفقیت تجاری
- اشیایی که ارزش آن‌ها قابل برآورد و اثبات نیست

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۵۴ صفحه ۷۴ فعالیت

چند نمونه از فواید فردی و اجتماعی بیمه را نام ببرید.

فواید فردی

- ایجاد آرامش و امنیت خاطر
- جبران خسارت‌های ناگهانی و جلوگیری از ورشکستگی
- حمایت از خانواده در حوادث، ازکارافتادگی و فوت
- امکان پس‌انداز و گرفتن وام با پشتوانه‌ی بیمه

فواید اجتماعی

- توزیع ریسک و تقسیم زیان میان اعضای جامعه
- تجمیع سرمایه‌ی کوچک و تبدیل آن به سرمایه‌گذاری و رونق اقتصاد
- ایجاد اشتغال و کاهش بار مالی دولت
- افزایش اطمینان سرمایه‌گذاران و گسترش فعالیت‌های اقتصادی

۵۵ صفحه ۷۴ فعالیت

آیا در ایجاد انواع بیمه جهت دارایی‌های شرکت، اجباری وجود دارد؟ دلیل آن چیست؟

بله، در برخی موارد؛ مانند بیمه‌ی شخص ثالث و بیمه‌ی حوادث راننده‌ی خودروها که طبق قانون برای همه‌ی دارندگان وسایل نقلیه اجباری است. دلیل آن حمایت از زیان‌دیدگان حوادث و تضمین جبران خسارت جانی و مالی آنان است. سایر بیمه‌های اموال مانند بیمه‌ی بدنه و آتش‌سوزی اختیاری‌اند، اما شرکت‌ها برای حفاظت از دارایی‌ها در برابر خطرها (و گاهی شرط قراردادها و وام‌ها) آن‌ها را تهیه می‌کنند.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۵۶ صفحه ۷۸ فعالیت

اگر بیمه‌نامه‌ی فوق (۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال پیش‌پرداخت بیمه) مربوط به بیمه‌ی شخص ثالث اتومبیل متعلق به شرکت باشد که در تاریخ ۹۵/۳/۳۱ خریداری شده باشد، ثبت‌های مربوط را انجام دهید. (عوارض و مالیات بر ارزش افزوده ۹٪)

سند ۹۵/۳/۳۱ ـ بابت خرید بیمه‌نامه‌ی اموال

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
پیش‌پرداخت‌ها ـ پیش‌پرداخت بیمه	20,000,000	
سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش افزوده	1,800,000	
موجودی نقد ـ بانک		21,800,000
جمع	**21,800,000**	**21,800,000**

سند ۹۵/۱۲/۳۰ ـ بابت شناسایی هزینه‌ی بیمه در پایان سال

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌های اداری ـ هزینه‌ی حق بیمه	15,000,000	
پیش‌پرداخت‌ها ـ پیش‌پرداخت بیمه		15,000,000
جمع	**15,000,000**	**15,000,000**

بیمه از ابتدای ماه بعد (۹۵/۴/۱) شروع می‌شود؛ تا پایان سال ۹ ماه (تیر تا اسفند) مصرف شده است:
۲۰,۰۰۰,۰۰۰ × ۹ ÷ ۱۲ = ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

۵۷ صفحه ۷۹ کار عملی ۱۰

شرکت «قصرشیرین» در ابتدای سال مالی ۱۳۹۶ افتتاح شد. این شرکت پس از خرید و تحصیل هر قلم از دارایی‌های ثابت، نسبت به عقد قرارداد بیمه‌ی یک‌ساله با شرکت بیمه‌ی «ایران» اقدام نموده است. حق بیمه و تاریخ عقد قرارداد: ساختمان ۷,۲۰۰,۰۰۰ (۱۳۹۶/۲/۱)، ماشین‌آلات ۴,۸۰۰,۰۰۰ (۱۳۹۶/۶/۱)، تأسیسات ۳,۶۰۰,۰۰۰ (۱۳۹۶/۴/۳۱)، وسایط نقلیه ۱,۸۰۰,۰۰۰ (۱۳۹۶/۱۰/۱)، اثاثه و منصوبات ۱,۲۰۰,۰۰۰ (۱۳۹۶/۱۱/۳۰)؛ جمع ۱۸,۶۰۰,۰۰۰ ریال. به تمامی مبالغ ۹٪ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده اضافه می‌شود.
مطلوب است: تنظیم اسناد حسابداری مربوط به انعقاد قرارداد بیمه در طی سال و منظور نمودن هزینه‌ی بیمه در پایان سال

اسناد خرید بیمه‌نامه‌ها (بدهکار: پیش‌پرداخت بیمه و مالیات؛ بستانکار: موجودی نقد ـ بانک)

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

تاریخ	پیش‌پرداخت بیمه	مالیات ۹٪ (دریافتنی)	موجودی نقد ـ بانک
۱۳۹۶/۲/۱ (ساختمان)	7,200,000	648,000	7,848,000
۱۳۹۶/۴/۳۱ (تأسیسات)	3,600,000	324,000	3,924,000
۱۳۹۶/۶/۱ (ماشین‌آلات)	4,800,000	432,000	5,232,000
۱۳۹۶/۱۰/۱ (وسایط نقلیه)	1,800,000	162,000	1,962,000
۱۳۹۶/۱۱/۳۰ (اثاثه و منصوبات)	1,200,000	108,000	1,308,000
جمع	**18,600,000**	**1,674,000**	**20,274,000**

محاسبه‌ی هزینه‌ی بیمه‌ی سال ۱۳۹۶ (از ابتدای ماه بعد از عقد)

دارایی	ماه‌های سپری‌شده	محاسبه	هزینه
ساختمان	۱۱ (اردیبهشت تا اسفند)	7,200,000 × 11 ÷ 12	6,600,000
تأسیسات	۸ (مرداد تا اسفند)	3,600,000 × 8 ÷ 12	2,400,000
ماشین‌آلات	۷ (شهریور تا اسفند)	4,800,000 × 7 ÷ 12	2,800,000
وسایط نقلیه	۳ (دی تا اسفند)	1,800,000 × 3 ÷ 12	450,000
اثاثه و منصوبات	۱ (اسفند)	1,200,000 × 1 ÷ 12	100,000
جمع			**12,350,000**

سند ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ ـ بابت شناسایی هزینه‌ی بیمه در پایان سال

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌های اداری ـ هزینه‌ی حق بیمه	12,350,000	
پیش‌پرداخت‌ها ـ پیش‌پرداخت بیمه		12,350,000
جمع	**12,350,000**	**12,350,000**

مانده‌ی پیش‌پرداخت بیمه در پایان سال: ۱۸,۶۰۰,۰۰۰ − ۱۲,۳۵۰,۰۰۰ = ۶,۲۵۰,۰۰۰ ریال.

۵۸ صفحه ۷۹ کار عملی ۱۱

شرکت «طبس» یک باب خانه‌ی کلنگی را در ابتدای تیرماه سال ۱۳۹۶ با پرداخت مبلغ ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال نقداً خریداری نمود و بابت مخارج محضری ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ پرداخت نمود. سایر رخدادهای مرتبط با ساخت بنا به شرح زیر است:

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۹۶/۵/۱ـ دریافت مجوز ساخت بنا از شهرداری ۱۹۰,۰۰۰,۰۰۰. ۹۶/۵/۵ـ مخارج تخریب ساختمان کهنه ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰. ۹۶/۵/۶ـ دریافت وجه فروش حاصل از مصالح به‌جای‌مانده ۵۰,۰۰۰,۰۰۰. ۹۶/۹/۳۰ـ مخارج تا پایان عملیات احداث ساختمان (دفتر تجاری) ۷۶۳,۰۰۰,۰۰۰. ۹۶/۱۰/۱ـ پرداخت بابت بیمه‌ی یک‌ساله‌ی ساختمان مؤسسه ۳,۶۰۰,۰۰۰.

مطلوب است: تنظیم سند حسابداری رخدادهای فوق تا پایان سال ۱۳۹۶ (بدون در نظر گرفتن مالیات بر ارزش افزوده)

اسناد حسابداری (مبالغ به ریال)

تاریخ و شرح حساب	بدهکار	بستانکار
۹۶/۴/۱ ـ زمین (۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۰,۰۰۰,۰۰۰)	260,000,000	
موجودی نقد ـ بانک		260,000,000
۹۶/۵/۱ ـ دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان (مجوز ساخت)	190,000,000	
موجودی نقد ـ بانک		190,000,000
۹۶/۵/۵ ـ زمین (مخارج تخریب)	120,000,000	
موجودی نقد ـ بانک		120,000,000
۹۶/۵/۶ ـ موجودی نقد ـ بانک	50,000,000	
زمین (فروش مصالح تخریب)		50,000,000
۹۶/۹/۳۰ ـ دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان	763,000,000	
موجودی نقد ـ بانک		763,000,000
۹۶/۹/۳۰ ـ ساختمان	953,000,000	
دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان (انتقال پس از اتمام)		953,000,000
۹۶/۱۰/۱ ـ پیش‌پرداخت‌ها ـ پیش‌پرداخت بیمه	3,600,000	
موجودی نقد ـ بانک		3,600,000
۹۶/۱۲/۲۹ ـ هزینه‌های اداری ـ هزینه‌ی حق بیمه (۳,۶۰۰,۰۰۰ × ۳ ÷ ۱۲)	900,000	
پیش‌پرداخت‌ها ـ پیش‌پرداخت بیمه		900,000

بهای زمین: ۲۶۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ − ۵۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۳۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال. بهای ساختمان: ۱۹۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۷۶۳,۰۰۰,۰۰۰ = ۹۵۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال. بیمه پس از بهره‌برداری از بهای ساختمان نیست و هزینه‌ی دوره است.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

شرکت «سوسنگرد» که مؤدی مالیات بر ارزش افزوده نیست، در سال ۱۳۹۵ قطعه زمینی را که در آن یک ساختمان قدیمی وجود داشت خریداری کرد. شرکت ساختمان قدیمی را تخریب و زمین را خاک‌برداری و ساختمان جدیدی روی آن احداث کرد؛ ساختمان جدید همان سال تکمیل و آماده‌ی بهره‌برداری شد. سایر اطلاعات (ریال):

الف) خرید نقدی زمین ۹۵/۳/۹: ۱۲,۰۰۰,۰۰۰. ب) هزینه‌ی انتقال سند زمین ۵۰۰,۰۰۰. ج) کارمزد دلالی ۱۵۰,۰۰۰. د) هزینه‌ی تخریب و خاک‌برداری ساختمان ۱,۴۰۰,۰۰۰. هـ) فروش مواد و مصالح باقی‌مانده ۸۰۰,۰۰۰. و) هزینه‌ی گودبرداری ۵۰۰,۰۰۰. ز) نرده‌کشی دور زمین ۴۰۰,۰۰۰.

ح) بیمه‌ی حوادث ساختمان در طول دوره‌ی ساخت ۳۰۰,۰۰۰. ط) مخارج احداث بنای جدید ۱۷,۵۰۰,۰۰۰. ی) هزینه‌ی پذیرایی کارکنان به مناسبت ورود به ساختمان جدید ۱۱۰,۰۰۰. ک) بیمه‌ی یک‌ساله‌ی ساختمان پس از بهره‌برداری + مالیات ارزش افزوده (۹٪) ۳۹۲,۴۰۰.

مطلوب است: الف) محاسبه‌ی بهای تمام‌شده‌ی زمین، مستحدثات و ساختمان. ب) ثبت حسابداری رویداد فوق در دفتر روزنامه. ج) ثبت حسابداری شناسایی هزینه‌ی بیمه در پایان سال.

الف) بهای تمام‌شده (ریال)

حساب	محاسبه	بهای تمام‌شده
زمین	12,000,000 + 500,000 + 150,000 + 1,400,000 – 800,000	13,250,000
مستحدثات در زمین	نرده‌کشی	400,000
ساختمان	گودبرداری 500,000 + بیمه‌ی حوادث دوره‌ی ساخت 300,000 + احداث 17,500,000	18,300,000

ب) اسناد دفتر روزنامه (همه‌ی پرداخت‌ها از حساب بانک)

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

شرح حساب	بدهکار	بستانکار
زمین (خرید ۹۵/۳/۹)	12,000,000	
موجودی نقد ـ بانک		12,000,000
زمین (انتقال سند، دلالی، تخریب و خاک‌برداری)	2,050,000	
موجودی نقد ـ بانک		2,050,000
موجودی نقد ـ بانک (فروش مصالح)	800,000	
زمین		800,000
مستحدثات در زمین	400,000	
موجودی نقد ـ بانک		400,000
دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان	18,300,000	
موجودی نقد ـ بانک		18,300,000
ساختمان	18,300,000	
دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان (انتقال پس از تکمیل)		18,300,000
هزینه‌ی پذیرایی کارکنان	110,000	
موجودی نقد ـ بانک		110,000
پیش‌پرداخت‌ها ـ پیش‌پرداخت بیمه (شرکت مؤدی مالیات نیست؛ مالیات هم جزء بیمه است)	392,400	
موجودی نقد ـ بانک		392,400

ج) سند پایان سال ۱۳۹۵ (بیمه از ۹۵/۱۰/۱؛ ۳ ماه)

شرح حساب	بدهکار	بستانکار
هزینه‌های اداری ـ هزینه‌ی حق بیمه (۳۹۲,۴۰۰ × ۳ ÷ ۱۲)	98,100	
پیش‌پرداخت‌ها ـ پیش‌پرداخت بیمه		98,100

گودبرداری و بیمه‌ی حوادث دوره‌ی ساخت جزء بهای ساختمان‌اند؛ هزینه‌ی تخریب و خاک‌برداری ساختمان قدیمی (خریداری‌شده همراه زمین) پس از کسر فروش مصالح به زمین منظور می‌شود. بیمه‌ی پس از بهره‌برداری هزینه‌ی دوره است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

شرکت «ابوموسی» برای خرید ماشین‌آلاتی از شرکت «چابهار» مخارج زیر را انجام داده است:

الف) قیمت خرید ـ بعد از کسر تخفیف تجاری ۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰. ب) تخفیف تجاری ۳٪. ج) شرط خرید ن/۶۰ ـ ۴/۱۰. د) مخارج حمل و بیمه‌ی حمل دریایی ۳٬۴۰۰٬۰۰۰. هـ) مخارج تعمیر ناشی از آسیب‌دیدگی حمل (از بیمه خسارتی دریافت نشد) ۳۰۰٬۰۰۰. و) مخارج زیرسازی ۲٬۰۰۰٬۰۰۰.

ز) حق‌الزحمه‌ی مهندسان نصب ۱٬۵۰۰٬۰۰۰. ح) مواد مصرف‌شده برای تولید آزمایشی ماشین‌آلات ۹۰۰٬۰۰۰. ط) بیمه‌ی یک‌ساله‌ی ماشین‌آلات پس از نصب ۴۸۰٬۰۰۰. ی) حقوق متصدی ماشین‌آلات (حقوق ماه اول پس از راه‌اندازی) ۱٬۱۰۰٬۰۰۰. ک) هزینه‌ی تعمیرات پس از راه‌اندازی ۲۰۰٬۰۰۰.

به ردیف‌های «الف، د، ز، ح و ط» ۹٪ مالیات ارزش افزوده تعلق می‌گیرد.

مطلوب است: الف) محاسبه‌ی بهای تمام‌شده‌ی ماشین‌آلات. ب) ثبت حسابداری رویدادهای فوق در دفتر روزنامه.

الف) بهای تمام‌شده‌ی ماشین‌آلات (ریال)

شرح	مبلغ
قیمت خرید 30,000,000 − تخفیف نقدی ۴٪ (1,200,000)	28,800,000
حمل و بیمه‌ی حمل	3,400,000
زیرسازی	2,000,000
حق‌الزحمه‌ی مهندسان نصب	1,500,000
مواد مصرفی تولید آزمایشی	900,000
بهای تمام‌شده‌ی ماشین‌آلات	**36,600,000**

مالیات ۹٪ ردیف‌های الف، د، ز، ح و ط: ۹٪ × ۳۶٬۲۸۰٬۰۰۰ = ۳٬۲۶۵٬۲۰۰ ریال (اعتبار مالیاتی). تعمیر ناشی از آسیب حمل (غیرعادی)، حقوق متصدی و تعمیرات پس از راه‌اندازی هزینه‌ی دوره‌اند و بیمه‌ی پس از نصب پیش‌پرداخت بیمه است.

ب) سند حسابداری رویدادها

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
ماشین‌آلات	36,600,000	
سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش افزوده	3,265,200	
پیش‌پرداخت‌ها ـ پیش‌پرداخت بیمه	480,000	
هزینه‌ی تعمیر ناشی از آسیب‌دیدگی حمل	300,000	
هزینه‌ی حقوق	1,100,000	
هزینه‌ی تعمیرات	200,000	
سایر حساب‌های پرداختنی ـ چابهار (۲۸,۸۰۰,۰۰۰ + ۲,۷۰۰,۰۰۰ مالیات)		31,500,000
موجودی نقد ـ بانک		10,445,200
جمع	**41,945,200**	**41,945,200**

سند پرداخت بدهی به چابهار

شرح حساب	بدهکار	بستانکار
الف) پرداخت طی ۱۰ روز: سایر حساب‌های پرداختنی	31,500,000	
موجودی نقد ـ بانک		31,500,000
ب) پرداخت پس از ۱۰ روز: سایر حساب‌های پرداختنی	31,500,000	
هزینه‌ی مالی ـ تخفیف استفاده‌نشده	1,200,000	
موجودی نقد ـ بانک		32,700,000

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۶۱ صفحه ۸۲ **تفکر کنید**

طبق تعالیم قرآنی همه‌ی انسان‌ها در مقابل خداوند نسبت به اعمالی که انجام می‌دهند، مسئولیت پاسخ‌گویی و یا حساب‌دهی دارند. یک کمک حسابدار خرید اموال چگونه می‌تواند این مسئولیت را به جا آورد؟

- ثبت دقیق، صادقانه و به‌موقع هر خرید بر اساس اسناد معتبر و بدون دستکاری
- رعایت امانت‌داری در نگهداری اسناد و اموال شرکت
- تطبیق اسناد با آیین‌نامه‌ی معاملات و پرهیز از ثبت اسناد صوری یا ناقص
- پرهیز از رشوه و منفعت شخصی در خرید و انتخاب تأمین‌کننده

- پاسخ‌گویی شفاف به مدیران و حسابرسان و پذیرش مسئولیت اشتباهات

۶۲ صفحه ۸۲ **بحث کنید**

به نظر شما کمک حسابدار خرید اموال در برابر خدا، خویشتن، جامعه و محیط‌زیست چه مسئولیت‌هایی دارد؟

در برابر	مسئولیت
خدا	امانت‌داری، راست‌گویی و پرهیز از حرام و تضییع حقوق دیگران در ثبت و کنترل اموال
خویشتن	یادگیری مستمر، دقت و مهارت حرفه‌ای، حفظ آبرو و درست‌کاری
جامعه	حفظ منافع صاحبان سرمایه و بیت‌المال، پرداخت صحیح مالیات و رعایت قوانین، عدم همکاری در فساد
محیط‌زیست	خرید و ثبت اموال سازگار با محیط‌زیست و پرهیز از اسراف، کاهش مصرف کاغذ و بازیافت اموال اسقاط‌شده

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

حسابداری اموال و انبار - فصل دوم

صدور سند استهلاک اموال

فهرست

۶۳ صفحه ۸۷ · فعالیت — اطلاعات لازم برای شناسایی دارایی ثابت ۶۴

۶۴ صفحه ۸۸ · کار عملی ۱ — تنظیم کارت اموال شرکت همدان ۶۴

۶۵ صفحه ۸۸ · فعالیت — اطلاعات کارت اموال ۶۵

۶۶ صفحه ۸۹ · فعالیت — شناسایی تابعیت و مالکیت ۶۶

۶۷ صفحه ۸۹ · فعالیت — صحیح و غلط: برچسب اموال ۶۶

۶۸ صفحه ۸۹ · فعالیت — حداقل بهای اموال برای اختصاص برچسب ۶۶

۶۹ صفحه ۹۰ · فعالیت — جدول برچسب اموال ۶۷

۷۰ صفحه ۹۱ · فعالیت — اموال امانی و پلاک‌کوبی ۶۸

۷۱ صفحه ۹۳ · فعالیت — مفهوم مستهلک‌شدن و داراییِ دچار فرسایش ۶۸

۷۲ صفحه ۹۴ · فعالیت — مبنای محاسبه‌ی استهلاک: شرکت ایلام و مهر ۶۸

۷۳ صفحه ۹۴ · فعالیت — ارزش بازار، اصل تطابق و ساختمان همراه با زمین ۶۹

۷۴ صفحه ۹۵ · فعالیت — استهلاک دارایی آماده‌ی بهره‌برداری در انبار ۷۰

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۷۵ صفحه ۹۵ · فعالیت — نمونه‌های دارایی نامشهود و مشهود ۷۰

۷۶ صفحه ۹۶ · فعالیت — جدول طبقه‌بندی دارایی‌ها بر اساس استهلاک‌پذیری ۷۱

۷۷ صفحه ۹۶ · فعالیت — عوامل مؤثر در بهای تمام‌شده ۷۲

۷۸ صفحه ۹۷ · فعالیت — مالیات بر ارزش افزوده و بهای تمام‌شده ۷۲

۷۹ صفحه ۹۷ · فعالیت — بهای تمام‌شده‌ی ماشین‌آلات با تخفیف تجاری ۷۳

۸۰ صفحه ۹۷ · فعالیت — سند خرید نسیه‌ی اثاثه‌ی شرکت تهران ۷۳

۸۱ صفحه ۹۸ · فعالیت — حد نصاب معاملات کوچک و استهلاک کامل در سال خرید ۷۴

۸۲ صفحه ۹۹ · فعالیت — معیارهای عمر مفید ۷۴

۸۳ صفحه ۹۹ · فعالیت — استاندارد ارزش اسقاط دارایی نامشهود ۷۵

۸۴ صفحه ۹۹ · فعالیت — ارتباط اصطلاحات با تعاریف ۷۵

۸۵ صفحه ۱۰۱ · فعالیت — روش‌های مجاز محاسبه‌ی استهلاک ۷۶

۸۶ صفحه ۱۰۱ · فعالیت — استهلاک سالانه‌ی اثاثه (خط مستقیم) ۷۶

۸۷ صفحه ۱۰۲ · فعالیت — استهلاک اثاثه‌ی شرکت شیراز ۷۶

۸۸ صفحه ۱۰۲ · فعالیت — مانده‌ی استهلاک انباشته در ابتدای ۱۳۹۵ ۷۶

۸۹ صفحه ۱۰۴ · فعالیت — ارزش دفتری وسایط نقلیه‌ی شرکت نیشابور ۷۷

۹۰ صفحه ۱۰۴ · فعالیت — جدول استهلاک فتوکپی شرکت ساری ۷۷

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۹۱ صفحه ۱۰۶ · کار عملی ۲ — استهلاک صندوق مکانیزه‌ی شرکت نوشهر ۷۸
۹۲ صفحه ۱۰۶ · کار عملی ۳ — ساختمان شرکت کاشان ۷۸
۹۳ صفحه ۱۰۷ · کار عملی ۴ — تکمیل جدول دفتر اموال مؤسسه‌ی قدس ۷۹
۹۴ صفحه ۱۰۷ · فعالیت — نرخ استهلاک خط مستقیم و استهلاک تجهیزات شرکت امید ۸۰
۹۵ صفحه ۱۰۸ · کار عملی ۵ — جدول استهلاک صندلی‌های فلزی شرکت ایران ۸۱
۹۶ صفحه ۱۰۸ · فعالیت — ساختمان نیروگاه شرکت بندرعباس ۸۱
۹۷ صفحه ۱۰۹ · کار عملی ۶ — استهلاک درصدی از بهای تمام‌شده ۸۲
۹۸ صفحه ۱۰۹ · کار عملی ۷ — جدول دارایی‌های ثابت شرکت کاشان ۸۲
۹۹ صفحه ۱۱۰ · کار عملی ۸ — کارت اموال جاروبرقی شرکت ایران ۸۳
۱۰۰ صفحه ۱۱۱ · فعالیت — مفهوم استهلاک نزولی ۸۳
۱۰۱ صفحه ۱۱۲ · فعالیت — سند استهلاک سال اول (مانده‌ی نزولی) ۸۴
۱۰۲ صفحه ۱۱۲ · فعالیت — استهلاک تجهیزات شرکت تهران (۱۳۹۴ تا ۱۳۹۷) ۸۴
۱۰۳ صفحه ۱۱۲ · فعالیت — ماشین تراشکاری شرکت مهران ۸۵
۱۰۴ صفحه ۱۱۳ · فعالیت — نرخ استهلاک ماشین‌آلات شرکت سمنان ۸۵
۱۰۵ صفحه ۱۱۳ · کار عملی ۹ — ماشین‌آلات ریلی شرکت خوزستان ۸۵
۱۰۶ صفحه ۱۱۳ · فعالیت — سال پایان استهلاک ماشین‌آلات خوزستان ۸۶

ایران توشه
توشه‌ای برای آینده

۱۰۷ صفحه ۱۱۴ · کار عملی ۱۰ — آسانسور (مانده‌ی نزولی ۱۵٪) ۸۶

۱۰۸ صفحه ۱۱۴ · فعالیت — نرخ مضاعف و استهلاک وسایط نقلیه‌ی شرکت قمصر ۸۸

۱۰۹ صفحه ۱۱۵ · کار عملی ۱۱ — ماشین‌آلات شرکت نطنز (نرخ مضاعف) ۸۸

۱۱۰ صفحه ۱۱۵ · کار عملی ۱۲ — ماشین تولید قند (۵ سال اول، نرخ مضاعف) ۸۹

۱۱۱ صفحه ۱۱۶ · کار عملی ۱۳ — مقایسه‌ی مانده‌ی نزولی و نرخ مضاعف (شرکت کاشف) ۹۰

۱۱۲ صفحه ۱۱۷ · فعالیت — کسرهای مجموع سنوات و عمر مفید ۹۰

۱۱۳ صفحه ۱۱۷ · فعالیت — استهلاک اثاثه به روش مجموع سنوات (۳ سال) ۹۱

۱۱۴ صفحه ۱۱۸ · فعالیت — جدول استهلاک مجموع سنوات مؤسسه‌ی آفرین ۹۱

۱۱۵ صفحه ۱۱۸ · فعالیت — سند استهلاک ماشین‌آلات شرکت خرمشهر (مجموع سنوات) ۹۲

۱۱۶ صفحه ۱۱۹ · فعالیت — جدول استهلاک ژنراتور مؤسسه‌ی کاوش ۹۲

۱۱۷ صفحه ۱۱۹ · فعالیت — پایان عمر مفید و مقایسه‌ی مجموع سنوات با مانده‌ی نزولی ۹۳

۱۱۸ صفحه ۱۲۰ · کار عملی ۱۴ — مقایسه‌ی مجموع سنوات و نرخ مضاعف (موتورسیکلت) ۹۴

۱۱۹ صفحه ۱۲۰ · فعالیت — فرسودگی بر اساس تولید ۹۴

۱۲۰ صفحه ۱۲۲ · کار عملی ۱۵ — جدول استهلاک ماشین‌آلات ریخته‌گری (ساعات کارکرد) ۹۴

۱۲۱ صفحه ۱۲۳ · کار عملی ۱۶ — تجهیزات شرکت خاتم (ساعات کارکرد) ۹۵

۱۲۲ صفحه ۱۲۳ · فعالیت — استهلاک ماشین پرس شرکت کاشان ۹۶

ایران نوشت
ترویج علوم برای همه

۱۲۳ صفحه ۱۲۴ · فعالیت — بهای تمام‌شده‌ی دارایی از روی استهلاک ۹۶

۱۲۴ صفحه ۱۲۴ · فعالیت — ساعات کارکرد واقعی دارایی‌ها ۹۷

۱۲۵ صفحه ۱۲۶ · کار عملی ۱۷ — کامیون مؤسسه‌ی حمل و نقل قائم ۹۷

۱۲۶ صفحه ۱۲۶ · کار عملی ۱۸ — تعیین روش استهلاک ماشین تولید پتو ۹۸

۱۲۷ صفحه ۱۲۷ · فعالیت — نمونه‌های مستحدثات زمین ۹۹

۱۲۸ صفحه ۱۲۷ · فعالیت — استهلاک مستحدثات زمین شرکت گلستان ۹۹

۱۲۹ صفحه ۱۲۸ · فعالیت — نمونه‌ی منابع طبیعی و عوامل نقصان آن ۱۰۰

۱۳۰ صفحه ۱۳۰ · فعالیت — استهلاک معدن سنگ آهن شرکت البرز ۱۰۰

۱۳۱ صفحه ۱۳۰ · فعالیت — تحلیل چاه نفت شرکت کیش ۱۰۱

۱۳۲ صفحه ۱۳۱ · فعالیت — ویژگی‌های دارایی نامشهود ۱۰۱

۱۳۳ صفحه ۱۳۳ · فعالیت — استهلاک حق تألیف شرکت قشم ۱۰۲

۱۳۴ صفحه ۱۳۳ · فعالیت — پرداخت هزینه‌ی تأسیس شرکت تبریز ۱۰۲

۱۳۵ صفحه ۱۳۵ · فعالیت — استفاده از خودروی کاملاً مستهلک‌شده ۱۰۳

۱۳۶ صفحه ۱۳۵ · فعالیت — طبقه‌ی هزینه‌ی تأسیس ۱۰۳

۱۳۷ صفحه ۱۳۶ · فعالیت — استهلاک تجهیزات شرکت هرمزگان با استفاده‌ی موقت ۱۰۳

۱۳۸ صفحه ۱۳۶ · فعالیت — مدت باقیمانده از عمر مفید ۱۰۴

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۳۹ صفحه ۱۳۹ · مسائل پایان فصل — تغییر روش استهلاک ۱۰۴
۱۴۰ صفحه ۱۳۹ · مسائل پایان فصل — استهلاک رایانه به‌صورت یکجا یا جداگانه ۱۰۵
۱۴۱ صفحه ۱۳۹ · فعالیت — نمودار روش‌های استهلاک ۱۰۵
۱۴۲ صفحه ۱۳۹ · کار عملی ۱۹ — جدول استهلاک اثاثه‌ی شرکت گلستان با سه روش ۱۰۵
۱۴۳ صفحه ۱۴۰ · کار عملی ۲۰ — ماشین‌آلات شرکت اهواز با شش روش ۱۰۶
۱۴۴ صفحه ۱۴۰ · کار عملی ۲۱ — اولین سال بهره‌برداری دارایی‌های شرکت اراک ۱۰۸
۱۴۵ صفحه ۱۴۱ · کار عملی ۲۲ — سال مالی ۱۳۹۵ شرکت البرز: استهلاک دارایی‌های خریداری‌شده ۱۰۸
۱۴۶ صفحه ۱۴۳ · مسائل پایان فصل — جاهای خالی و سؤال‌های کوتاه ۱۰۹

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۶۳ صفحه ۸۷ فعالیت

۱) برای مشخص کردن وضعیت یک دارایی ثابت به چه اطلاعاتی نیاز است؟

۲) به نظر شما اطلاعاتی که در فعالیت یک ذکر کرده‌اید، نیاز به چه فرمی دارد؟

۱) اطلاعات مورد نیاز

- نام و مشخصات دارایی، گروه و حساب معین مربوط
- شماره دارایی، شماره پلاک و بارکد
- نام فروشنده، شماره و تاریخ فاکتور
- تاریخ خرید و تاریخ بهره‌برداری
- بهای تمام‌شده، عمر مفید، ارزش اسقاط و روش استهلاک
- محل استقرار و مرکز هزینه
- استهلاک سالانه، استهلاک انباشته و ارزش دفتری
- تغییرات و نقل و انتقال‌های دارایی

۲) نوع فرم

این اطلاعات باید در فرمی به نام «کارت اموال» (شناسنامه‌ی دارایی) ثبت شود.

۶۴ صفحه ۸۸ کار عملی ۱

با توجه به اطلاعات زیر، کارت اموال شرکت همدان را تنظیم کنید.

نام دارایی: میز مدیریت. گروه دارایی: ثابت مشهود. قیمت واحد: ۴,۲۵۰,۰۰۰ ریال. گروه دارایی: اثاثه اداری. شماره برگه تحویل دارایی: ۲۴۰. تاریخ بهره‌برداری: ۱۳۹۶/۰۷/۱۱. مرکز هزینه: بخش حسابداری. تاریخ تحویل دارایی: ۱۳۹۶/۰۷/۱۰. روش استهلاک: خط مستقیم. شماره پلاک: م/۸۵۲۱۰. نام فروشنده: فروشگاه مهتاب. عمر مفید: ۵ سال. تعداد: یک عدد. شماره و تاریخ فاکتور: ۱۲۴۵ ـ ۱۳۹۶/۰۷/۰۵. شماره بارکد: ۱۲۳۴۵۶۷. محل استقرار: واحد حسابداری. تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۱۲ با شماره سند ۳۸۲ در دفاتر ثبت شده است.

کارت اموال شرکت همدان

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

مورد	اطلاعات
مشخصات دارایی	میز مدیریت (گروه: ثابت مشهود ـ اثاثه اداری)
مرکز هزینه	بخش حسابداری
شماره برگه ایجاد و تحویل دارایی ثابت	۲۴۰ ـ تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۱۰
خریداری از	فروشگاه مهتاب، صورت‌حساب شماره ۱۲۴۵ مورخ ۱۳۹۶/۰۷/۰۵
تعداد و قیمت واحد	یک عدد ـ ۴,۲۵۰,۰۰۰ ریال
شماره پلاک / شماره بارکد	م/۸۵۲۱۰ ـ ۱۲۳۴۵۶۷
تاریخ خرید / تاریخ بهره‌برداری	۱۳۹۶/۰۷/۰۵ ـ ۱۳۹۶/۰۷/۱۱
روش استهلاک	خط مستقیم، ۵ ساله
محل استقرار	واحد حسابداری
سند حسابداری (شماره / تاریخ)	۳۸۲ ـ ۱۳۹۶/۰۷/۱۲
بهای تمام‌شده	4,250,000 ریال
استهلاک سالانه	4,250,000 ÷ 5 = 850,000 ریال (ارزش اسقاط صفر)

استهلاک از ابتدای ماه بعد از بهره‌برداری یعنی ۱۳۹۶/۸/۱ شروع می‌شود؛ بنابراین استهلاک سال ۱۳۹۶ برابر ۸۵۰,۰۰۰ × ۵ ÷ ۱۲ ≈ ۳۵۴,۱۶۷ ریال است. ستون‌های استهلاک انباشته و ارزش دفتری کارت، در پایان هر سال تکمیل می‌شوند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۶۵ صفحه ۸۸ فعالیت

کارت اموال حاوی چه اطلاعاتی است؟ (۱ـ بهای تمام‌شده‌ی تاریخی ۲ـ عمر مفید ۳ـ .... ۴ـ .... ۵ـ .... ۶ـ .... ۷ـ .... ۸ـ ....)

1. بهای تمام‌شده‌ی تاریخی
2. عمر مفید
3. ارزش اسقاط
4. روش استهلاک
5. تاریخ خرید و تاریخ بهره‌برداری
6. استهلاک سالانه و استهلاک انباشته
7. ارزش دفتری

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

8. ○ شماره پلاک، بارکد و محل استقرار

۶۶ صفحه ۸۹ فعالیت

۱) برای شناسایی تابعیت اشخاص از چه ابزاری می‌توان استفاده کرد؟

۲) چگونه می‌توان تشخیص داد که یک قلم دارایی ثابت در مالکیت چه شرکتی است؟

۱) ابزار شناسایی تابعیت

با شناسنامه، کارت ملی یا گذرنامه می‌توان تابعیت و هویت اشخاص را شناسایی کرد.

۲) شناسایی مالکیت دارایی

با «برچسب (پلاک) اموال» که شماره‌ی شناسایی و نام شرکت روی آن درج شده و همین شماره در کارت اموال ثبت می‌شود؛ برچسب اموال برای دارایی مانند شناسنامه است.

۶۷ صفحه ۸۹ فعالیت

۱) اموالی که در انبار نگهداری می‌شوند و هنوز آماده‌ی بهره‌برداری نیستند، نیاز به برچسب اموال دارند. صحیح غلط

۲) اموالی که به‌صورت کمک یا اهدایی در اختیار مؤسسه قرار گرفته‌اند، نیازی به برچسب اموال ندارند. صحیح غلط

جمله	پاسخ
۱) اموال انبار که هنوز آماده‌ی بهره‌برداری نیستند برچسب لازم دارند	غلط؛ تا زمانی که در انبار هستند الصاق برچسب ضرورتی ندارد
۲) اموال اهدایی نیازی به برچسب ندارند	غلط؛ اموال اهدایی نیز به دارایی شرکت تبدیل می‌شوند و باید برچسب و کنترل شوند

۶۸ صفحه ۸۹ فعالیت

حداقل بهای اموال شرکت‌های دولتی برای اختصاص برچسب در سال جاری، چند ریال است؟

طبق بخشنامه، حداقل بهای اموال برای برچسب برابر ۱/۵ درصد حد نصاب معاملات کوچک همان سال است:

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

٪حداقل بهای برچسب = حد نصاب معاملات کوچک × ۱/۵

مثال: اگر حد نصاب معاملات کوچک ۲٬۸۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال باشد: ۲٬۸۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ × ۰/۰۱۵ = ۴۲٬۷۵۰٬۰۰۰ ریال.

رقم دقیق سال جاری را از بخشنامه‌ی حد نصاب معاملات همان سال بگذارید.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۶۹ صفحه ۹۰ **فعالیت**

جدول زیر را تکمیل کنید. (ستون‌ها: نام اموال، نحوه‌ی اختصاص برچسب اموال، برچسب اموال تعلق می‌گیرد: بلی / خیر)

نام اموال	نحوه‌ی اختصاص	بلی	خیر
وسایط نقلیه	شماره‌ی پلاک راهنمایی و رانندگی		✓
ساختمان	شماره‌ی سند مالکیت		✓
میز و صندلی چوبی	برچسب جداگانه	✓	
دستگاه پرس	برچسب جداگانه	✓	
خودکار و مداد	مصرفی و کم‌ارزش		✓
دوربین‌های نصب‌شده در ارتفاع	برچسب جداگانه	✓	
زمین	شماره‌ی سند مالکیت		✓
ماشین دوخت	برچسب جداگانه	✓	
درختان در تملک شرکت	قابل برچسب‌زنی نیستند		✓

دارایی‌هایی که خود شماره‌ی شناسایی رسمی دارند (پلاک خودرو، سند زمین و ساختمان) همان شماره را به‌جای برچسب به کار می‌برند؛ اقلام مصرفی کم‌ارزش برچسب نمی‌خورند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۷۰ صفحه ۹۱ فعالیت

آیا اموال امانی نزد شرکت به پلاک‌کوبی نیاز دارند؟ دلیل آن را بیان کنید.

بله، بهتر است برچسب مخصوص (با عنوان «امانی») بخورند؛ زیرا این اموال متعلق به دیگران است و باید از اموال شرکت قابل تشخیص باشد، با آن‌ها اشتباه نشود و هنگام بازگرداندن به صاحبش مفقود یا مخلوط نگردد. این اموال دارایی شرکت نیست و در ترازنامه نمی‌آید و فقط در دفتر اموال امانی ثبت و کنترل می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۷۱ صفحه ۹۳ فعالیت

۱) عبارت «وسایط نقلیه‌ی مستهلک شده است» به چه معنی می‌باشد؟

۲) کدام‌یک از دارایی‌های زیر با گذشت زمان، کارایی و کیفیت اولیه‌ی خود را از دست می‌دهند؟ (ساختمان، زمین، اثاثه‌ی اداری، معادن، سرقفلی محل کسب، ملزومات)

۱) معنی عبارت

یعنی بهای تمام‌شده‌ی وسایط نقلیه طی سال‌های عمر مفید آن به‌تدریج به هزینه تبدیل شده است (استهلاک انباشته جمع شده و ارزش دفتری کم شده است)؛ نه این‌که قیمت بازار آن افت کرده باشد.

۲) دارایی‌های دچار کاهش کارایی

ساختمان و اثاثه‌ی اداری. زمین و سرقفلی استهلاک نمی‌شوند، معادن با برداشت ذخیره کم می‌شوند و ملزومات دارایی جاری و مصرفی است.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۷۲ صفحه ۹۴ فعالیت

۱) شرکت ایلام در تاریخ ۱۳۹۶/۶/۱۶ ماشین‌آلاتی خریداری کرد و در تاریخ ۱۳۹۶/۸/۱ آن را مورد بهره‌برداری قرار داد، مبنای محاسبه‌ی استهلاک این دارایی چه تاریخی است؟

۲) شرکت مهر اثاثه‌ای را در تاریخ ۱۳۹۵/۹/۱۲ خریداری کرد و مورد بهره‌برداری قرار داد. تاریخ شروع محاسبه‌ی استهلاک این دارایی کدام‌یک از موارد زیر است؟ الف) ۱۳۹۵/۹/۱ ب) ۱۳۹۵/۹/۱۲ ج) ۱۳۹۵/۱۰/۱ د) ۱۳۹۵/۹/۱۵

۱) شرکت ایلام

مبنا ۱۳۹۶/۸/۱ است؛ چون دارایی از ۶/۱۶ در اختیار شرکت بوده و در روز اول ماه (۸/۱) آماده‌ی بهره‌برداری شده و مورد استفاده قرار گرفته است. اگر دارایی در روزی غیر از اول ماه آماده می‌شد، مبنا ابتدای ماه بعد بود.

۲) شرکت مهر

گزینه‌ی «ج» یعنی ۱۳۹۵/۱۰/۱؛ چون روز ۱۲ آذر غیر از روز اول ماه است و ماه خرید و بهره‌برداری در محاسبه نمی‌آید.

---

۷۳ صفحه ۹۴ فعالیت

۱) آیا تغییر ارزش دارایی ثابت در بازار می‌تواند از علل استهلاک تلقی شود؟ دلیل آن را بیان کنید.

۲) محاسبه‌ی استهلاک بر اساس کدام‌یک از اصول حسابداری ضرورت دارد؟

۳) یک شرکت، ساختمانی را به ارزش ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد که ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال آن مربوط به عرصه و مابقی مربوط به ارزش اعیانی آن است؛ حسابدار شرکت، ساختمان را چه مبلغی باید در دفاتر ثبت کند؟ دلیل آن را بیان کنید.

۱) تغییر ارزش بازار

خیر؛ استهلاک تخصیص بهای تمام‌شده‌ی تاریخی به دوره‌های استفاده است و ارتباطی به ارزیابی قیمت بازار ندارد. افزایش یا کاهش قیمت بازار علت استهلاک نیست.

۲) اصل مربوط

اصل تطابق (همسان‌سازی) هزینه‌ها با درآمدها؛ چون دارایی در چند دوره درآمد می‌سازد، بهای آن باید به همان دوره‌ها سرشکن شود.

۳) ثبت ساختمان

۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ − ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال در حساب «ساختمان»؛ و ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال (عرصه) در حساب «زمین» ثبت می‌شود، زیرا زمین استهلاک‌ناپذیر است و ساختمان استهلاک‌پذیر؛ ثبت هر دو در یک حساب، استهلاک را اشتباه می‌کند.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۷۴ صفحه ۹۵ فعالیت

آیا حسابدار مؤسسه برای دارایی ثابت مشهودی که آماده‌ی بهره‌برداری است؛ ولی به دلایلی در انبار مؤسسه نگهداری شده، می‌تواند استهلاک آن را محاسبه نماید؟ دلیل آن را بیان کنید.

بله؛ طبق قانون مالیات‌های مستقیم شرط شروع استهلاک این است که دارایی در اختیار مؤسسه و آماده‌ی بهره‌برداری باشد، حتی اگر عملاً از آن استفاده نشود. عوامل دیگری مانند گذشت زمان و نابابی نیز دارایی را فرسوده می‌کنند.

۷۵ صفحه ۹۵ فعالیت

چند نمونه از دارایی‌های نامشهود را، با توجه به طبقه‌بندی آن‌ها، نام ببرید. (استهلاک‌پذیر / استهلاک‌ناپذیر)

با توجه به طبقه‌بندی دارایی‌های ثابت مشهود، چند مورد از آن‌ها را نام ببرید. (استهلاک‌ناپذیر / استهلاک‌پذیر / تهی‌شونده)

دارایی‌های نامشهود

استهلاک‌پذیر	استهلاک‌ناپذیر
حق تألیف، حق اختراع	سرقفلی محل کسب
نرم‌افزارهای رایانه‌ای	علائم تجاری
حق امتیاز با مدت مشخص (فرانشیز)	حق امتیاز آب و برق

دارایی‌های ثابت مشهود

استهلاک‌ناپذیر	استهلاک‌پذیر	تهی‌شونده
زمین	ساختمان	معادن (سنگ، زغال‌سنگ، فلزات)
	ماشین‌آلات و تجهیزات	چاه‌های نفت و گاز
	وسایط نقلیه، اثاثه و منصوبات، تأسیسات	جنگل‌ها

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۷۶ صفحه ۹۶ فعالیت

بر اساس طبقه‌بندی دارایی‌های یک مؤسسه، جدول زیر را تکمیل نمایید. (مشهود: استهلاک‌پذیر، نقصان‌پذیر، استهلاک‌ناپذیر؛ نامشهود: استهلاک‌پذیر، استهلاک‌ناپذیر)

نام دارایی	مشهود استهلاک‌پذیر	مشهود نقصان‌پذیر	مشهود استهلاک‌ناپذیر	نامشهود استهلاک‌پذیر	نامشهود استهلاک‌ناپذیر
زمین			✓		
ساختمان	✓				
معدن سنگ		✓			
حق انشعاب آب و برق					✓
هزینه‌های تأسیس				✓	
ماشین‌آلات	✓				
سرقفلی محل کسب					✓
علائم تجاری					✓
ملزومات					
اثاثه‌ی اداری	✓				
سپرده‌گذاری بلندمدت					
حق انحصاری فروش				✓	
نرم‌افزارهای حسابداری				✓	
نرم‌افزار راه‌اندازی ماشین‌آلات	✓				

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ملزومات دارایی جاری و سپرده‌ی بلندمدت سرمایه‌گذاری بلندمدت است؛ هیچ‌کدام دارایی ثابت نیستند و در این جدول جا ندارند. نرم‌افزار راه‌اندازی ماشین‌آلات جزء بهای ماشین‌آلات است و همراه آن مستهلک می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۷۷ صفحه ۹۶ **فعالیت**

عوامل مؤثر در محاسبه‌ی بهای تمام‌شده را نام ببرید. (نمودار: بهای تمام‌شده = بهای خرید + هزینه‌ی حمل + ...)

بهای تمام‌شده = تمام مخارج لازم تا رسیدن دارایی به محل و حالت آماده‌ی بهره‌برداری:

- قیمت خرید (پس از کسر تخفیف‌های تجاری)
- هزینه‌ی حمل و بارگیری
- هزینه‌ی بیمه‌ی حمل
- هزینه‌ی نصب و راه‌اندازی
- حقوق گمرکی، عوارض و مخارج ثبتی غیرقابل استرداد
- حق کمیسیون و سایر مخارج لازم برای آماده‌سازی

۷۸ صفحه ۹۷ **فعالیت**

مالیات بر ارزش افزوده جزء بهای تمام‌شده‌ی دارایی ثابت محسوب می‌شود؟ با توجه به شرایط خرید، در مورد آن بحث نمایید.

- اگر خریدار در سامانه‌ی مالیات بر ارزش افزوده ثبت‌نام کرده و مالیات پرداختی قابل استرداد (اعتبار مالیاتی) باشد، آن مالیات جزء بهای دارایی نیست و به حساب «سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش افزوده» برده می‌شود.
- اگر مالیات قابل استرداد نباشد (مثلاً خریدار مؤدی نیست)، هزینه‌ای است که برای تحصیل دارایی پرداخت شده و به بهای تمام‌شده اضافه می‌گردد.
- اگر فروشنده ثبت‌نام نکرده باشد، مالیاتی پرداخت نمی‌شود.

۷۹ صفحه ۹۷ فعالیت

در تاریخ ۱۳۹۵/۸/۸ شرکتی ماشین‌آلاتی را به ارزش ۴۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد و بابت حمل آن ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال، بابت بیمه ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال و بابت نصب و راه‌اندازی آن ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال پرداخت کرد؛ این شرکت دارایی مذکور را با ۵ درصد تخفیف تجاری خریداری کرده است (قیمت دارایی، حمل و بیمه‌ی آن مشمول مالیات بر ارزش افزوده است).

مطلوب است: بهای تمام‌شده‌ی دارایی مذکور را محاسبه کنید.

محاسبه‌ی بهای تمام‌شده (ریال)

شرح	محاسبه	مبلغ
قیمت خرید پس از تخفیف تجاری	5٪ - 40,000,000	38,000,000
حمل		3,000,000
بیمه		1,500,000
نصب و راه‌اندازی		5,000,000
بهای تمام‌شده		**47,500,000**

مالیات بر ارزش افزوده (۹٪) روی ۳۸,۰۰۰,۰۰۰ + ۳,۰۰۰,۰۰۰ + ۱,۵۰۰,۰۰۰ = ۴۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال برابر ۳,۸۲۵,۰۰۰ ریال است؛ چون قابل استرداد است جزء بهای دارایی نیست و در حساب «سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش افزوده» بدهکار می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۸۰ صفحه ۹۷ فعالیت

در تاریخ ۱۳۹۵/۳/۱۲ شرکت تهران اثاثه‌ای که قیمت نقدی آن ۳,۸۵۰,۰۰۰ ریال بود، با شرایط نسیه (تاریخ پرداخت وجه آن ۱۳۹۵/۸/۱۲) به ارزش ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد و بابت حمل آن ۸۰,۰۰۰ ریال به‌صورت نقد پرداخت نمود (قیمت دارایی و حمل آن مشمول مالیات بر ارزش افزوده نمی‌شود).

مطلوب است: ثبت خرید این دارایی در سند حسابداری

سند ۱۳۹۵/۳/۱۲ ـ بابت خرید نسیه‌ی اثاثه و پرداخت هزینه‌ی حمل

ایران توشه
توشه راهبر برای موفقیت

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
اثاثه و منصوبات (3,850,000 + 80,000)	3,930,000	
هزینه‌ی مالی (4,000,000 – 3,850,000)	150,000	
حساب‌های پرداختنی		4,000,000
موجودی نقد ـ صندوق		80,000
جمع: چهار میلیون و هشتاد هزار ریال	**4,080,000**	**4,080,000**

دارایی به قیمت نقدی به‌علاوه‌ی هزینه‌ی حمل ثبت می‌شود و اختلاف قیمت نسیه و نقد (۱۵۰,۰۰۰ ریال) هزینه‌ی مالی (بهره) است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۸۱ صفحه ۹۸ فعالیت

با توجه به آیین‌نامه‌ی معاملات، در سال جاری حد نصاب معاملات کوچک (جزئی) چند ریال می‌باشد؟
بهای تمام‌شده‌ی دارایی‌های ثابت تا چه مبلغی باید به‌طور کامل در سال جاری مستهلک گردد؟

حد نصاب معاملات کوچک هر سال را هیئت وزیران/وزارت اقتصاد ابلاغ می‌کند؛ رقم سال جاری را از بخشنامه‌ی همان سال بنویسید. دارایی‌هایی که بهای تمام‌شده‌ی آن‌ها کمتر از ۱۰ درصد این حد نصاب باشد، در همان سال تحصیل کاملاً مستهلک می‌شوند:

سقف استهلاک کامل = حد نصاب معاملات کوچک × ۱۰٪

مثال: اگر حد نصاب ۲,۸۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال باشد، دارایی‌های با بهای کمتر از ۲۸۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال در سال خرید کاملاً مستهلک می‌شوند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۸۲ صفحه ۹۹ فعالیت

تصویر روبه‌رو را با توجه به معیارهای محاسبه‌ی عمر مفید، کامل کنید. (معیارهای عمر مفید: .....، محصولات تولیدشده، زمان مورد استفاده)

معیارهای عمر مفید

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

معیار	واحد اندازه‌گیری
زمان مورد استفاده	سال یا ماه
محصولات تولیدشده	تعداد واحد تولید (مثلاً متر پارچه، لیوان)
ساعات کارکرد (مفید)	ساعت یا مسافت (کیلومتر)

۸۳ صفحه ۹۹ فعالیت

بر اساس کدام استاندارد حسابداری، ارزش اسقاط دارایی‌های نامشهود با عمر معین، صفر در نظر گرفته می‌شود؟

استاندارد حسابداری شماره‌ی ۱۷ (دارایی‌های نامشهود).

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۸۴ صفحه ۹۹ فعالیت

ارتباط هریک از موارد زیر را با توجه به تعاریف آن‌ها مشخص کنید: ارزش اسقاط، بهای تمام‌شده، مأخذ استهلاک، ارزش منصفانه، عمر مفید، ارزش دفتری ـ تعاریف: ارزش دارایی در بازار؛ تفاضل بهای تمام‌شده از ارزش اسقاط؛ کلیه‌ی مخارج تحصیل یا ایجاد دارایی تا زمان بهره‌برداری؛ بهای تمام‌شده پس از کسر استهلاک انباشته؛ مدت زمانی که یک دارایی مورد استفاده قرار گیرد؛ ارزش مورد انتظار دارایی در پایان عمر مفید

اصطلاح	تعریف
ارزش اسقاط	ارزش مورد انتظار دارایی در پایان عمر مفید
بهای تمام‌شده	کلیه‌ی مخارج تحصیل یا ایجاد دارایی تا زمان بهره‌برداری
مأخذ استهلاک	تفاضل بهای تمام‌شده از ارزش اسقاط
ارزش منصفانه	ارزش دارایی در بازار
عمر مفید	مدت زمانی که یک دارایی مورد استفاده قرار گیرد
ارزش دفتری	بهای تمام‌شده پس از کسر استهلاک انباشته

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۸۵ صفحه ۱۰۱ فعالیت

با مراجعه به استاندارد حسابداری شماره‌ی ۱۱ و ماده‌ی ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم، روش‌های مجاز برای محاسبه‌ی استهلاک را در جدول زیر بنویسید. (۵ مورد برای استانداردهای حسابداری، ۵ مورد برای قوانین مالیات‌های مستقیم)

مرجع	روش‌های مجاز
استانداردهای حسابداری	۱) خط مستقیم ۲) مانده‌ی نزولی ۳) مجموع سنوات ۴) ساعات کارکرد ۵) میزان تولید
قانون مالیات‌های مستقیم (ماده‌ی ۱۴۹)	۱) خط مستقیم ۲) مانده‌ی نزولی (درصدی از ارزش دفتری) ۳) نزولی با نرخ مضاعف ۴) مجموع سنوات ۵) کارکرد (ساعات کارکرد/میزان تولید)

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۸۶ صفحه ۱۰۱ فعالیت

اگر بهای تمام‌شده‌ی اثاثه‌ای را ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن را صفر در نظر بگیریم و طی ۵ سال مستهلک شود، استهلاک هر سال چند ریال است؟

استهلاک سالانه = (۵٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۰) ÷ ۵ = ۱٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال

۸۷ صفحه ۱۰۲ فعالیت

اگر قیمت تمام‌شده‌ی اثاثه‌ای در شرکت شیراز معادل ۶,۵۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۵ سال عمر مفید معادل ۷۰۰,۰۰۰ ریال باشد، استهلاک این دارایی بر اساس روش خط مستقیم چند ریال است؟

استهلاک سالانه = (۶٬۵۰۰٬۰۰۰ − ۷۰۰٬۰۰۰) ÷ ۵ = ۵٬۸۰۰٬۰۰۰ ÷ ۵ = ۱٬۱۶۰٬۰۰۰ ریال

این مبلغ با رقم سند حسابداری همان صفحه (هزینه‌ی استهلاک اثاثه ۱,۱۶۰,۰۰۰ ریال) برابر است.

۸۸ صفحه ۱۰۲ فعالیت

اگر اثاثه‌ای با ۶ سال عمر مفید در ابتدای سال ۱۳۹۱ خریداری شده باشد و هزینه‌ی استهلاک آن هر سال ۴۵۰,۰۰۰ ریال محاسبه گردد، مانده‌ی استهلاک انباشته‌ی این دارایی در ابتدای سال ۱۳۹۵ چند ریال است؟

تا ابتدای ۱۳۹۵ چهار سال (۱۳۹۱ تا ۱۳۹۴) از عمر دارایی گذشته است:

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۴۵۰٬۰۰۰ × ۴ = ۱٬۸۰۰٬۰۰۰ ریال

۸۹ صفحه ۱۰۴ فعالیت

بهای تمام‌شده‌ی وسایط نقلیه‌ای در شرکت نیشابور ۱۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال است. استهلاک این دارایی در سال اول ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال و در سال دوم نیز ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد؛ ارزش دفتری این دارایی را در پایان سال اول و دوم محاسبه نمایید.

ارزش دفتری پایان سال اول = ۱۲۵٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰ = ۱۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال
ارزش دفتری پایان سال دوم = ۱۲۵٬۰۰۰٬۰۰۰ − (۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰ + ۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰) = ۹۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال

۹۰ صفحه ۱۰۴ فعالیت

بهای تمام‌شده‌ی یک دستگاه فتوکپی در شرکت ساری ۴۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۵ سال عمر مفید معادل ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال است. جدول استهلاک این دارایی را بر اساس روش خط مستقیم تکمیل نمایید. مبلغ ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال پس از پایان عمر مفید دارایی معادل کدام‌یک از اطلاعات اثاثه است؟

استهلاک سالانه = (۴,۰۰۰,۰۰۰ − ۴۵,۰۰۰,۰۰۰) ÷ ۵ = ۸,۲۰۰,۰۰۰ ریال

سال	بهای تمام‌شده	هزینه‌ی استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱	45,000,000	8,200,000	8,200,000	36,800,000
۲		8,200,000	16,400,000	28,600,000
۳		8,200,000	24,600,000	20,400,000
۴		8,200,000	32,800,000	12,200,000
۵		8,200,000	41,000,000	4,000,000
جمع		**41,000,000**		

مبلغ ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال همان «ارزش اسقاط» است؛ ارزش دفتری در پایان عمر مفید با ارزش اسقاط برابر می‌شود.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۹۱ صفحه ۱۰۶ کار عملی ۲

شرکت نوشهر در تاریخ ۱۳۹۰/۳/۳۱ یک دستگاه صندوق مکانیزه‌ی فروش به بهای تمام‌شده‌ی ۲۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد. اگر دارایی فاقد ارزش اسقاط باشد و عمر مفید آن ۵ سال برآورد شود، مطلوب است تکمیل جدول استهلاک این دارایی بر اساس روش خط مستقیم. (سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵)

استهلاک سالانه = ۲۲,۰۰۰,۰۰۰ ÷ ۵ = ۴,۴۰۰,۰۰۰ ریال. خرید در ۱۳۹۰/۳/۳۱ است؛ استهلاک از ابتدای ماه بعد (۱۳۹۰/۴/۱) شروع می‌شود، پس سال ۱۳۹۰ نُه ماه (تیر تا اسفند) و سال ۱۳۹۵ سه ماه (فروردین تا خرداد) استهلاک دارد.

سال	بهای تمام‌شده	محاسبات	هزینه‌ی استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱۳۹۰	22,000,000	4,400,000 × 9 ÷ 12	3,300,000	3,300,000	18,700,000
۱۳۹۱		4,400,000	4,400,000	7,700,000	14,300,000
۱۳۹۲		4,400,000	4,400,000	12,100,000	9,900,000
۱۳۹۳		4,400,000	4,400,000	16,500,000	5,500,000
۱۳۹۴		4,400,000	4,400,000	20,900,000	1,100,000
۱۳۹۵		4,400,000 × 3 ÷ 12	1,100,000	22,000,000	0
جمع			**22,000,000**		

۹۲ صفحه ۱۰۶ کار عملی ۳

در تاریخ ۱۳۹۴/۵/۱۲ شرکت کاشان ساختمانی که قیمت نقدی آن ۸۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال بود با صدور سفته‌ی ۹ ماهه به ارزش ۹۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری نمود؛ حق کمیسیون بنگاه معاملات ۸۰۰,۰۰۰ ریال است که پس از محاسبه‌ی مالیات بر ارزش افزوده، بهای آن با نرخ سال مذکور پرداخت شد. اگر ارزش اسقاط این دارایی پس از ۱۰ سال عمر مفید معادل ۵,۳۰۰,۰۰۰ ریال باشد.

مطلوب است: الف) محاسبه و ثبت استهلاک در پایان سال مالی ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵. ب) نمایش حساب ساختمان به همراه استهلاک انباشته‌ی آن در ترازنامه‌ی شرکت در تاریخ‌های ۱۳۹۴/۱۲/۲۹ و ۱۳۹۵/۱۲/۳۰.

بهای تمام‌شده‌ی ساختمان

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

شرح	مبلغ (ریال)
قیمت نقدی ساختمان	83,000,000
حق کمیسیون بنگاه (مالیات بر ارزش افزوده ۹٪ آن، ۷۲,۰۰۰ ریال، قابل استرداد است)	800,000
بهای تمام‌شده	**83,800,000**

اختلاف قیمت نسیه و نقد (۹۰,۰۰۰,۰۰۰ − ۸۳,۰۰۰,۰۰۰ = ۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال) هزینه‌ی مالی است و جزء بهای ساختمان نیست. استهلاک از ۱۳۹۴/۶/۱ (ابتدای ماه بعد از خرید) شروع می‌شود، یعنی در سال ۱۳۹۴ هفت ماه (شهریور تا اسفند) دارد.

استهلاک سالانه = (۸۳٬۸۰۰٬۰۰۰ − ۵٬۳۰۰٬۰۰۰) ÷ ۱۰ = ۷٬۸۵۰٬۰۰۰ ریال
استهلاک ۱۳۹۴ = ۷٬۸۵۰٬۰۰۰ × ۷ ÷ ۱۲ ≈ ۴٬۵۷۹٬۱۶۷ ریال
استهلاک ۱۳۹۵ = ۷٬۸۵۰٬۰۰۰ ریال

الف) اسناد ثبت استهلاک

تاریخ و شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
۱۳۹۴/۱۲/۲۹ ـ هزینه‌ی استهلاک ساختمان	4,579,167	
استهلاک انباشته‌ی ساختمان		4,579,167
۱۳۹۵/۱۲/۳۰ ـ هزینه‌ی استهلاک ساختمان	7,850,000	
استهلاک انباشته‌ی ساختمان		7,850,000

ب) نمایش در ترازنامه

شرح	۱۳۹۴/۱۲/۲۹	۱۳۹۵/۱۲/۳۰
ساختمان	83,800,000	83,800,000
کسر می‌شود: استهلاک انباشته	(4,579,167)	(12,429,167)
ارزش دفتری	**79,220,833**	**71,370,833**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۹۳ صفحه ۱۰۷ کار عملی ۴

جدول زیر از دفتر اموال مؤسسه‌ی قدس استخراج شده است، به جای علامت سؤال، گزینه‌ی مناسب را بنویسید؛ کلیه‌ی دارایی‌ها بر اساس روش خط مستقیم مستهلک می‌شوند. (آبگرمکن، کولر، دستگاه پول‌شمار، جرثقیل، ساختمان آجری، نرم‌افزار حسابداری ـ تاریخ‌های خرید در سال ۱۳۹۶)

مبلغ استهلاک در جدول، استهلاک سال ۱۳۹۶ است (از ابتدای ماه بعد از خرید):

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

دارایی	محاسبه	مقدار مجهول
آبگرمکن (۱۳۹۶/۱/۱، ۴,۵۰۰,۰۰۰، اسقاط ۲۰۰,۰۰۰، ۱۰ سال)	(4,500,000 − 200,000) ÷ 10 = 430,000 (۱۲ ماه)	استهلاک = ۴۳۰,۰۰۰
کولر (۱۳۹۶/۴/۱۵، ۵,۰۰۰,۰۰۰، ۱۰ سال، استهلاک ۲۸۰,۰۰۰)	از ۱۳۹۶/۵/۱، ۸ ماه: (5,000,000 − S) ÷ 10 × 8 ÷ 12 = 280,000	ارزش اسقاط = ۸۰۰,۰۰۰
جرثقیل (۱۳۹۶/۶/۲۰، ۸۹۰,۰۰۰,۰۰۰، اسقاط ۸۰,۰۰۰,۰۰۰، استهلاک ۶۷,۵۰۰,۰۰۰)	از ۱۳۹۶/۷/۱، ۶ ماه: (890 − 80) ÷ n × 6 ÷ 12 = 67.5 میلیون	عمر مفید = ۶ سال
نرم‌افزار حسابداری (۱۳۹۶/۹/۳۰، ۵,۴۰۰,۰۰۰، ۳ سال، استهلاک ۴۵۰,۰۰۰)	از ۱۳۹۶/۱۰/۱، ۳ ماه: 5,400,000 ÷ 3 × 3 ÷ 12 = 450,000	ارزش اسقاط = صفر (دارایی نامشهود)

ردیف‌های «دستگاه پول‌شمار» و «ساختمان آجری» در متن استخراج‌شده‌ی کتاب ناخوانا است؛ با همان روش می‌توان آن‌ها را حل کرد: استهلاک سال اول = (بهای تمام‌شده − ارزش اسقاط) ÷ عمر مفید × تعداد ماه‌های بهره‌برداری ÷ ۱۲.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۹۴ صفحه ۱۰۷ فعالیت

۱) اگر عمر مفید اثاثه‌ای در شرکت مهاباد ۵ سال باشد، نرخ استهلاک سالانه‌ی آن در روش خط مستقیم چند درصد است؟

۲) بهای تمام‌شده‌ی تجهیزاتی در شرکت امید ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال است، ارزش اسقاط آن ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال برآورد شده و نرخ استهلاک سالانه‌ی این دارایی ۲۵ درصد بهای تمام‌شده است؛ استهلاک سالانه‌ی این دارایی را محاسبه کنید.

۱) نرخ ٪ = (۱ ÷ ۵) × ۱۰۰ = ۲۰

۲) استهلاک سالانه = (۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۲٬۰۰۰٬۰۰۰) × ٪۲۵ = ۱۳٬۰۰۰٬۰۰۰ × ۰/۲۵ = ۳٬۲۵۰٬۰۰۰ ریال

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۹۵ صفحه ۱۰۸ کار عملی ۵

در تاریخ ۱۳۸۸/۹/۱ شرکت ایران تعداد ۵ صندلی فلزی به بهای هر صندلی ۱۶۰,۰۰۰ ریال به‌صورت نقدی خریداری نمود و بابت حمل کل محموله ۳۰,۰۰۰ ریال از حساب صندوق پرداخت نمود. اگر ارزش اسقاط هر صندلی ۲۵,۰۰۰ ریال و نرخ استهلاک سالانه ۲۰ درصد بهای تمام‌شده باشد، جدول استهلاک را کامل کنید.

بهای تمام‌شده = (۵ × ۱۶۰٬۰۰۰) + ۳۰٬۰۰۰ = ۸۳۰٬۰۰۰ ریال
ارزش اسقاط = ۵ × ۲۵٬۰۰۰ = ۱۲۵٬۰۰۰ ریال
استهلاک سالانه = (۸۳۰٬۰۰۰ − ۱۲۵٬۰۰۰) × ٪۲۰ = ۱۴۱٬۰۰۰ ریال

خرید در اول آذر است و استهلاک همان ماه شروع می‌شود؛ پس سال ۱۳۸۸ چهار ماه (آذر تا اسفند) دارد: ۱۴۱,۰۰۰ × ۴ ÷ ۱۲ = ۴۷,۰۰۰ ریال. عمر دارایی ۵ سال است؛ سال آخر (۱۳۹۳) فقط ۸ ماه: ۹۴,۰۰۰ ریال.

سال	بهای تمام‌شده	هزینه‌ی استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱۳۸۸	830,000	47,000	47,000	783,000
۱۳۸۹		141,000	188,000	642,000
۱۳۹۰		141,000	329,000	501,000
۱۳۹۱		141,000	470,000	360,000
۱۳۹۲		141,000	611,000	219,000
۱۳۹۳		94,000	705,000	125,000
جمع		**705,000**		

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۹۶ صفحه ۱۰۸ فعالیت

بهای تمام‌شده‌ی ساختمان نیروگاه در شرکت بندرعباس ۸۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۲۰ سال عمر معادل ۶۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال است، جدول زیر را کامل کنید: (سال اول: مبنای محاسبه‌ی استهلاک: عمر مفید؛ سال دوم: نرخ سالانه)

نرخ سالانه = ۱ ÷ ۲۰ = ۵٪. مأخذ استهلاک = ۸۵۰,۰۰۰,۰۰۰ − ۶۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۷۹۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

سال	مبنای محاسبه	محاسبه	هزینه‌ی استهلاک	ارزش دفتری
اول	عمر مفید	790,000,000 ÷ 20	39,500,000	810,500,000
دوم	نرخ سالانه	790,000,000 × 5٪	39,500,000	771,000,000

هر دو مبنا نتیجه‌ی یکسان می‌دهند.

۹۷ صفحه ۱۰۹ **کار عملی ۶**

جدول زیر را کامل کنید. (نام دارایی، بهای تمام‌شده، ارزش اسقاط، نرخ استهلاک، مبلغ استهلاک ـ یخچال، موتورسیکلت، تجهیزات دندان‌پزشکی)

در روش درصدی از بهای تمام‌شده، فرمول سه مجهول را به هم مربوط می‌کند:

```
مبلغ استهلاک = نرخ × (بهای تمام‌شده − ارزش اسقاط)
نرخ = مبلغ استهلاک ÷ (بهای تمام‌شده − ارزش اسقاط)
ارزش اسقاط = بهای تمام‌شده − (مبلغ استهلاک ÷ نرخ)
```

ارقام جدول در متن استخراج‌شده‌ی کتاب ناخوانا است، بنابراین مجهول هر ردیف را با فرمول بالا و ارقام جدول کتاب پیدا کنید. مثال: یخچال ۸٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال با اسقاط ۶۰۰٬۰۰۰ و نرخ ۱۰٪: (۸٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۶۰۰٬۰۰۰) × ۱۰٪ = ۷۴۰٬۰۰۰ ریال.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۹۸ صفحه ۱۰۹ **کار عملی ۷**

اطلاعات زیر مربوط به دارایی‌های ثابت شرکت کاشان می‌باشد، جدول زیر را کامل کنید. یادآوری می‌شود ارزش اسقاط کلیه‌ی دارایی‌های این شرکت صفر است. (صندلی چوبی، تلفن رومیزی، چاپگر، ساختمان آجری، میز مدیریت)

در این جدول استهلاک سال جاری = (بهای تمام‌شده ÷ مدت استهلاک) × ماه‌های بهره‌برداری ÷ ۱۲ است؛ استهلاک انباشته‌ی آخر دوره = انباشته‌ی اول دوره + استهلاک سال جاری و ارزش دفتری = بهای تمام‌شده‌ی آخر دوره − استهلاک انباشته‌ی آخر دوره. دو ردیف که ارقام آن‌ها در متن خوانا است:

دارایی	بهای تمام‌شده	ماه‌های بهره‌برداری	مدت (سال)	استهلاک سال جاری	ارزش دفتری پایان دوره
ساختمان آجری (۹۵/۵/۳، خرید طی دوره)	708,750,000	۷ (شهریور تا اسفند)	۱۵	27,562,500	681,187,500
میز مدیریت (۹۵/۹/۱۸، خرید طی دوره)	9,600,000	۳ (دی تا اسفند)	۱۰	240,000	9,360,000

ردیف‌های صندلی چوبی، تلفن رومیزی و چاپگر با همان فرمول تکمیل می‌شوند، ولی ارقام آن‌ها در متن استخراج‌شده ناخوانا است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۹۹ صفحه ۱۱۰ کار عملی ۸

کارت زیر مربوط به یکی از دارایی‌های ثابت شرکت ایران است، بخش حسابداری آن را کامل کنید: جاروبرقی، خریداری از فروشگاه امید در تاریخ ۱۳۹۵/۳/۱۲، قیمت واحد ۲,۶۰۰,۰۰۰ ریال، شماره‌ی پلاک ۱۲۳۴۵، شماره‌ی بارکد ۷۸۹۶۵۴۳۲۱، تاریخ بهره‌برداری ۱۳۹۵/۳/۱۴، روش استهلاک خط مستقیم ۴ ساله، محل استقرار: بخش اداری ـ اتاق ۴۰۲.

استهلاک سالانه = ۲,۶۰۰,۰۰۰ ÷ ۴ = ۶۵۰,۰۰۰ ریال. بهره‌برداری در ۱۳۹۵/۳/۱۴ است؛ استهلاک از ۱۳۹۵/۴/۱ شروع می‌شود و سال ۱۳۹۵ نُه ماه دارد: ۶۵۰,۰۰۰ × ۹ ÷ ۱۲ = ۴۸۷,۵۰۰ ریال.

بخش استهلاک دارایی در کارت

سال	استهلاک سالانه	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱۳۹۵	487,500	487,500	2,112,500
۱۳۹۶	650,000	1,137,500	1,462,500
۱۳۹۷	650,000	1,787,500	812,500
۱۳۹۸	650,000	2,437,500	162,500
۱۳۹۹	162,500	2,600,000	0

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۰۰ صفحه ۱۱۱ فعالیت

۱) استهلاک به روش نزولی به چه معنی است و دلیل استفاده از این روش را بیان کنید؟

۲) برای محاسبه‌ی استهلاک به روش مانده‌ی نزولی از کدام عوامل محاسبه‌ی استهلاک استفاده نمی‌شود؟

۱) معنی و دلیل

در این روش مبلغ استهلاک هر سال نسبت به سال قبل کمتر می‌شود؛ هر سال یک نرخ ثابت در ارزش دفتری دارایی (بهای تمام‌شده منهای استهلاک انباشته) ضرب می‌شود. دلیل آن این است که دارایی نو در سال‌های اول بازده و منافع بیشتری دارد و هرچه کهنه‌تر شود منافع آن کمتر می‌شود.

۲) عامل بی‌کاربرد

ارزش اسقاط؛ در روش مانده‌ی نزولی مبلغ ارزش اسقاط هیچ کاربردی ندارد.

۱۰۱ صفحه ۱۱۲ فعالیت

مطلوب است: ثبت استهلاک دارایی در اولین سال استفاده از دارایی. (ماشین‌آلات چاپ فلزات، بهای تمام‌شده ۵۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال، نرخ ۱۲٪)

سند استهلاک پایان سال اول

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک ماشین‌آلات	66,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات		66,000,000
جمع: شصت‌وشش میلیون ریال	**66,000,000**	**66,000,000**

۵۵۰,۰۰۰,۰۰۰ × ۱۲٪ = ۶۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال (فرض شده دارایی از ابتدای سال به کار رفته است).

۱۰۲ صفحه ۱۱۲ فعالیت

شرکت تهران تجهیزاتی را در ابتدای سال ۱۳۹۴ به بهای تمام‌شده‌ی ۱۴۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد، استهلاک این دارایی به روش مانده‌ی نزولی با نرخ ۱۲٪ است؛ استهلاک سال‌های ۱۳۹۴، ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ را محاسبه کنید. گردش حساب استهلاک انباشته‌ی تجهیزات را کامل کنید. استهلاک تجهیزات را در پایان سال ۱۳۹۷ نیز محاسبه کنید.

سال	محاسبه	استهلاک	استهلاک انباشته
۱۳۹۴	12٪ × (0 − 140,000,000)	16,800,000	16,800,000
۱۳۹۵	12٪ × (16,800,000 − 140,000,000)	14,784,000	31,584,000
۱۳۹۶	12٪ × (31,584,000 − 140,000,000)	13,009,920	44,593,920
۱۳۹۷	12٪ × (44,593,920 − 140,000,000)	11,448,730	56,042,650

علامت‌های سؤال گردش حساب: استهلاک انباشته‌ی ۱۳۹۵ = ۱۶,۸۰۰,۰۰۰ + ۱۴,۷۸۴,۰۰۰ = ۳۱,۵۸۴,۰۰۰؛ استهلاک انباشته‌ی ۱۳۹۶ = ۳۱,۵۸۴,۰۰۰ + ۱۳,۰۰۹,۹۲۰ = ۴۴,۵۹۳,۹۲۰ ریال.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۰۳ صفحه ۱۱۲ فعالیت

اگر بهای تمام‌شده‌ی یک دستگاه ماشین تراشکاری در شرکت تولیدی مهران ۳۴,۵۰۰,۰۰۰ ریال باشد و این دارایی به روش مانده‌ی نزولی و با نرخ ۲۰٪ مستهلک گردد (استهلاک سال‌های اول تا سوم)

سال	محاسبه	استهلاک	ارزش دفتری
اول	20٪ × 34,500,000	6,900,000	27,600,000
دوم	20٪ × 27,600,000	5,520,000	22,080,000
سوم	20٪ × 22,080,000	4,416,000	17,664,000

صورت سؤال در متن استخراج‌شده ناقص است؛ استهلاک سه سال اول محاسبه شد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۰۴ صفحه ۱۱۳ فعالیت

شرکت تولیدی سمنان در تاریخ ۱۳۹۵/۴/۳۰ یک دستگاه ماشین‌آلات لوله‌سازی به بهای تمام‌شده‌ی ۹۶۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال مورد بهره‌برداری قرار نمود؛ اگر ارزش اسقاط آن ۶۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال باشد و استهلاک سال اول دارایی با توجه به روش مانده‌ی نزولی معادل ۷۶,۸۰۰,۰۰۰ ریال محاسبه شده باشد، نرخ استهلاک را محاسبه کنید.

بهره‌برداری در ۱۳۹۵/۴/۳۰ است، پس استهلاک از ۱۳۹۵/۵/۱ شروع می‌شود و سال اول ۸ ماه (مرداد تا اسفند) دارد. در روش مانده‌ی نزولی ارزش اسقاط به کار نمی‌رود:

```
نرخ × ۸ ÷ ۱۲ = ۷۶٬۸۰۰٬۰۰۰ × ۹۶۰٬۰۰۰٬۰۰۰
٪نرخ = ۷۶٬۸۰۰٬۰۰۰ ÷ (۲/۳ × ۹۶۰٬۰۰۰٬۰۰۰) = ۱۲
```

۱۰۵ صفحه ۱۱۳ کار عملی ۹

در تاریخ ۱۳۹۴/۶/۶ شرکت خوزستان یک دستگاه ماشین‌آلات ریلی به ارزش ۱۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد و وجه آن را پس از محاسبه‌ی مالیات بر ارزش افزوده بر اساس نرخ سال مذکور محاسبه و از طریق حساب جاری پرداخت نمود. در تاریخ ۱۳۹۴/۶/۲۴ شرکت مذکور معادل ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال بابت تعمیرات اساسی این دارایی با صدور سفته‌ی ۶ ماهه تسویه حساب نمود (تعمیرات مشمول مالیات نشده است). دارایی بر اساس مانده‌ی نزولی با نرخ ۲۰٪ مستهلک می‌شود.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

مطلوب است: تنظیم جدول استهلاک این دارایی در طی سال‌های ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۸

مالیات بر ارزش افزوده‌ی خرید (۹٪ × ۱۶,۰۰۰,۰۰۰ = ۱,۴۴۰,۰۰۰ ریال) قابل استرداد است و جزء بهای دارایی نیست. تعمیرات اساسی (۴,۰۰۰,۰۰۰) پیش از شروع استهلاک (ماه شهریور) انجام شده و به بهای دارایی اضافه می‌شود: ۱۶,۰۰۰,۰۰۰ + ۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال. استهلاک از ۱۳۹۴/۷/۱ شروع می‌شود و سال اول شش ماه دارد.

سال	محاسبات	هزینه‌ی استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱۳۹۴	20,000,000 × 20٪ × 6 ÷ 12	2,000,000	2,000,000	18,000,000
۱۳۹۵	18,000,000 × 20٪	3,600,000	5,600,000	14,400,000
۱۳۹۶	14,400,000 × 20٪	2,880,000	8,480,000	11,520,000
۱۳۹۷	11,520,000 × 20٪	2,304,000	10,784,000	9,216,000
۱۳۹۸	9,216,000 × 20٪	1,843,200	12,627,200	7,372,800

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۰۶ صفحه ۱۱۳ فعالیت

استهلاک ماشین‌آلات شرکت خوزستان تا چه سالی باید محاسبه گردد؟

طبق تذکر کتاب، وقتی ارزش دفتری به کمتر از ۵٪ بهای تمام‌شده (۵٪ × ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال) برسد، کل مانده در سال بعد یکجا مستهلک می‌شود. ارزش دفتری در پایان ۱۴۰۶ برابر ۱,۲۳۶,۹۵۱ و در پایان ۱۴۰۷ برابر ۹۸۹,۵۶۰ ریال است؛ پس در سال ۱۴۰۸ مانده‌ی ۹۸۹,۵۶۰ ریال یکجا مستهلک می‌شود و استهلاک تا پایان سال ۱۴۰۸ ادامه دارد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۰۷ صفحه ۱۱۴ کار عملی ۱۰

شرکتی در بهمن‌ماه ۱۳۸۹ قراردادی برای خرید و نصب آسانسور با شرکت دیگری منعقد کرد، بهای تمام‌شده‌ی آن ۳۴۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن صفر است، اگر این دارایی با روش مانده‌ی نزولی و با نرخ ۱۵ درصد مستهلک شود.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

مطلوب است: محاسبه‌ی استهلاک دارایی تا پایان عمر مفید آن.

فرض: آسانسور از ابتدای ۱۳۹۰ آماده‌ی بهره‌برداری شده است. هر سال ۱۵٪ ارزش دفتری مستهلک می‌شود؛ وقتی ارزش دفتری کمتر از ۵٪ بهای تمام‌شده (۱۷٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال) شد، کل مانده در سال بعد مستهلک می‌گردد.

سال	هزینه‌ی استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱۳۹۰	51,000,000	51,000,000	289,000,000
۱۳۹۱	43,350,000	94,350,000	245,650,000
۱۳۹۲	36,847,500	131,197,500	208,802,500
۱۳۹۳	31,320,375	162,517,875	177,482,125
۱۳۹۴	26,622,319	189,140,194	150,859,806
۱۳۹۵	22,628,971	211,769,165	128,230,835
۱۳۹۶	19,234,625	231,003,790	108,996,210
۱۳۹۷	16,349,432	247,353,221	92,646,779
۱۳۹۸	13,897,017	261,250,238	78,749,762
۱۳۹۹	11,812,464	273,062,703	66,937,297
۱۴۰۰	10,040,595	283,103,297	56,896,703
۱۴۰۱	8,534,505	291,637,803	48,362,197
۱۴۰۲	7,254,330	298,892,132	41,107,868
۱۴۰۳	6,166,180	305,058,312	34,941,688
۱۴۰۴	5,241,253	310,299,566	29,700,434
۱۴۰۵	4,455,065	314,754,631	25,245,369
۱۴۰۶	3,786,805	318,541,436	21,458,564
۱۴۰۷	3,218,785	321,760,221	18,239,779
۱۴۰۸	2,735,967	324,496,188	15,503,812
۱۴۰۹	15,503,812	340,000,000	0

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۰۸ صفحه ۱۱۴ فعالیت

۱) اگر عمر مفید تجهیزات دندان‌پزشکی ۵ سال باشد، نرخ مضاعف برای محاسبه‌ی استهلاک این دارایی چند درصد است؟

۲) در ابتدای سال ۱۳۹۴ شرکت قمصر وسایط نقلیه‌ای را به بهای تمام‌شده‌ی ۶۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری نمود، عمر مفید آن ۱۰ سال و روش محاسبه‌ی استهلاک، نزولی با نرخ مضاعف است؛ استهلاک سال‌های ۱۳۹۴، ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ به همراه ارزش دفتری دارایی را در پایان سال ۱۳۹۶ محاسبه کنید.

۱) نرخ مضاعف = (۲ ÷ ۵) × ۱۰۰ = ۴۰ ٪

۲) نرخ مضاعف = (۲ ÷ ۱۰) × ۱۰۰ = ۲۰٪؛ هر سال ۲۰٪ ارزش دفتری مستهلک می‌شود:

سال	محاسبه	استهلاک	ارزش دفتری پایان سال
۱۳۹۴	20٪ × 65,000,000	13,000,000	52,000,000
۱۳۹۵	20٪ × 52,000,000	10,400,000	41,600,000
۱۳۹۶	20٪ × 41,600,000	8,320,000	33,280,000

ارزش دفتری در پایان سال ۱۳۹۶ برابر ۳۳,۲۸۰,۰۰۰ ریال است.

۱۰۹ صفحه ۱۱۵ کار عملی ۱۱

در تاریخ ۱۳۹۰/۸/۱۸ شرکت نطنز یک دستگاه ماشین‌آلات به بهای تمام‌شده‌ی ۲۹۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد. اگر عمر مفید دارایی ۱۶ سال و بر اساس روش نزولی با نرخ مضاعف مستهلک گردد، مطلوب است: تنظیم جدول استهلاک دارایی در سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵.

نرخ مضاعف = ۲ ÷ ۱۶ = ۱۲/۵٪. خرید در ۱۳۹۰/۸/۱۸ است؛ استهلاک از ۱۳۹۰/۹/۱ شروع می‌شود و سال اول ۴ ماه (آذر تا اسفند) دارد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

سال	محاسبه	استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱۳۹۰	290,000,000 × 12.5٪ × 4 ÷ 12	12,083,333	12,083,333	277,916,667
۱۳۹۱	277,916,667 × 12.5٪	34,739,583	46,822,917	243,177,083
۱۳۹۲	243,177,083 × 12.5٪	30,397,135	77,220,052	212,779,948
۱۳۹۳	212,779,948 × 12.5٪	26,597,493	103,817,546	186,182,454
۱۳۹۴	186,182,454 × 12.5٪	23,272,807	127,090,352	162,909,648
۱۳۹۵	162,909,648 × 12.5٪	20,363,706	147,454,058	142,545,942

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۱۰ صفحه ۱۱۵ کار عملی ۱۲

بهای تمام‌شده‌ی یک دستگاه ماشین‌آلات تولید قند ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۱۰ سال است، اگر شرکت استهلاک این دارایی را بر اساس روش نزولی و با نرخ مضاعف محاسبه کند، مطلوب است: تکمیل مراحل محاسبه‌ی استهلاک دارایی طی ۵ سال اول عمر مفید.

مانده‌ی استهلاک انباشته‌ی دارایی فوق در پایان سال پنجم چند ریال است؟

نرخ مضاعف = (۲ ÷ ۱۰) × ۱۰۰ = ۲۰٪

سال	محاسبه	استهلاک	استهلاک انباشته
اول	20٪ × (0 − 800,000,000)	160,000,000	160,000,000
دوم	20٪ × (160,000,000 − 800,000,000)	128,000,000	288,000,000
سوم	20٪ × (288,000,000 − 800,000,000)	102,400,000	390,400,000
چهارم	20٪ × (390,400,000 − 800,000,000)	81,920,000	472,320,000
پنجم	20٪ × (472,320,000 − 800,000,000)	65,536,000	537,856,000

مانده‌ی استهلاک انباشته در پایان سال پنجم ۵۳۷,۸۵۶,۰۰۰ ریال است.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۱۱ صفحه ۱۱۶ کار عملی ۱۳

بهای تمام‌شده‌ی تجهیزاتی در شرکت کاشف ۴۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۲۰ سال عمر مفید معادل ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال است. مطلوب است: مقایسه‌ی استهلاک دارایی در طی ۵ سال با استفاده از روش‌های مانده‌ی نزولی (نرخ ۸٪) و نرخ مضاعف (نرخ ۱۰٪).

هر دو روش ارزش اسقاط را نادیده می‌گیرند. (نرخ مضاعف: ۲ ÷ ۲۰ = ۱۰٪)

سال	مانده‌ی نزولی ۸٪: محاسبه	استهلاک	نرخ مضاعف ۱۰٪: محاسبه	استهلاک
۱	8٪ × 42,500,000	3,400,000	10٪ × 42,500,000	4,250,000
۲	8٪ × 39,100,000	3,128,000	10٪ × 38,250,000	3,825,000
۳	8٪ × 35,972,000	2,877,760	10٪ × 34,425,000	3,442,500
۴	8٪ × 33,094,240	2,647,539	10٪ × 30,982,500	3,098,250
۵	8٪ × 30,446,701	2,435,736	10٪ × 27,884,250	2,788,425
جمع		**14,489,035**		**17,404,175**

نرخ مضاعف در سال‌های اول استهلاک بیشتری می‌گیرد.

۱۱۲ صفحه ۱۱۷ فعالیت

۱) اگر عمر مفید یک دارایی ثابت ۶ سال باشد، کسرهای این دارایی برای محاسبه‌ی استهلاک به روش مجموع سنوات را محاسبه کنید؟

۲) اگر مجموع سنوات یک دارایی ثابت معادل رقم ۷۸ باشد، عمر مفید این دارایی چند سال است؟

۱) مجموع سنوات = ۱+۲+۳+۴+۵+۶ = ۶×۷÷۲ = ۲۱
کسرها: سال اول ۶/۲۱ ، دوم ۵/۲۱ ، سوم ۴/۲۱ ، چهارم ۳/۲۱ ، پنجم ۲/۲۱ ، ششم ۱/۲۱

۲) n × (n + ۱) ÷ ۲ = ۷۸ ⇒ n × (n + ۱) = ۱۵۶ ⇒ n = ۱۲ (۱۵۶ = ۱۳ × ۱۲) سال

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۱۳ صفحه ۱۱۷ فعالیت

بهای تمام‌شده‌ی اثاثه‌ای ۲۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۳ سال عمر مفید معادل ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال برآورد گردید، اگر روش محاسبه‌ی استهلاک، مجموع سنوات در نظر گرفته شود، استهلاک دارایی را طی عمر مفید محاسبه نمایید.

مأخذ استهلاک = ۲۲,۰۰۰,۰۰۰ – ۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال؛ مجموع سنوات = ۶

سال	محاسبه	استهلاک
اول	18,000,000 × 3 ÷ 6	9,000,000
دوم	18,000,000 × 2 ÷ 6	6,000,000
سوم	18,000,000 × 1 ÷ 6	3,000,000
جمع		**18,000,000**

۱۱۴ صفحه ۱۱۸ فعالیت

بهای تمام‌شده‌ی ماشین‌آلات در مؤسسه‌ی آفرین معادل ۶۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۶ سال است، اگر ارزش اسقاط آن ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال برآورد گردد، جدول استهلاک این دارایی را بر اساس روش مجموع سنوات تکمیل کنید.

مأخذ = ۶۸,۰۰۰,۰۰۰ – ۵,۰۰۰,۰۰۰ = ۶۳,۰۰۰,۰۰۰؛ مجموع سنوات = ۲۱

سال	محاسبات	استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱	63,000,000 × 6 ÷ 21	18,000,000	18,000,000	50,000,000
۲	63,000,000 × 5 ÷ 21	15,000,000	33,000,000	35,000,000
۳	63,000,000 × 4 ÷ 21	12,000,000	45,000,000	23,000,000
۴	63,000,000 × 3 ÷ 21	9,000,000	54,000,000	14,000,000
۵	63,000,000 × 2 ÷ 21	6,000,000	60,000,000	8,000,000
۶	63,000,000 × 1 ÷ 21	3,000,000	63,000,000	5,000,000
جمع		**63,000,000**		

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۱۵ صفحه ۱۱۸ فعالیت

در تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۱ شرکت خرمشهر یک دستگاه ماشین‌آلات ریخته‌گری را که قیمت نقدی آن ۲۹,۴۰۰,۰۰۰ ریال بود با صدور سفته‌ی ۹ ماهه به ارزش ۲۹,۸۵۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد و بابت حمل و نصب آن ۶۰۰,۰۰۰ ریال از حساب صندوق شرکت پرداخت نمود (فروشنده در سامانه‌ی مالیات بر ارزش افزوده ثبت‌نام نکرده است)، اگر ارزش اسقاط دارایی ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۸ سال باشد.

مطلوب است: تنظیم سند حسابداری ثبت استهلاک دارایی به روش مجموع سنوات در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۳۰.

بهای تمام‌شده = ۲۹٬۴۰۰٬۰۰۰ + ۶۰۰٬۰۰۰ = ۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال
مأخذ استهلاک = ۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۳٬۰۰۰٬۰۰۰ = ۲۷٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال
مجموع سنوات = ۸ × ۹ ÷ ۲ = ۳۶
استهلاک سال اول عمر = ۲۷٬۰۰۰٬۰۰۰ × ۸ ÷ ۳۶ = ۶٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال
استهلاک ۱۳۹۵ = ۶٬۰۰۰٬۰۰۰ × ۳ ÷ ۱۲ = ۱٬۵۰۰٬۰۰۰ ریال

استهلاک از ۱۳۹۵/۱۰/۱ شروع می‌شود، پس ۳ ماه (دی، بهمن، اسفند) محاسبه می‌شود. اختلاف سفته و قیمت نقد (۴۵۰,۰۰۰ ریال) هزینه‌ی مالی است و جزء بهای دارایی نیست.

سند ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ ـ ثبت استهلاک

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک ماشین‌آلات	1,500,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات		1,500,000
جمع: یک میلیون و پانصد هزار ریال	**1,500,000**	**1,500,000**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۱۶ صفحه ۱۱۹ فعالیت

در تاریخ ۱۳۹۱/۴/۱ مؤسسه‌ی تولیدی کاوش یک دستگاه ژنراتور به بهای تمام‌شده‌ی ۱۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد، اگر ارزش اسقاط دارایی ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۵ سال برآورد گردد، سال مالی این مؤسسه ۱/۱ الی ۱۲/۲۹ است. مطلوب است: تنظیم جدول استهلاک دارایی در طی سال‌های ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۶ (روش مجموع سنوات).

مأخذ = ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰؛ مجموع سنوات = ۱۵. استهلاک سال‌های عمر دارایی (که از ۱۳۹۱/۴/۱ شروع می‌شود): سال اول ۴۰، دوم ۳۲، سوم ۲۴، چهارم ۱۶ و پنجم ۸ میلیون ریال. چون سال عمر دارایی با سال مالی منطبق نیست، استهلاک هر سال مالی از ۹ ماه از یک سال عمر و ۳ ماه از سال عمر قبل تشکیل می‌شود:

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

سال	محاسبات (میلیون ریال)	استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۹۱	40 × 9 ÷ 12	30,000,000	30,000,000	100,000,000
۹۲	40 × 3÷12 + 32 × 9÷12	34,000,000	64,000,000	66,000,000
۹۳	32 × 3÷12 + 24 × 9÷12	26,000,000	90,000,000	40,000,000
۹۴	24 × 3÷12 + 16 × 9÷12	18,000,000	108,000,000	22,000,000
۹۵	16 × 3÷12 + 8 × 9÷12	10,000,000	118,000,000	12,000,000
۹۶	8 × 3÷12	2,000,000	120,000,000	10,000,000
جمع		**120,000,000**		

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۱۷ صفحه ۱۱۹ فعالیت

۱) با توجه به اطلاعات دارایی فوق و جدول تنظیم‌شده، عمر مفید دارایی در چه تاریخی به پایان خواهد رسید؟ ارزش دفتری دارایی پس از پایان عمر مفید با چه مبلغی برابر است؟

۲) چه شباهت و تفاوتی بین روش‌های مجموع سنوات و مانده‌ی نزولی وجود دارد؟

۱) پایان عمر مفید

عمر مفید ۵ ساله از ۱۳۹۱/۴/۱ در تاریخ ۱۳۹۶/۳/۳۱ پایان می‌یابد. ارزش دفتری پس از پایان عمر مفید با ارزش اسقاط برابر است: ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

۲) شباهت و تفاوت

- شباهت: هر دو روش کاهنده (شتابان) هستند؛ استهلاک هر سال از سال قبل کمتر است و در سال‌های اول بیشتر استهلاک می‌گیرند.
- تفاوت: در مجموع سنوات کسر هر سال (باقیمانده‌ی عمر ÷ مجموع سنوات) در مأخذ استهلاک (بهای تمام‌شده − ارزش اسقاط) ضرب می‌شود و ارزش دفتری دقیقاً به ارزش اسقاط می‌رسد؛ در مانده‌ی نزولی یک نرخ ثابت در ارزش دفتری ضرب می‌شود، ارزش اسقاط به کار نمی‌رود و ارزش دفتری هرگز دقیقاً به صفر یا اسقاط نمی‌رسد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۱۸ صفحه ۱۲۰ کار عملی ۱۴

بهای تمام‌شده‌ی یک دستگاه موتورسیکلت ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۱۰ سال عمر مفید معادل ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال است. مطلوب است: مقایسه‌ی استهلاک این دارایی بر اساس روش‌های نزولی مجموع سنوات و نرخ مضاعف در طی عمر مفید. (سال‌های ۱ تا ۴)

مجموع سنوات = ۵۵؛ مأخذ = ۲۲,۰۰۰,۰۰۰؛ نرخ مضاعف = ۲ ÷ ۱۰ = ۲۰٪ (روی ارزش دفتری):

سال	استهلاک در روش مجموع سنوات	استهلاک در روش نرخ مضاعف
۱	22,000,000 × 10 ÷ 55 = 4,000,000	25,000,000 × 20٪ = 5,000,000
۲	22,000,000 × 9 ÷ 55 = 3,600,000	20,000,000 × 20٪ = 4,000,000
۳	22,000,000 × 8 ÷ 55 = 3,200,000	16,000,000 × 20٪ = 3,200,000
۴	22,000,000 × 7 ÷ 55 = 2,800,000	12,800,000 × 20٪ = 2,560,000

۱۱۹ صفحه ۱۲۰ فعالیت

اگر یک دستگاه از ماشین‌آلات تولید لیوان پلاستیکی در سال ۱۳۹۶ تعداد ۳۰,۰۰۰ عدد لیوان تولید کند، فرسودگی آن بیشتر است یا دستگاهی که ۶۰,۰۰۰ لیوان تولید کرده باشد؟ دلیل آن را بیان کنید.

فرسودگی دستگاهی که ۶۰,۰۰۰ لیوان تولید کرده بیشتر است؛ چون در استهلاک بر اساس کارکرد، فرسودگی با مقدار تولید (استفاده‌ی واقعی) متناسب است و هرچه دستگاه بیشتر کار کند بیشتر فرسوده می‌شود.

۱۲۰ صفحه ۱۲۲ کار عملی ۱۵

بهای تمام‌شده‌ی ماشین‌آلات و تجهیزات ریخته‌گری معادل ۸۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۵۰,۰۰۰ ساعت کارکرد معادل ۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال تخمین زده شد، جدول استهلاک دارایی را تکمیل کنید. (کارکرد سالانه به ترتیب: ۹,۱۰۰، ۷,۴۵۰، ۸,۸۰۰، ۸,۲۵۰، ۷,۵۰۰ و ۸,۹۰۰ ساعت)

استهلاک هر ساعت = (۸۲,۰۰۰,۰۰۰ − ۷,۰۰۰,۰۰۰) ÷ ۵۰,۰۰۰ = ۱,۵۰۰ ریال

ایران توشه
توشه راهی برای موفقیت

سال	کارکرد (ساعت)	هزینه‌ی استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱	9,100	13,650,000	13,650,000	68,350,000
۲	7,450	11,175,000	24,825,000	57,175,000
۳	8,800	13,200,000	38,025,000	43,975,000
۴	8,250	12,375,000	50,400,000	31,600,000
۵	7,500	11,250,000	61,650,000	20,350,000
۶	8,900	13,350,000	75,000,000	7,000,000
جمع	**50,000**	**75,000,000**		

۱۲۱ صفحه ۱۲۳ کار عملی ۱۶

بهای تمام‌شده‌ی یکی از تجهیزات شرکت خاتم ۷۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال است، ساعات کارکرد این دارایی در طی عمر مفید ۲۸,۰۰۰ ساعت و ارزش اسقاط آن ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال برآورد شده است. مطلوب است: تکمیل جدول استهلاک دارایی در طول عمر مفید آن (سال‌های ۱۳۸۹ الی ۱۳۹۶). (کارکرد سالانه: ۳,۶۰۰، ۳,۸۰۰، ۳,۴۵۰، ۳,۲۰۰، ۳,۵۵۰، ۳,۹۰۰، ۳,۵۰۰، ۳,۳۰۰ ساعت)

استهلاک هر ساعت = (۷۶,۰۰۰,۰۰۰ – ۶,۰۰۰,۰۰۰) ÷ ۲۸,۰۰۰ = ۲,۵۰۰ ریال. مجموع ساعات جدول ۲۸,۳۰۰ است، ۳۰۰ ساعت بیش از برآورد؛ بنابراین در سال آخر فقط ۳,۰۰۰ ساعت باقی‌مانده مستهلک می‌شود تا ارزش دفتری از ارزش اسقاط کمتر نشود.

سال	کارکرد (ساعت)	هزینه‌ی استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۸۹	3,600	9,000,000	9,000,000	67,000,000
۹۰	3,800	9,500,000	18,500,000	57,500,000
۹۱	3,450	8,625,000	27,125,000	48,875,000
۹۲	3,200	8,000,000	35,125,000	40,875,000
۹۳	3,550	8,875,000	44,000,000	32,000,000
۹۴	3,900	9,750,000	53,750,000	22,250,000
۹۵	3,500	8,750,000	62,500,000	13,500,000
۹۶	3,000 (از ۳,۳۰۰)	7,500,000	70,000,000	6,000,000
جمع	**28,000**	**70,000,000**		

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۲۲ صفحه ۱۲۳ فعالیت

در تاریخ ۱۳۹۵/۸/۳۰ شرکت کاشان یک دستگاه ماشین پرس به بهای تمام‌شده‌ی ۴۸,۵۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد. اگر ارزش اسقاط آن ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال، کل ساعات کارکرد این دارایی در طی عمر مفید ۲۰,۰۰۰ ساعت برآورد گردد و در سال ۱۳۹۵ معادل ۱,۴۰۰ ساعت فعالیت کرده باشد. مطلوب است: محاسبه‌ی استهلاک در سال ۱۳۹۵ و ثبت آن در سند حسابداری در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۳۰.

استهلاک هر ساعت = (۴۸٬۵۰۰٬۰۰۰ − ۵٬۰۰۰٬۰۰۰) ÷ ۲۰٬۰۰۰ = ۲٬۱۷۵ ریال
استهلاک ۱۳۹۵ = ۱٬۴۰۰ × ۲٬۱۷۵ = ۳٬۰۴۵٬۰۰۰ ریال

سند ۱۳۹۵/۱۲/۳۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک ماشین‌آلات	3,045,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات		3,045,000
جمع: سه میلیون و چهل‌وپنج هزار ریال	**3,045,000**	**3,045,000**

در روش کارکرد نیازی به محاسبه‌ی ماه‌های استفاده نیست.

۱۲۳ صفحه ۱۲۴ فعالیت

اگر استهلاک یک دارایی پس از ۸۵۰ ساعت کارکرد معادل ۱,۰۲۰,۰۰۰ ریال محاسبه شده باشد و ارزش اسقاط و کل ساعات کارکرد این دارایی به ترتیب ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال و ۶,۰۰۰ ساعت برآورد شده باشد، قیمت تمام‌شده‌ی این دارایی چند ریال است؟

استهلاک هر ساعت = ۱٬۰۲۰٬۰۰۰ ÷ ۸۵۰ = ۱٬۲۰۰ ریال
مأخذ استهلاک = ۱٬۲۰۰ × ۶٬۰۰۰ = ۷٬۲۰۰٬۰۰۰ ریال
بهای تمام‌شده = ۷٬۲۰۰٬۰۰۰ + ۱٬۴۰۰٬۰۰۰ = ۸٬۶۰۰٬۰۰۰ ریال

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۲۴ صفحه ۱۲۴ فعالیت

ساعات کارکرد واقعی دارایی‌ها را با توجه به اطلاعات ارائه‌شده محاسبه کنید (اطلاعات هر ردیف به‌طور مستقل است). (ستون‌ها: بهای تمام‌شده، ارزش اسقاط، ساعات کارکرد برآوردی، هزینه‌ی استهلاک، ساعات کارکرد واقعی)

هر ردیف را با این سه گام حل کنید:

```
استهلاک هر ساعت = (بهای تمام‌شده − ارزش اسقاط) ÷ ساعات کارکرد برآوردی
ساعات کارکرد واقعی = هزینه‌ی استهلاک ÷ استهلاک هر ساعت
```

ارقام جدول (پنج ردیف) در متن استخراج‌شده‌ی کتاب ناخوانا است و نمی‌توان مقادیر را با اطمینان خواند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۲۵ صفحه ۱۲۶ کار عملی ۱۷

در ابتدای تیرماه ۱۳۸۶ مؤسسه‌ی حمل و نقل قائم یک دستگاه کامیون به بهای تمام‌شده‌ی ۱۴۰٬۷۵۰٬۰۰۰ ریال خریداری کرد، ارزش اسقاط دارایی پس از طی نمودن ۳۵۰٬۰۰۰ کیلومتر معادل ۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است، در طی سال‌های ۱۳۸۶ الی ۱۳۹۵ مقدار کارکرد این دارایی بر اساس جدول زیر است. مطلوب است: تنظیم جدول استهلاک دارایی در طی عمر مفید آن. (کیلومتر: ۲۲٬۰۰۰، ۳۰٬۰۰۰، ۳۶٬۰۰۰، ۳۹٬۰۰۰، ۴۱٬۵۰۰، ۲۸٬۰۰۰، ۳۴٬۰۰۰، ۳۸٬۵۰۰، ۴۴٬۰۰۰، ۳۷٬۰۰۰)

```
استهلاک هر کیلومتر = (۱۴۰٬۷۵۰٬۰۰۰ − ۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰) ÷ ۳۵۰٬۰۰۰ = ۳۴۵ ریال
```

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

سال	کارکرد (کیلومتر)	هزینه‌ی استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱۳۸۶	22,000	7,590,000	7,590,000	133,160,000
۱۳۸۷	30,000	10,350,000	17,940,000	122,810,000
۱۳۸۸	36,000	12,420,000	30,360,000	110,390,000
۱۳۸۹	39,000	13,455,000	43,815,000	96,935,000
۱۳۹۰	41,500	14,317,500	58,132,500	82,617,500
۱۳۹۱	28,000	9,660,000	67,792,500	72,957,500
۱۳۹۲	34,000	11,730,000	79,522,500	61,227,500
۱۳۹۳	38,500	13,282,500	92,805,000	47,945,000
۱۳۹۴	44,000	15,180,000	107,985,000	32,765,000
۱۳۹۵	37,000	12,765,000	120,750,000	20,000,000
جمع	**350,000**	**120,750,000**		

بهای تمام‌شده‌ی یک دستگاه ماشین تولید پتو ۴۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و میزان تولید این دارایی در طی ۸ سال عمر مفید معادل ۱۵۰,۰۰۰ پتو برآورد شده است، اگر این دارایی در طی سال‌های اول و دوم به ترتیب ۱۶,۰۰۰ و ۱۵,۲۰۰ پتو تولید کرده و نرخ مانده‌ی نزولی آن ۱۲ درصد باشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

مطلوب است: تعیین روش محاسبه‌ی استهلاک برای دارایی مذکور بر اساس جدول زیر: (چهار ستون استهلاک سال اول: ۵۶,۲۵۰,۰۰۰ / ۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ / ۴۸,۰۰۰,۰۰۰ / ۵۷,۶۰۰,۰۰۰ و سال دوم: ۵۶,۲۵۰,۰۰۰ / ۸۷,۵۰۰,۰۰۰ / ۴۵,۶۰۰,۰۰۰ / ۵۰,۶۸۸,۰۰۰)

ستون	سال اول ← دوم		محاسبه‌ی سال اول	روش
۱	56,250,000 56,250,000	←	(480M − 30M) ÷ 8	خط مستقیم
۲	100,000,000 87,500,000	←	450M × 8 ÷ 36 و 450M × 7 ÷ 36	مجموع سنوات
۳	48,000,000 45,600,000	←	450M ÷ 150,000 = 3,000 ریال × 16,000 و × 15,200	میزان تولید
۴	57,600,000 50,688,000	←	12٪ × 480M و (480M − 57.6M) × 12٪	مانده‌ی نزولی ۱۲٪

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۲۷ صفحه ۱۲۷ **فعالیت**

مواردی را که می‌توان به‌عنوان مستحدثات زمین شناسایی کرد، نام ببرید.

- دیوارکشی و نرده‌کشی دور زمین
- آسفالت محوطه و جاده‌ی داخلی
- ایجاد فضای سبز و باغچه‌سازی
- پارکینگ، پیاده‌رو، روشنایی محوطه و چاه یا حوضچه

۱۲۸ صفحه ۱۲۷ **فعالیت**

شرکت گلستان در تاریخ ۱۳۹۵/۹/۱۸ یک قطعه زمین به ارزش ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری کرد و بابت دیوارکشی آن ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال، نرده‌کشی ۴۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و آسفالت آن ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال پرداخت نمود، اگر عمر مفید مستحدثات ۱۲ سال و روش محاسبه‌ی استهلاک مانده‌ی نزولی با نرخ ۱۵ درصد باشد. (نمودار: مستحدثات زمین ← دیوار، نرده، فضای سبز، آسفالت)

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

مطلوب است: محاسبه و ثبت استهلاک مستحدثات زمین در پایان سال ۱۳۹۵.

زمین ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال استهلاک‌ناپذیر است؛ بهای دیوار، نرده و آسفالت در «مستحدثات زمین» جمع می‌شود: ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ + ۴۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ = ۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال. استهلاک از ۱۳۹۵/۱۰/۱ شروع می‌شود (۳ ماه: دی تا اسفند):

استهلاک ۱۳۹۵ = ۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ × ۱۵٪ × ۳ ÷ ۱۲ = ۳٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال

سند ۱۳۹۵/۱۲/۳۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک مستحدثات زمین	3,000,000	
استهلاک انباشته‌ی مستحدثات زمین		3,000,000
جمع: سه میلیون ریال	**3,000,000**	**3,000,000**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۲۹ صفحه ۱۲۸ **فعالیت**

چند نمونه از منابع طبیعی را نام ببرید؟ چه عواملی باعث نقصان منابع طبیعی می‌شوند؟

- نمونه‌ها: معادن (طلا، نقره، زغال‌سنگ، سنگ آهن، مس)، چاه‌های نفت و گاز، جنگل‌ها
- عوامل نقصان: استخراج و بهره‌برداری از منبع (برداشت محصول) که ذخیره‌ی آن را به‌طور فیزیکی کم می‌کند

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۳۰ صفحه ۱۳۰ **فعالیت**

بهای تمام‌شده‌ی یک معدن سنگ آهن در شرکت البرز، اعم از مخارج کسب امتیاز، قیمت خرید اراضی و کلیه‌ی مخارج اکتشاف و فراهم آوردن امکان بهره‌برداری از معدن بالغ بر ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال است، اگر توان استخراج از این معدن یا در واقع ذخیره‌ی اقتصادی آن طبق نظر کارشناسان فنی ۵۰۰,۰۰۰ تن سنگ آهن برآورده شده باشد و ارزش خالص بازیافتنی این معدن در پایان بهره‌برداری معادل ۶۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال برآورد گردد و شرکت در سال جاری معادل ۲۰,۰۰۰ تن از این معدن استخراج نموده باشد.
مطلوب است: محاسبه‌ی استهلاک این دارایی و تکمیل سند حسابداری

استهلاک هر تن = (۶۰٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۳۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰) ÷ ۵۰۰٬۰۰۰ = ۴۸۰ ریال
استهلاک سال جاری = ۲۰٬۰۰۰ × ۴۸۰ = ۹٬۶۰۰٬۰۰۰ ریال

سند حسابداری

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی سنگ آهن	9,600,000	
استهلاک انباشته‌ی معدن سنگ آهن		9,600,000
جمع: نه میلیون و ششصد هزار ریال	**9,600,000**	**9,600,000**

شرح سند: ثبت استهلاک منابع طبیعی (معدن سنگ آهن)؛ طرف بدهکار بر اساس محصول استخراج‌شده، «موجودی سنگ آهن» است.

۱۳۱ صفحه ۱۳۰ فعالیت

بهای تمام‌شده‌ی یک چاه نفت در شرکت کیش ۴۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و برآورد میزان استخراج از آن طبق نظر کارشناسان فنی ۳۰۰,۰۰۰ بشکه و نیز برآورد ارزش تخلیه‌ی زمین در پایان بهره‌برداری معادل ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال است، چنانچه میزان استخراج چاه نفت طی دوره‌ی مالی جاری ۱۶,۰۰۰ بشکه باشد، مبلغ تحلیل چاه نفت (استهلاک) را در سال جاری محاسبه و در سند حسابداری آن را تنظیم و ثبت کنید.

استهلاک هر بشکه = (۴۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰) ÷ ۳۰۰٬۰۰۰ = ۱٬۵۰۰ ریال
استهلاک سال جاری = ۱٬۵۰۰ × ۱۶٬۰۰۰ = ۲۴٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال

سند حسابداری

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی نفت خام	24,000,000	
استهلاک انباشته‌ی چاه نفت		24,000,000
جمع: بیست‌وچهار میلیون ریال	**24,000,000**	**24,000,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۳۲ صفحه ۱۳۱ فعالیت

ویژگی‌های دارایی نامشهود را در شکل روبه‌رو بنویسید. (فاقد موجودیت عینی ـ .... ـ .... ـ ....)

- فاقد موجودیت عینی (فیزیکی)
- دارای حقوق و امتیازات برای واحد تجاری
- ایجادکننده‌ی منافع اقتصادی آینده
- دارای عمر مفید معین (استهلاک‌پذیر) یا نامعین (استهلاک‌ناپذیر)

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

۱۳۳ صفحه ۱۳۳ فعالیت

بهای تمام‌شده‌ی حق تألیف در شرکت قشم معادل ۱۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال است، اگر عمر مفید آن ۴ سال و فاقد ارزش اسقاط باشد. مطلوب است: ثبت استهلاک این دارایی در سال اول به روش خط مستقیم.

استهلاک سال اول = ۱۲۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ÷ ۴ = ۳۱٬۲۵۰٬۰۰۰ ریال

سند استهلاک حق تألیف

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک حق تألیف	31,250,000	
استهلاک انباشته‌ی حق تألیف		31,250,000
جمع: سی‌ویک میلیون و دویست و پنجاه هزار ریال	**31,250,000**	**31,250,000**

فرض شده دارایی از ابتدای سال آماده‌ی استفاده بوده است؛ ارزش اسقاط دارایی نامشهود با عمر معین صفر است.

۱۳۴ صفحه ۱۳۳ فعالیت

شرکت تبریز در ابتدای خرداد ماه ۱۳۹۵ با سرمایه‌ای معادل ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال تشکیل شد، در تاریخ ۱۳۹۵/۳/۸ هزینه‌های تأسیس این شرکت معادل ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال از حساب جاری پرداخت شد. مطلوب است: ثبت پرداخت هزینه‌ی تأسیس در خرداد ماه ۱۳۹۵

سند ۱۳۹۵/۳/۸

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌های تأسیس	1,200,000	
موجودی نقد ـ بانک		1,200,000
جمع: یک میلیون و دویست هزار ریال	**1,200,000**	**1,200,000**

شرح سند: پرداخت هزینه‌ی تأسیس. طبق ماده‌ی ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم، هزینه‌ی تأسیس در سال تأسیس ۱۰۰٪ قابل استهلاک است؛ یعنی در پایان سال کل ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال به هزینه‌ی استهلاک منتقل می‌شود.

۱۳۵ صفحه ۱۳۵ فعالیت

عمر مفید یک خودرو در مؤسسه‌ی قم ۱۰ سال می‌باشد، آیا مؤسسه می‌تواند از این دارایی بیش از ۱۰ سال استفاده نماید؟ در این مورد بحث کنید.

بله؛ عمر مفید برآوردی است و ممکن است عمر واقعی بیشتر باشد یا مؤسسه نتواند دارایی جایگزین تهیه کند. خودرو در این حالت به‌عنوان دارایی کاملاً مستهلک‌شده هم‌چنان در دفاتر می‌ماند و استفاده می‌شود، ولی هزینه‌ی استهلاک جدیدی محاسبه و ثبت نمی‌شود؛ زیرا جمع هزینه‌ی استهلاک یک دارایی نمی‌تواند بیشتر از بهای تمام‌شده‌ی آن باشد.

۱۳۶ صفحه ۱۳۵ فعالیت

هزینه‌ی تأسیس در طبقه‌بندی حساب‌ها، جزء کدام طبقه قرار می‌گیرد؟

هزینه‌ی تأسیس جزء دارایی‌های نامشهود (دارایی‌های غیرجاری) است و بر اساس ماده‌ی ۱۴۹ در سال تأسیس به‌طور کامل مستهلک می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۳۷ صفحه ۱۳۶ فعالیت

شرکت هرمزگان در ابتدای سال ۱۳۹۰ تجهیزاتی را به قیمت تمام‌شده‌ی ۱۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری نمود، این شرکت از دارایی مذکور در سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۲ استفاده و استهلاک آن را محاسبه کرد، ولی در سال ۱۳۹۳ به دلایلی فقط ۳ ماه آخر از این دارایی استفاده کرد، اگر ارزش اسقاط دارایی و عمر مفید آن به ترتیب ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ۵ سال و روش محاسبه‌ی استهلاک خط مستقیم باشد، استهلاک دارایی در سال ۹۳ چند ریال است؟

استهلاک سالانه = (۱۸,۰۰۰,۰۰۰ − ۳,۰۰۰,۰۰۰) ÷ ۵ = ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال. دارایی بیش از ۶ ماه متوالی بی‌استفاده بوده است (۹ ماه)؛ طبق تبصره‌ی ماده‌ی ۶ می‌توان استهلاک دوره‌ی بی‌استفاده را ۳۰٪ محاسبه کرد:

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

```
ماه استفاده: ۳٬۰۰۰٬۰۰۰ × ۳ ÷ ۱۲ = ۷۵۰٬۰۰۰ ۳
ماه بی‌استفاده: ۳٬۰۰۰٬۰۰۰ × ۹ ÷ ۱۲ × ٪۳۰ = ۶۷۵٬۰۰۰ ۹
استهلاک سال ۹۳ = ۱٬۴۲۵٬۰۰۰ ریال
```

اگر طبق استاندارد شماره‌ی ۱۱ حسابداری استهلاک متوقف نشود، کل ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال در سال ۹۳ مستهلک می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۳۸ صفحه ۱۳۶ **فعالیت**

مدت باقیمانده از عمر مفید تجهیزات شرکت خراسان را بنویسید.

```
مدت باقیمانده = عمر مفید − سال‌های سپری‌شده
```

مثال کتاب (ماشین‌آلات شرکت خلیج فارس): عمر مفید ۱۰ سال، خرید ۱۳۹۲/۱/۱ و استهلاک تا پایان ۱۳۹۴ سه سال؛ بنابراین در ابتدای سال ۱۳۹۵ مدت باقیمانده ۱۰ − ۳ = ۷ سال است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۳۹ صفحه ۱۳۹ **مسائل پایان فصل**

۱) آیا مؤسسه‌ای می‌تواند در هر سال از یک روش خاص برای محاسبه‌ی استهلاک دارایی استفاده کند و روش استهلاک را تغییر دهد؟ دلیل آن را بیان کنید.

خیر، مؤسسه نمی‌تواند هر سال روش را عوض کند. باید روش استهلاک را در سال‌ها ثابت نگه دارد تا صورت‌های مالی سال‌های مختلف قابل مقایسه باشد (رویه‌ی ثابت). تغییر روش فقط وقتی مجاز است که الگوی مصرف منافع دارایی تغییر کرده یا روش جدید تصویر مناسب‌تری بدهد، که در این صورت اثر آن باید در یادداشت‌های صورت‌های مالی افشا شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۴۰ صفحه ۱۳۹ مسائل پایان فصل

۲) اگر مؤسسه‌ای برای انجام کارهای اداری خود اقدام به خرید یک دستگاه رایانه به ارزش ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال نمود که شامل صفحه‌کلید، صفحه‌نمایش، موس، اسپیکر، کیس و غیره، استهلاک رایانه باید یکجا محاسبه گردد یا استهلاک هر قطعه به‌طور جداگانه محاسبه می‌گردد؟ بحث کنید

یکجا. اجزای رایانه همراه هم خریداری می‌شوند، با هم کار می‌کنند و یک دارایی را تشکیل می‌دهند؛ یک برچسب و یک ردیف در دفتر اموال دارند و عمر مفید آن‌ها تقریباً یکسان است. جداسازی قطعات کم‌ارزش فقط کار حسابداری را سنگین می‌کند. (اگر قطعه‌ای بسیار گران‌قیمت و با عمر مفید کاملاً متفاوت بود، می‌شد آن را جدا مستهلک کرد.)

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۴۱ صفحه ۱۳۹ فعالیت

هر یک از نمودارهای زیر مربوط به کدام روش استهلاک است؟ (نمودار مبلغ استهلاک ـ زمان)

شکل نمودار	روش استهلاک
خط افقی (مبلغ استهلاک ثابت در همه‌ی سال‌ها)	خط مستقیم
نمودار نزولی (مبلغ استهلاک سال به سال کمتر)	نزولی (مانده‌ی نزولی، نرخ مضاعف و مجموع سنوات)
نمودار نامنظم (بالا و پایین، بسته به کارکرد)	کارکرد (ساعات کارکرد یا میزان تولید)

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۴۲ صفحه ۱۳۹ کار عملی ۱۹

شرکت گلستان اثاثه‌ای را به بهای تمام‌شده‌ی ۱,۶۰۰,۰۰۰ ریال خریداری نمود، ارزش اسقاط دارایی پس از ۵ سال معادل ۱۰۰,۰۰۰ ریال است.

مطلوب است: تنظیم جدول استهلاک اثاثه در طی عمر مفید بر اساس روش‌های زیر: ۱) خط مستقیم ۲) مجموع سنوات ۳) نزولی با نرخ مضاعف

بهای تمام‌شده‌ی یک دارایی در شرکت سبزوار ۴۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۱۵ سال و فاقد ارزش اسقاط است، اگر روش محاسبه‌ی استهلاک آن مجموع سنوات باشد، مبلغ استهلاک دارایی در هر یک از سال‌های اول، ششم، دوازدهم و پانزدهم را محاسبه نمایید.

مأخذ = ۱,۶۰۰,۰۰۰ – ۱۰۰,۰۰۰ = ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال؛ مجموع سنوات = ۱۵؛ نرخ مضاعف = ۲ ÷ ۵ = ۴۰٪ (روی ارزش دفتری)

سال	خط مستقیم	مجموع سنوات	نرخ مضاعف
۱	300,000	500,000 (۵/۱۵)	640,000 (۴۰٪ × ۱,۶۰۰,۰۰۰)
۲	300,000	400,000	384,000
۳	300,000	300,000	230,400
۴	300,000	200,000	138,240
۵	300,000	100,000	82,944
جمع	**1,500,000**	**1,500,000**	**1,475,584**

در نرخ مضاعف ارزش اسقاط نادیده گرفته می‌شود؛ ارزش دفتری پایان سال پنجم ۱۲۴,۴۱۶ ریال می‌ماند.

شرکت سبزوار: مجموع سنوات = ۱۵ × ۱۶ ÷ ۲ = ۱۲۰

سال	کسر	استهلاک
اول	۱۵/۱۲۰	48,000,000 × 15 ÷ 120 = 6,000,000
ششم	۱۰/۱۲۰	48,000,000 × 10 ÷ 120 = 4,000,000
دوازدهم	۴/۱۲۰	48,000,000 × 4 ÷ 120 = 1,600,000
پانزدهم	۱/۱۲۰	48,000,000 × 1 ÷ 120 = 400,000

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۴۳ صفحه ۱۴۰ کار عملی ۲۰

در ابتدای سال ۱۳۹۵ شرکت اهواز یک دستگاه ماشین‌آلات به مشخصات زیر خریداری نمود: بهای تمام‌شده ۳۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال ـ ارزش اسقاط ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال. برآورد عمر مفید: ۸ سال، یا ۹۰,۰۰۰ ساعت کارکرد، یا ۷۲,۰۰۰ واحد تولید.

مطلوب است: محاسبه‌ی مبلغ استهلاک ماشین‌آلات در پایان سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ بر اساس هریک از روش‌های زیر: الف) خط مستقیم ب) مانده‌ی نزولی با نرخ ۱۲٪ ج) مجموع سنوات د) نزولی با نرخ مضاعف

هـ) ساعات کارکرد (کارکرد سال‌های مذکور به ترتیب ۱۴,۰۰۰ و ۱۱,۵۰۰ ساعت) و) میزان تولید (تولید سال‌های مذکور به ترتیب ۱۰,۸۰۰ و ۹,۵۰۰ واحد)

مأخذ استهلاک = ۳۸۰,۰۰۰,۰۰۰ – ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۳۶۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

روش	محاسبه	۱۳۹۵	۱۳۹۶
الف) خط مستقیم	360,000,000 ÷ 8	45,000,000	45,000,000
ب) مانده‌ی نزولی ۱۲٪	380,000,000 × 12٪ و (380,000,000 – 45,600,000) × 12٪	45,600,000	40,128,000
ج) مجموع سنوات (مجموع = ۳۶)	360,000,000 × 8÷36 و × 7÷36	80,000,000	70,000,000
د) نرخ مضاعف (۲÷۸ = ۲۵٪)	380,000,000 × 25٪ و 285,000,000 × 25٪	95,000,000	71,250,000
هـ) ساعات کارکرد (۴,۰۰۰ ریال/ساعت)	14,000 × 4,000 و 11,500 × 4,000	56,000,000	46,000,000
و) میزان تولید (۵,۰۰۰ ریال/واحد)	10,800 × 5,000 و 9,500 × 5,000	54,000,000	47,500,000

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۴۴ صفحه ۱۴۰ کار عملی ۲۱

اطلاعات زیر مربوط به اولین سال بهره‌برداری از دارایی‌های ثابت شرکت اراک است، به جای علامت سؤال گزینه‌ی مناسب را بنویسید. (سردخانه، ژنراتور، موتورسیکلت، حق‌التألیف، اثاثه‌ی اداری)

دارایی	اطلاعات	مقدار مجهول
سردخانه	۱۲,۰۰۰,۰۰۰ ـ ۱۰ سال ـ صفر ـ خط مستقیم ـ ۵ ماه	استهلاک = 12,000,000 ÷ 10 × 5 ÷ 12 = 500,000
ژنراتور	۴۵,۰۰۰,۰۰۰ ـ مانده‌ی نزولی ـ ۸ ماه ـ نرخ ۱۲٪	استهلاک = 45,000,000 × ۱۲٪ × 8 ÷ 12 = 3,600,000
موتورسیکلت	۹,۰۰۰,۰۰۰ ـ ۱۰ سال ـ خط مستقیم ـ ۹ ماه ـ استهلاک ۴۱۲,۵۰۰	ارزش اسقاط: (S − 9,000,000) ÷ 12 × 9 = 412,500 ⟹ S = 3,500,000
حق‌التألیف	۶,۰۰۰,۰۰۰ ـ صفر ـ خط مستقیم ـ ۱۲ ماه ـ استهلاک ۱,۲۰۰,۰۰۰	عمر مفید = 6,000,000 ÷ 1,200,000 = ۵ سال
اثاثه‌ی اداری	۷,۴۰۰,۰۰۰ ـ ۶ سال ـ اسقاط ۴۰۰,۰۰۰ ـ مجموع سنوات ـ ۹ ماه	استهلاک = (7,400,000 − 400,000) × 6÷21 × 9÷12 = 1,500,000

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۴۵ صفحه ۱۴۱ کار عملی ۲۲

اطلاعات زیر مربوط به دارایی‌های ثابت شرکت البرز در سال ۱۳۹۵ می‌باشد. مانده‌ی دارایی‌ها در ابتدای دوره: ساختمان آجری ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ (اسقاط صفر، ۱۵ سال، خط مستقیم)، ماشین‌آلات ۸۰,۰۰۰,۰۰۰ (اسقاط صفر، نزولی با نرخ ۱۵٪). رویدادهای طی سال ۱۳۹۵: ۱۳۹۵/۲/۱۸ خرید وسایط نقلیه به بهای ۶۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال و پرداخت وجه آن پس از محاسبه‌ی مالیات بر ارزش افزوده از حساب جاری، عمر مفید ۱۰ سال، اسقاط صفر، خط مستقیم. ۱۳۹۵/۴/۲ خرید ساختمان فلزی به ارزش ۳۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و پرداخت ۴۰٪ بهای ساختمان از حساب جاری و بابت مابقی قرار شد ۶ ماه دیگر پرداخت شود، همچنین شرکت بابت حق کمیسیون بنگاه ۳۸۰,۰۰۰ ریال با احتساب مالیات از حساب صندوق پرداخت؛ خط مستقیم، ۲۵ سال، اسقاط صفر. ۹۵/۷/۱۷ خرید دستگاه تست اسکناس ۱,۳۰۰,۰۰۰ ریال از فروشنده‌ای که در سامانه‌ی مالیات بر ارزش افزوده ثبت‌نام نکرده، اسقاط ۱۰۰,۰۰۰ ریال، ۵ سال، خط مستقیم.

مطلوب است: محاسبه‌ی استهلاک دارایی‌های شرکت البرز در سال ۱۳۹۵ و تکمیل جدول (ساختمان، ماشین‌آلات، وسایط نقلیه، اثاثه و منصوبات).

استهلاک دارایی‌های خریداری‌شده در ۱۳۹۵

دارایی	بهای تمام‌شده	شروع استهلاک / ماه‌ها	استهلاک ۱۳۹۵
وسایط نقلیه	65,000,000	۱۳۹۵/۳/۱ ـ ۱۰ ماه	65,000,000 ÷ 10 × 10 ÷ 12 = 5,416,667
ساختمان فلزی	380,380,000	۱۳۹۵/۵/۱ ـ ۸ ماه	380,380,000 ÷ 25 × 8 ÷ 12 = 10,143,467
دستگاه تست اسکناس (اثاثه)	1,300,000	۱۳۹۵/۸/۱ ـ ۵ ماه	(1,300,000 – 100,000) ÷ 5 × 5 ÷ 12 = 100,000

مالیات بر ارزش افزوده‌ی وسایط نقلیه و حق کمیسیون (۹٪) قابل استرداد است و جزء بهای دارایی نیست؛ فروشنده‌ی دستگاه تست اسکناس ثبت‌نام نکرده و مالیاتی ندارد. ساختمان ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریالی ابتدای دوره در سال ۱۳۹۵ استهلاک سالانه‌ی ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ÷ ۱۵ = ۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال دارد. استهلاک ماشین‌آلات ابتدای دوره = (۸۰,۰۰۰,۰۰۰ – مانده‌ی استهلاک انباشته‌ی ابتدای دوره) × ۱۵٪ است و مانده‌ی ابتدای دوره در متن استخراج‌شده ناخوانا است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۴۶ صفحه ۱۴۳ مسائل پایان فصل

۱) عمر مفید و ارزش اسقاط به صورت ..... تعیین می‌گردند.

۲) هنگامی که مانده‌ی ارزش دفتری دارایی به کمتر از ..... درصد بهای تمام‌شده‌ی دارایی برسد، کل مانده‌ی ارزش دفتری در سال بعد یکجا قابل استهلاک است.

۳) برای محاسبه‌ی استهلاک طبق قانون مالیات‌های مستقیم، ارزش اسقاط دارایی معادل ..... در نظر گرفته می‌شود.

۵) دارایی، منابع اقتصادی واحد اقتصادی هستند که دارای منافع ..... باشد.

۶) اگر عمر مفید اثاثه‌ای ۴ سال باشد، مجموع سنوات آن معادل ..... است.

۸) محاسبه‌ی استهلاک برای رعایت کدام‌یک از اصول حسابداری صورت می‌گیرد.

۱۰) اختصاص یک کد یا شناسه‌ی خاصی به یک دارایی برای کنترل مؤثر آن در یک واحد اقتصادی.

۱۱) به فضایی گفته می‌شود که بر اساس یک سیستم طبقه‌بندی صحیح، اموال یک واحد اقتصادی در آن نگهداری می‌شود.

۱۳) استهلاک در لغت به معنای ..... است.

۱۴) از دارایی ثابت مشهود که استهلاک‌پذیر نیست.

۱۵) استهلاک در این روش بر اساس مقدار محصول تولیدشده و ساعات فعالیت محاسبه می‌شود.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۷) معمولاً منابع طبیعی به‌عنوان دارایی‌های ..... شونده شناخته می‌شوند.

شماره	پاسخ
۱	برآوردی (تخمینی)
۲	۵ درصد
۳	صفر
۵	آتی (آینده)
۶	۱۰ (۴+۳+۲+۱)
۸	اصل تطابق (هزینه‌ها با درآمدها)
۱۰	برچسب اموال (پلاک‌کوبی)
۱۱	انبار
۱۳	فرسایش (فرسودگی)
۱۴	زمین
۱۵	کارکرد
۱۷	تهی‌شونده

سؤال‌های ۴، ۷، ۹، ۱۲ و ۱۶ در متن استخراج‌شده‌ی کتاب ناقص است (عبارت اول جمله نیامده) و در این جدول نیامد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

حسابداری اموال و انبار - فصل سوم

صدور اسناد کنارگذاری و فروش دارایی ثابت

فهرست

۱۴۷ صفحه ۱۴۷ · فعالیت — تفاوت مخارج جاری و سرمایه‌ای ۱۱۵

۱۴۸ صفحه ۱۴۷ · فعالیت — مخارج آژانس مسافرتی اردبیل ۱۱۵

۱۴۹ صفحه ۱۴۷ · فعالیت — تعمیر اساسی ماشین‌آلات شرکت سرابله ۱۱۵

۱۵۰ صفحه ۱۴۹ · فعالیت — تفکیک مخارج جاری از سرمایه‌ای ۱۱۷

۱۵۱ صفحه ۱۴۹ · فعالیت — خرید و مخارج خودروی شرکت ایران ۱۱۷

۱۵۲ صفحه ۱۵۱ · فعالیت ۱۰ — استهلاک ماشین‌آلات شرکت کرمان ۱۱۸

۱۵۳ صفحه ۱۵۱ · فعالیت — علل کنارگذاری و مبنای خروج دارایی ۱۱۸

۱۵۴ صفحه ۱۵۱ · فعالیت — مستندات کنارگذاری دارایی ثابت ۱۱۹

۱۵۵ صفحه ۱۵۴ · فعالیت — مواردی که باعث خروج دارایی می‌شوند ۱۱۹

۱۵۶ صفحه ۱۵۵ · فعالیت — سود و زیان فروش دارایی ثابت ۱۱۹

۱۵۷ صفحه ۱۵۶ · مثال — فروش خودروی شرکت آبدانان: قیمت فروش ۱۶۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال ۱۲۰

۱۵۸ صفحه ۱۵۶ · مثال — فروش خودروی شرکت آبدانان: قیمت فروش ۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال ۱۲۰

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۵۹ صفحه ۱۵۹ · کار عملی ۱ — فروش نسیه‌ی خودروی شرکت کاشان ۱۲۱
۱۶۰ صفحه ۱۵۹ · فعالیت — سود فروش ماشین‌آلات شرکت بدره ۱۲۱
۱۶۱ صفحه ۱۶۰ · کار عملی ۲ — فروش ماشین‌آلات شرکت الهیجان ۱۲۲
۱۶۲ صفحه ۱۶۰ · فعالیت — دلایل اهدای دارایی ثابت ۱۲۴
۱۶۳ صفحه ۱۶۱ · کار عملی ۳ — اهدای ماشین‌آلات شرکت تهران ۱۲۴
۱۶۴ صفحه ۱۶۳ · کار عملی ۴ — اهدای کامیون شرکت کرمانشاه ۱۲۶
۱۶۵ صفحه ۱۶۷ · کار عملی ۵ — جدول معاوضه‌ی دارایی‌ها ۱۲۷
۱۶۶ صفحه ۱۶۸ · کار عملی ۶ — معاوضه‌ی ماشین‌آلات شرکت بیجار با ساختمان ۱۲۷
۱۶۷ صفحه ۱۶۸ · کار عملی ۷ — معاوضه‌ی ماشین‌آلات بافندگی شرکت مشهد ۱۲۸
۱۶۸ صفحه ۱۶۸ · کار عملی ۸ — معاوضه‌ی وانت شرکت کیش با شرکت قشم ۱۳۰
۱۶۹ صفحه ۱۶۸ · فعالیت — دلایل از بین رفتن دارایی ثابت ۱۳۲
۱۷۰ صفحه ۱۷۴ · فعالیت — آیا آتش‌سوزی می‌تواند برای شرکت سود ایجاد کند؟ ۱۳۲
۱۷۱ صفحه ۱۷۲ · فعالیت — زلزله و تخریب ساختمان شرکت دره‌شهر (فرض ۱: بدون بیمه) ۱۳۲
۱۷۲ صفحه ۱۷۳ · فعالیت — زلزله شرکت دره‌شهر (فرض ۲: دریافت ۱۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال از بیمه) ۱۳۳
۱۷۳ صفحه ۱۷۴ · فعالیت — زلزله شرکت دره‌شهر (فرض ۳: دریافت ۱۲۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال از بیمه) ۱۳۴
۱۷۴ صفحه ۱۷۵ · مثال — آتش‌سوزی خودروی شرکت زاهدان (الف: بدون بیمه) ۱۳۵

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۷۵ صفحه ۱۷۶ · مثال — آتش‌سوزی خودروی زاهدان (ب: بیمه، دریافت ۲۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال) ۱۳۶

۱۷۶ صفحه ۱۷۷ · مثال — آتش‌سوزی خودروی زاهدان (پ: بیمه، دریافت ۲۳۱٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال) ۱۳۶

۱۷۷ صفحه ۱۷۸ · مثال — آتش‌سوزی خودروی زاهدان (ت: بیمه، دریافت ۲۰۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال) ۱۳۷

۱۷۸ صفحه ۱۷۹ · کار عملی ۹ — آتش‌سوزی کمپرسور شرکت کرمان ۱۳۷

۱۷۹ صفحه ۱۷۹ · مثال — سرقت دارایی‌های شرکت بوشهر ۱۳۹

۱۸۰ صفحه ۱۸۰ · فعالیت — نمونه‌هایی از تسامح در نگهداری دارایی ۱۴۰

۱۸۱ صفحه ۱۸۱ · مثال — آب‌گرفتگی ماشین‌های الکترونیکی شرکت هرمزگان ۱۴۰

۱۸۲ صفحه ۱۸۱ · کار عملی ۱۰ — آب‌گرفتگی انبار برنج شرکت ارومیه ۱۴۱

۱۸۳ صفحه ۱۸۳ · فعالیت — استهلاک دارایی عادی و دارایی کنارگذاشته‌شده ۱۴۲

۱۸۴ صفحه ۱۸۳ · مثال — کنارگذاری خودروی شرکت ایلام برای فروش ۱۴۲

۱۸۵ صفحه ۱۸۴ · فعالیت — طبقه‌ی دارایی نگهداری‌شده برای فروش ۱۴۳

۱۸۶ صفحه ۱۸۴ · فعالیت — تفاوت برکناری موقت و دائمی ۱۴۳

۱۸۷ صفحه ۱۸۴ · فعالیت — مقایسه‌ی موفقیت شرکت کردستان در سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ ..... ۱۴۳

۱۸۸ صفحه ۱۸۴ · فعالیت — طبقه‌بندی سود و زیان فروش دارایی ثابت ۱۴۴

۱۸۹ صفحه ۱۸۵ · فعالیت — کنارگذاری موقت خودروی شرکت شیراز (استهلاک ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶) ۱۴۴

۱۹۰ صفحه ۱۸۷ · فعالیت — کنارگذاری موقت یکی از ماشین‌آلات شرکت اهواز ۱۴۵

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۹۱ صفحه ۱۸۷ · کار عملی ۱۱ — برکناری خودروی سواری شرکت خلیج فارس ۱۴۵
۱۹۲ صفحه ۱۸۷ · فعالیت — مستندات کنارگذاری و ثبت بدون مستندات ۱۴۷
۱۹۳ صفحه ۱۸۸ · فعالیت — دلیل جابه‌جایی دارایی ثابت در داخل شرکت ۱۴۷
۱۹۴ صفحه ۱۸۸ · فعالیت — سند حسابداری نقل و انتقال دارایی ۱۴۸
۱۹۵ صفحه ۱۸۸ · فعالیت — دلیل اسقاط دارایی‌ها ۱۴۸
۱۹۶ صفحه ۱۸۹ · مثال — اسقاط وسیله‌ی نقلیه‌ی شرکت ایوان ۱۴۸
۱۹۷ صفحه ۱۸۹ · فعالیت — زمان توقف هزینه‌ی استهلاک ۱۴۹

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۴۷ صفحه ۱۴۷ فعالیت

چه تفاوتی بین مخارج جاری و مخارج سرمایه‌ای دارایی ثابت وجود دارد؟

	مخارج جاری	مخارج سرمایه‌ای
هدف	حفظ دارایی در وضع عادی	افزایش ظرفیت، کارایی، کیفیت یا عمر مفید دارایی
منفعت	فقط دوره‌ی جاری	چند دوره‌ی آینده
ثبت	هزینه‌ی دوره (در سود و زیان)	به بهای دارایی اضافه می‌شود و مستهلک می‌گردد
نمونه	تعویض روغن و لاستیک	تعمیر اساسی موتور، تعویض اتاق

۱۴۸ صفحه ۱۴۷ فعالیت

آژانس مسافرتی «اردبیل» دارای چندین اتومبیل بین‌شهری است و با استفاده از آن‌ها اقدام به جابه‌جایی مسافر بین شهرهای مختلف می‌کند. در طی سال مالی منتهی به ۳۰ اسفندماه ۱۳۹۵، شرکت اقدام به انجام مخارجی به شرح زیر کرده است. تعیین کنید که کدام‌یک از مخارج به‌عنوان دارایی و کدام‌یک به‌عنوان هزینه در دفاتر شناسایی می‌شود. (۱ خرید یک دستگاه وسیله‌ی نقلیه جهت گسترش فعالیت؛ ۲ تعویض لاستیک و برف‌پاک‌کن؛ ۳ تعویض اتاق وسیله‌ی نقلیه؛ ۴ تعویض روغن وسایل نقلیه؛ ۵ تعمیر اساسی موتور یکی از وسایل نقلیه؛ ۶ خرید بنزین برای وسایل نقلیه)

شرح مخارج	مخارج سرمایه‌ای	مخارج جاری
۱) خرید یک دستگاه وسیله‌ی نقلیه‌ی باری جهت گسترش فعالیت	✓	
۲) تعویض لاستیک و برف‌پاک‌کن		✓
۳) تعویض اتاق وسیله‌ی نقلیه	✓	
۴) تعویض روغن وسایل نقلیه		✓
۵) تعمیر اساسی موتور یکی از وسایل نقلیه	✓	
۶) خرید بنزین برای وسایل نقلیه		✓

۱۴۹ صفحه ۱۴۷ فعالیت

شرکت «سرابله» در ابتدای سال ۱۳۹۳ اقدام به خرید ماشین‌آلات تولید منسوجات به مبلغ ۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال به‌صورت نقدی کرده است. روش استهلاک خط مستقیم، عمر مفید ماشین‌آلات مذکور ۸ سال و ارزش اسقاط

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

آن در پایان عمر مفید صفر است. در ابتدای سال ۱۳۹۵ شرکت اقدام به تعمیر دارایی مذکور به مبلغ ۲۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال نمود که عمر مفید دارایی را یک سال افزایش داد.

مطلوب است: ثبت حسابداری مربوط به خرید دارایی ثابت، هزینه‌ی استهلاک سال‌های ۱۳۹۳ الی ۱۳۹۵، هزینه‌ی تعمیرات اساسی دارایی ثابت.

ثبت خرید ماشین‌آلات (۱۳۹۳/۱/۱)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
ماشین‌آلات	240,000,000	
موجودی نقد		240,000,000

ثبت هزینه‌ی استهلاک سال ۱۳۹۳ (240,000,000 ÷ 8 = 30,000,000)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک ماشین‌آلات	30,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات		30,000,000

ثبت هزینه‌ی استهلاک سال ۱۳۹۴

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک ماشین‌آلات	30,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات		30,000,000

ثبت تعمیرات اساسی (۱۳۹۵/۱/۱) ـ مخارج سرمایه‌ای است

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
ماشین‌آلات	23,000,000	
موجودی نقد		23,000,000

ارزش دفتری ابتدای ۱۳۹۵ = ۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰ − ۶۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰؛ با تعمیر ۲۰۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال. عمر باقی‌مانده = ۶ + ۱ = ۷ سال، پس استهلاک ۱۳۹۵ = ۲۰۳,۰۰۰,۰۰۰ ÷ ۷ = ۲۹,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

ثبت هزینه‌ی استهلاک سال ۱۳۹۵

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک ماشین‌آلات	29,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات		29,000,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۵۰ صفحه ۱۴۹ فعالیت

به نظر شما چگونه یک حسابدار می‌تواند مخارج جاری و سرمایه‌ای را از هم تفکیک کند؟ در این خصوص با کمک هنرآموز بحث کنید.

حسابدار با «آیین‌نامه‌ی تفکیک مخارج جاری از سرمایه‌ای» شرکت کار می‌کند: در آن مبلغی به‌عنوان مبنا تعیین شده؛ مخارج کمتر از آن مبلغ جاری (هزینه) و بیشتر از آن سرمایه‌ای (دارایی) است. علاوه بر مبلغ، حسابدار بررسی می‌کند که آیا مخارج ظرفیت، کارایی، کیفیت یا عمر مفید دارایی را به‌طور اساسی افزایش می‌دهد (سرمایه‌ای) یا فقط دارایی را در وضع عادی نگه می‌دارد (جاری).

۱۵۱ صفحه ۱۴۹ فعالیت

شرکت «ایران» اقدام به خرید یک دستگاه خودرو به‌صورت نقدی طی چک شماره‌ی ۱۵۶۷۲۱ به مبلغ ۲۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال در ابتدای سال ۱۳۹۵ کرده است. در طی ماه اول سال ۱۳۹۵ مخارج شرکت در خصوص وسیله‌ی نقلیه‌ی مذکور به میزان ۱۰,۸۰۰,۰۰۰ ریال هزینه‌ی بنزین و ۴۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال برای تعمیر اساسی موتور بوده است که به‌صورت نقدی پرداخت شده‌اند. سند حسابداری را بدون اعمال مالیات بر ارزش افزوده صادر کنید.

سند خرید یک دستگاه خودرو

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
وسایط نقلیه	220,000,000	
موجودی نقد		220,000,000

سند پرداخت هزینه‌ی سوخت (بنزین هزینه‌ی جاری است)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی سوخت	10,800,000	
موجودی نقد		10,800,000

سند تعمیر اساسی موتور (مخارج سرمایه‌ای است و به بهای خودرو اضافه می‌شود)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
وسایط نقلیه	45,000,000	
موجودی نقد		45,000,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۵۲ صفحه ۱۵۱ فعالیت ۱۰

شرکت «کرمان» در تاریخ ۱۳۹۴/۰۱/۰۱ اقدام به خرید ماشین‌آلات تولیدی به مبلغ ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال نمود. طبق ماده‌ی ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم استهلاک دارایی مذکور ۱۰ سال و بر اساس روش خط مستقیم و ارزش اسقاط آن در پایان عمر مفید صفر است. مطلوب است: الف) محاسبه‌ی میزان استهلاک دارایی مذکور برای سال ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵؛ ب) محاسبه‌ی استهلاک انباشته‌ی شرکت در پایان سال ۱۳۹۵؛ ج) چه تفاوتی بین هزینه‌ی استهلاک و استهلاک انباشته وجود دارد؛ د) محاسبه‌ی ارزش دفتری دارایی ثابت در انتهای سال ۱۳۹۵.

الف) استهلاک سالانه = ۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ÷ ۱۰ = ۱٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال (برای ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ هرکدام)
ب) استهلاک انباشته در پایان ۱۳۹۵ = ۱٬۰۰۰٬۰۰۰ + ۱٬۰۰۰٬۰۰۰ = ۲٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال
د) ارزش دفتری = ۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰ – ۲٬۰۰۰٬۰۰۰ = ۸٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال

ج) هزینه‌ی استهلاک مبلغ استهلاک یک دوره است و در صورت سود و زیان همان دوره می‌آید؛ استهلاک انباشته مجموع استهلاک‌های همه‌ی دوره‌های گذشته تا تاریخ مورد نظر است و حساب کاهنده‌ی دارایی در ترازنامه است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۵۳ صفحه ۱۵۱ فعالیت

۱) چه عواملی باعث کنارگذاری دارایی‌های ثابت شرکت می‌شود؟

۲) خروج و کنارگذاری دارایی ثابت در شرکت‌ها بر چه مبنایی صورت می‌گیرد؟

۱) عوامل کنارگذاری

- فروش، اهدا و معاوضه (خروج اختیاری)
- حوادث غیرمترقبه مانند زلزله، سیل، آتش‌سوزی و سرقت (خروج اجباری)
- واگذاری به حکم قانون (توقیف و مصادره)
- پایان عمر مفید، فرسودگی، نابابی و کاهش کیفیت محصول
- کاهش حجم عملیات یا تعویض با دارایی بهتر

۲) مبنای خروج

بر مبنای آیین‌نامه‌ی معاملاتی شرکت و مجوز مقام مسئول: با توجه به ارزش دارایی، معاملات جزئی را مدیران رده‌ی پایین، معاملات متوسط را مدیران رده‌ی بالا و معاملات بزرگ را هیئت‌مدیره تصویب می‌کند و حسابدار فقط پس از دریافت مجوز و مستندات سند صادر می‌نماید.

ایران توشه
irantooshe.ir

۱۵۴ صفحه ۱۵۱ فعالیت

چه مستنداتی برای کنارگذاری دارایی ثابت لازم است؟

- مجوز کنارگذاری (فروش) دارایی از مقام مسئول یا کمیسیون معاملات
- برگ کنارگذاری (برگ فروش) دارایی ثابت
- کارت اموال و گزارش وضعیت دارایی (شماره‌ی پلاک، بهای تمام‌شده، استهلاک انباشته)
- صورت‌جلسه و گزارش کارشناسی (برای ارزش منصفانه و حوادث)
- فاکتور یا قرارداد فروش، معاوضه یا اهدا
- گزارش بیمه، پلیس یا آتش‌نشانی در حوادث

۱۵۵ صفحه ۱۵۴ فعالیت

مواردی که باعث خروج دارایی ثابت می‌شوند را نام ببرید؟

- خروج اختیاری: فروش، اهدا، معاوضه
- خروج اجباری: حوادث غیرمترقبه (زلزله، سیل، آتش‌سوزی، سرقت) و واگذاری به حکم قانون

۱۵۶ صفحه ۱۵۵ فعالیت

آیا می‌توان تفاوت بین بهای تمام‌شده‌ی دارایی ثابت و قیمت فروش در سال‌های پس از استفاده از آن دارایی را سود و زیان ناشی از فروش دارایی ثابت نامید؟

خیر؛ سود و زیان فروش تفاوت «خالص ارزش فروش» با «ارزش دفتری» دارایی است، نه تفاوت قیمت فروش با بهای تمام‌شده. چون بخشی از بهای تمام‌شده طی سال‌های استفاده به‌صورت هزینه‌ی استهلاک شناسایی شده است (ارزش دفتری = بهای تمام‌شده - استهلاک انباشته).

```
سود یا زیان فروش = خالص ارزش فروش - ارزش دفتری
```

۱۵۷ صفحه ۱۵۶ مثال

شرکت «آبدانان» در ابتدای سال ۱۳۹۵ یک دستگاه خودرو به‌صورت نقدی به مبلغ ۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال خرید و در تاریخ ۱۳۹۵/۶/۳۱ آن را به‌صورت نقدی فروخت؛ استهلاک ۶ سال خط مستقیم و ارزش اسقاط صفر است. مطلوب است: صدور سند حسابداری فروش با فرض قیمت فروش ۱۶۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

استهلاک ۶ ماه = (۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ÷ ۶) × ۶ ÷ ۱۲ = ۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال
ارزش دفتری = ۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰ = ۱۶۵٬۰۰۰٬۰۰۰
سود (زیان) فروش = ۱۶۵٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۱۶۵٬۰۰۰٬۰۰۰ = ۰

سند ۱۳۹۵/۶/۳۱

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی نقد	165,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	15,000,000	
وسایط نقلیه		180,000,000
جمع: یک‌صد و هشتاد میلیون ریال	**180,000,000**	**180,000,000**

۱۵۸ صفحه ۱۵۶ مثال

(همان مثال شرکت آبدانان) صدور سند حسابداری فروش با فرض قیمت فروش ۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

سود فروش = ۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۱۶۵٬۰۰۰٬۰۰۰ = ۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال

سند ۱۳۹۵/۶/۳۱

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی نقد	180,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	15,000,000	
سود ناشی از فروش وسایط نقلیه		15,000,000
وسایط نقلیه		180,000,000
جمع: یک‌صد و نود و پنج میلیون ریال	**195,000,000**	**195,000,000**

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۵۹ صفحه ۱۵۹ کار عملی ۱

شرکت «کاشان» در تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۰ به خرید یک دستگاه وسیله‌ی نقلیه به بهای تمام‌شده‌ی ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال اقدام کرد. استهلاک وسیله‌ی مذکور بر مبنای روش نزولی با نرخ ۲۵ درصد است، در صورتی که شرکت در تاریخ ۱۳۹۶/۰۵/۳۱ قصد فروش دارایی مذکور را به مبلغ ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال به صورت نسیه داشته باشد. مطلوب است: الف) محاسبه‌ی سود و زیان ناشی از فروش دارایی ثابت؛ ب) صدور سند حسابداری فروش دارایی ثابت.

خرید در ۱۳۹۴/۱۲/۱۰ است؛ استهلاک از ۱۳۹۵/۱/۱ شروع می‌شود. فروش در پایان مرداد ۱۳۹۶، یعنی ۵ ماه از سال ۱۳۹۶ استهلاک دارد.

استهلاک ۱۳۹۵ = ۲۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ × ٪۲۵ = ۶۲٬۵۰۰٬۰۰۰
استهلاک ۱۳۹۶ تا فروش = (۲۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۶۲٬۵۰۰٬۰۰۰) × ٪۲۵ × ۵ ÷ ۱۲ = ۱۹٬۵۳۱٬۲۵۰
استهلاک انباشته = ۸۲٬۰۳۱٬۲۵۰ ؛ ارزش دفتری = ۱۶۷٬۹۶۸٬۷۵۰
سود فروش = ۲۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۱۶۷٬۹۶۸٬۷۵۰ = ۳۲٬۰۳۱٬۲۵۰ ریال (سود)

سند ۱۳۹۶/۵/۳۱ ـ ثبت استهلاک تا تاریخ فروش

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک وسایط نقلیه	19,531,250	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه		19,531,250

سند ۱۳۹۶/۵/۳۱ ـ فروش وسیله‌ی نقلیه

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سایر حساب‌های دریافتنی (خریدار)	200,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	82,031,250	
وسایط نقلیه		250,000,000
سود ناشی از فروش وسایط نقلیه		32,031,250
جمع	**282,031,250**	**282,031,250**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۶۰ صفحه ۱۵۹ فعالیت

شرکت «بدره» در ابتدای سال ۱۳۹۳ برای خرید ماشین‌آلاتی جهت اجرای عملیات خود به مبلغ ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال اقدام کرد. پس از استفاده از دارایی مذکور در طی سه سال، در انتهای سال ۱۳۹۵ شرکت مذکور ماشین‌آلات را به مبلغ ۱۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال به فروش رساند. مدیریت شرکت اعتقاد دارد که فروش دارایی ثابت برای شرکت

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال سود داشته است در حالی که حسابدار شرکت اعتقاد دارد که این مبلغ اشتباه است. به نظر شما: الف) علت تفاوت دیدگاه حسابدار با مدیر شرکت چیست؟ ب) شما به‌عنوان شخصی مستقل نظر کدام‌یک را تأیید می‌کنید؟ چرا؟ ج) آیا با اطلاعات گفته‌شده می‌توان گفت حسابدار چه مبلغی را به‌عنوان سود فروش دارایی تلقی می‌کند؟ د) برای ثبت حسابداری فروش مذکور، به چه اطلاعات دیگری نیاز است؟ بحث کنید.

الف) علت تفاوت

مدیر قیمت فروش را با بهای تمام‌شده مقایسه کرده است (۱۲,۰۰۰,۰۰۰ - ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۲,۰۰۰,۰۰۰)، ولی حسابدار قیمت فروش را با ارزش دفتری (بهای تمام‌شده منهای استهلاک انباشته‌ی سه سال) مقایسه می‌کند.

ب) نظر درست

نظر حسابدار؛ چون سود فروش = خالص ارزش فروش - ارزش دفتری و ارزش دفتری کمتر از بهای تمام‌شده است.

ج) مبلغ سود

با این اطلاعات مبلغ دقیق قابل محاسبه نیست؛ فقط می‌توان گفت سود بیشتر از ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال است، چون ارزش دفتری کمتر از ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد: سود = ۱۲,۰۰۰,۰۰۰ - (۱۰,۰۰۰,۰۰۰ - استهلاک انباشته).

د) اطلاعات لازم

عمر مفید، ارزش اسقاط و روش استهلاک (برای محاسبه‌ی استهلاک انباشته‌ی سه سال)، نقد یا نسیه بودن فروش، هزینه‌های فروش و مالیات بر ارزش افزوده و ثبت‌شدن استهلاک سال ۱۳۹۵.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۶۱ صفحه ۱۶۰ **کار عملی ۲**

شرکت «الهیجان» در تاریخ ۱۳۹۲/۰۱/۰۱ اقدام به خرید یک دستگاه ماشین‌آلات تولیدی به بهای تمام‌شده‌ی ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال نمود، استهلاک ماشین‌آلات مذکور ۵ ساله خط مستقیم و ارزش اسقاط آن در پایان عمر مفید صفر است، در تاریخ ۱۳۹۶/۰۵/۰۱ شرکت اقدام به فروش ماشین‌آلات مذکور نمود. مطلوب است: صدور سند حسابداری فروش دارایی با هر یک از مفروضات زیر: الف) شرکت مبلغ ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال بابت حمل ماشین‌آلات فروش‌رفته تا محل خریدار پرداخت نمود و ماشین‌آلات مذکور را به مبلغ ۲۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال

به‌صورت نقدی فروخت. ب) ماشین‌آلات مذکور در محل کارخانه به مبلغ ۱۳٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به‌صورت نقدی به فروش رفت. ج) ... به مبلغ ۱۶٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال ... د) ... به مبلغ ۱۷٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال ...

استهلاک سالانه = ۱۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ÷ ۵ = ۲۴٬۰۰۰٬۰۰۰
استهلاک ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۵ (۴ سال) = ۹۶٬۰۰۰٬۰۰۰
استهلاک ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۶/۵/۱ (۴ ماه: فروردین تا تیر) = ۲۴٬۰۰۰٬۰۰۰ × ۴ ÷ ۱۲ = ۸٬۰۰۰٬۰۰۰
استهلاک انباشته = ۱۰۴٬۰۰۰٬۰۰۰ ؛ ارزش دفتری = ۱۶٬۰۰۰٬۰۰۰

سند ۱۳۹۶/۵/۱ ـ ثبت استهلاک تا تاریخ فروش (مشترک)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک ماشین‌آلات	8,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات		8,000,000

الف) فروش ۲۸,۰۰۰,۰۰۰ با ۵,۰۰۰,۰۰۰ حمل ← خالص ۲۳,۰۰۰,۰۰۰ ← سود ۷,۰۰۰,۰۰۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی نقد	28,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات	104,000,000	
ماشین‌آلات		120,000,000
موجودی نقد (پرداخت هزینه‌ی حمل)		5,000,000
سود ناشی از فروش ماشین‌آلات		7,000,000
جمع	**132,000,000**	**132,000,000**

ب) فروش ۱۳,۰۰۰,۰۰۰ ← زیان ۳,۰۰۰,۰۰۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی نقد	13,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات	104,000,000	
زیان ناشی از فروش ماشین‌آلات	3,000,000	
ماشین‌آلات		120,000,000
جمع	**120,000,000**	**120,000,000**

ج) فروش ۱۶,۰۰۰,۰۰۰ ← بدون سود و زیان

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی نقد	16,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات	104,000,000	
ماشین‌آلات		120,000,000
جمع	**120,000,000**	**120,000,000**

د) فروش ۱۷,۰۰۰,۰۰۰ ← سود ۱,۰۰۰,۰۰۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی نقد	17,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات	104,000,000	
ماشین‌آلات		120,000,000
سود ناشی از فروش ماشین‌آلات		1,000,000
جمع	**121,000,000**	**121,000,000**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۶۲ صفحه ۱۶۰ فعالیت

در بعضی مواقع شرکت‌ها اقدام به اهدای دارایی ثابت می‌کنند؛ دلایل آن را ذکر کنید.

- ایفای مسئولیت اجتماعی و کمک به مؤسسات خیریه، مدارس و بیمارستان‌ها
- ایجاد تصویر مثبت و تبلیغ برای شرکت
- دارایی مازاد یا کم‌کارایی که فروش آن ممکن نیست یا هزینه‌ی نگهداری آن بیش از فایده است
- تعهدات قراردادی یا تصمیم هیئت‌مدیره

۱۶۳ صفحه ۱۶۱ کار عملی ۳

شرکت تولیدی «تهران» که در زمینه‌ی تولید محصولات قندی فعالیت دارد، در تاریخ ۱۳۸۸/۰۱/۰۱ جهت خرید ماشین‌آلات تولیدی به بهای تمام‌شده به مبلغ ۱۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال اقدام کرد. طبق ماده‌ی ۱۴۹ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم، ماشین‌آلات مذکور باید با عمر مفید ده سال و روش خط مستقیم مستهلک شود، همچنین ارزش اسقاط ماشین‌آلات در پایان عمر مفید، صفر است. به دلیل پایین آمدن کیفیت محصولات تولیدی، مدیریت شرکت در تاریخ ۱۳۹۶/۰۶/۳۱ اقدام به برکناری ماشین‌آلات مذکور کرد. شرکت، ماشین‌آلات مذکور را به‌صورت رایگان به شرکتی دیگر واگذار کرد.

مطلوب است: محاسبه‌ی سود و زیان خروج دارایی ثابت از شرکت و صدور سند حسابداری اهدای دارایی ثابت با فرض اینکه: الف) ارزش منصفانه‌ی ماشین‌آلات در تاریخ اهدا ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال باشد؛ ب) ۲,۱۰۰,۰۰۰ ریال باشد؛ پ) ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال باشد.

```
استهلاک سالانه = ۱۴٬۰۰۰٬۰۰۰ ÷ ۱۰ = ۱٬۴۰۰٬۰۰۰
استهلاک ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۵ (۸ سال) = ۱۱٬۲۰۰٬۰۰۰
استهلاک ۱۳۹۶ تا ۶/۳۱ (۶ ماه) = ۷۰۰٬۰۰۰ ← استهلاک انباشته = ۱۱٬۹۰۰٬۰۰۰
ارزش دفتری = ۱۴٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۱۱٬۹۰۰٬۰۰۰ = ۲٬۱۰۰٬۰۰۰
سود یا زیان اهدا = ارزش منصفانه − ارزش دفتری
```

الف) ارزش منصفانه ۱,۵۰۰,۰۰۰ ← زیان ۶۰۰,۰۰۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی اهدا	1,500,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات	11,900,000	
زیان ناشی از اهدا	600,000	
ماشین‌آلات		14,000,000
جمع	**14,000,000**	**14,000,000**

ب) ارزش منصفانه ۲,۱۰۰,۰۰۰ ← بدون سود و زیان

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی اهدا	2,100,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات	11,900,000	
ماشین‌آلات		14,000,000
جمع	**14,000,000**	**14,000,000**

پ) ارزش منصفانه ۳,۰۰۰,۰۰۰ ← سود ۹۰۰,۰۰۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی اهدا	3,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات	11,900,000	
سود ناشی از اهدا		900,000
ماشین‌آلات		14,000,000
جمع	**14,900,000**	**14,900,000**

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۶۴ صفحه ۱۶۳ کار عملی ۴

شرکت بازرگانی «کرمانشاه» به‌عنوان توزیع‌کننده‌ی لبنیات در سطح شهر کرمانشاه فعال است، در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ شرکت کرمانشاه اقدام به اهدای یک دستگاه کامیون نمود که بهای تمام‌شده و استهلاک انباشته‌ی آن در تاریخ اهدا به ترتیب ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده است.

مطلوب است: صدور سند حسابداری با توجه به هر یک از مفروضات زیر: الف) ارزش منصفانه‌ی کامیون در تاریخ اهدا ۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال است؛ ب) ۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال است؛ ج) ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال است.

ارزش دفتری = ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ – ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

الف) ارزش منصفانه ۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ← سود ۳۰,۰۰۰,۰۰۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی اهدا	180,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	250,000,000	
سود ناشی از اهدا		30,000,000
وسایط نقلیه		400,000,000
جمع	**430,000,000**	**430,000,000**

ب) ارزش منصفانه ۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ← بدون سود و زیان

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی اهدا	150,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	250,000,000	
وسایط نقلیه		400,000,000
جمع	**400,000,000**	**400,000,000**

ج) ارزش منصفانه ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ← زیان ۳۰,۰۰۰,۰۰۰

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی اهدا	120,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	250,000,000	
زیان ناشی از اهدا	30,000,000	
وسایط نقلیه		400,000,000
جمع	**400,000,000**	**400,000,000**

۱۶۵ صفحه ۱۶۷ کار عملی ۵

اطلاعات مربوط به جدول زیر را تکمیل کنید. (ردیف‌ها: ارزش منصفانه‌ی دارایی تحصیل‌شده، ارزش منصفانه‌ی دارایی واگذارشده، ارزش دفتری دارایی واگذارشده، سرک نقدی دریافتی، سرک نقدی پرداختی، سود و زیان معاوضه، مبنای ثبت دارایی تحصیل‌شده)

ارقام جدول در متن استخراج‌شده‌ی کتاب ناخوانا است؛ با این قواعد هر ستون را کامل کنید:

```
سود یا زیان معاوضه = ارزش منصفانه‌ی دارایی واگذارشده − ارزش دفتری آن
ارزش دارایی جدید = ارزش منصفانه‌ی واگذارشده + سرک پرداختی − سرک دریافتی
ارزش منصفانه‌ی تحصیل‌شده = ارزش منصفانه‌ی واگذارشده + سرک پرداختی − سرک دریافتی
```

- اگر ارزش منصفانه‌ی هر دو معلوم نباشد: سود و زیانی شناسایی نمی‌شود و مبنای ثبت دارایی جدید «ارزش دفتری دارایی واگذارشده ± سرک» است.
- اگر ارزش منصفانه معلوم باشد: مبنای ثبت «ارزش منصفانه» است (واگذارشده یا تحصیل‌شده، هرکدام که با وضوح بیشتر قابل تعیین باشد).

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۶۶ صفحه ۱۶۸ کار عملی ۶

اطلاعات زیر مربوط به معاملات شرکت «بیجار» در مورد یکی از دارایی‌های ثابت آن است. قیمت تمام‌شده‌ی ماشین‌آلات ۲۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال و استهلاک انباشته‌ی آن تا تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ معادل ۹,۲۰۰,۰۰۰ ریال است. شرکت این دارایی را در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۰۱ با ساختمانی معاوضه کرد. چنانچه ارزش منصفانه‌ی ماشین‌آلات معادل ۱۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال باشد و شرکت در این معامله معادل ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال نیز دریافت کرده باشد و روش استهلاک ماشین‌آلات نزولی با نرخ ۱۲ درصد باشد.

مطلوب است: الف) ثبت استهلاک دارایی خارج‌شده در سال ۱۳۹۶ ب) ثبت معاوضه‌ی دارایی در ۱۳۹۶/۱۰/۰۱

ارزش دفتری ابتدای ۱۳۹۶ = ۲۸٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۹٬۲۰۰٬۰۰۰ = ۱۸٬۸۰۰٬۰۰۰
استهلاک ۹ ماه (فروردین تا آذر) = ۱۸٬۸۰۰٬۰۰۰ × ٪۱۲ × ۹ ÷ ۱۲ = ۱٬۶۹۲٬۰۰۰
استهلاک انباشته = ۱۰٬۸۹۲٬۰۰۰ ؛ ارزش دفتری = ۱۷٬۱۰۸٬۰۰۰
زیان معاوضه = ۱۷٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۱۷٬۱۰۸٬۰۰۰ = ۱۰۸٬۰۰۰ (زیان)
ارزش ساختمان = ۱۷٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۱٬۰۰۰٬۰۰۰ (سرک دریافتی) = ۱۶٬۰۰۰٬۰۰۰

الف) سند ۱۳۹۶/۱۰/۱ ـ استهلاک تا تاریخ معاوضه

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک ماشین‌آلات	1,692,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات		1,692,000

ب) سند ۱۳۹۶/۱۰/۱ ـ معاوضه

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
ساختمان	16,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات	10,892,000	
موجودی نقد	1,000,000	
زیان ناشی از معاوضه	108,000	
ماشین‌آلات		28,000,000
جمع	**28,000,000**	**28,000,000**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۶۷ صفحه ۱۶۸ کار عملی ۷

شرکت تولیدی «مشهد» در تاریخ ۱۳۹۵/۰۱/۰۱ اقدام به خرید یک دستگاه ماشین‌آلات بافندگی به بهای تمام‌شده‌ی ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال نمود، عمر مفید ماشین‌آلات مذکور ۶ سال و روش استهلاک خط مستقیم و ارزش اسقاط آن در پایان عمر مفید، صفر است. با توجه به افزایش حجم عملیات، در تاریخ ۱۳۹۵/۰۶/۳۱ شرکت اقدام به معاوضه‌ی ماشین‌آلات مذکور با ماشین‌آلات جدیدی متعلق به شرکت «گیلان» به ارزش منصفانه‌ی ۴۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال نمود.

مطلوب است: صدور سند حسابداری در دفاتر شرکت مشهد با هر یک از مفروضات زیر: الف) شرکت مشهد از بابت معاوضه مبلغ ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال به شرکت گیلان پرداخت نماید؛ ب) ۱۷۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال؛ ج) ۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

استهلاک ۶ ماه = (۳۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ÷ ۶) × ۶ ÷ ۱۲ = ۲۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ← ارزش دفتری = ۲۷۵٬۰۰۰٬۰۰۰
ارزش منصفانه‌ی دارایی واگذارشده = ۴۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ – سرک پرداختی

الف) سرک ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ← ارزش منصفانه‌ی واگذارشده ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ← زیان ۲۵,۰۰۰,۰۰۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
ماشین‌آلات جدید (ارزش منصفانه)	450,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات	25,000,000	
زیان ناشی از معاوضه	25,000,000	
ماشین‌آلات قدیم		300,000,000
موجودی نقد		200,000,000
جمع	**500,000,000**	**500,000,000**

ب) سرک ۱۷۵,۰۰۰,۰۰۰ ← ارزش منصفانه‌ی واگذارشده ۲۷۵,۰۰۰,۰۰۰ ← بدون سود و زیان

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
ماشین‌آلات جدید (ارزش منصفانه)	450,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات	25,000,000	
ماشین‌آلات قدیم		300,000,000
موجودی نقد		175,000,000
جمع	**475,000,000**	**475,000,000**

ج) سرک ۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ← ارزش منصفانه‌ی واگذارشده ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ← سود ۲۵,۰۰۰,۰۰۰

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
ماشین‌آلات جدید (ارزش منصفانه)	450,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات	25,000,000	
ماشین‌آلات قدیم		300,000,000
موجودی نقد		150,000,000
سود ناشی از معاوضه		25,000,000
جمع	**475,000,000**	**475,000,000**

استهلاک ۶ ماه (۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال) باید پیش از معاوضه ثبت شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۶۸ صفحه ۱۶۸ کار عملی ۸

شرکت تولیدی «کیش» مالک یک دستگاه وانت با ظرفیت حمل شش تن است، با توجه به کاهش حجم عملیات، شرکت در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۰ اقدام به معاوضه‌ی وانت مذکور با یک دستگاه وانت متعلق به شرکت «قشم» با ظرفیت حمل دو تن نمود، بهای تمام‌شده و استهلاک انباشته‌ی وانت متعلق به شرکت «کیش» در تاریخ معاوضه به ترتیب ۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ۳۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده است.

مطلوب است: صدور سند حسابداری در دفاتر شرکت کیش با فرض اینکه: الف) ارزش منصفانه‌ی وانت تحصیل‌شده ۴۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده و شرکت از بابت معاوضه ۱۹۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال پرداخت نماید. ب) ۴۲۰,۰۰۰,۰۰۰ و پرداخت ۱۷۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال. ج) ۴۲۰,۰۰۰,۰۰۰ و پرداخت ۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال. د) ارزش منصفانه‌ی دارایی‌های معاوضه‌شده در تاریخ معاوضه مشخص نیست و هیچ‌گونه وجهی از بابت معاوضه رد و بدل نشده است.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ارزش دفتری وانت قدیم = ۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰ – ۳۵۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال. (فرض: استهلاک تا تاریخ معاوضه ثبت شده است.) ارزش منصفانه‌ی وانت واگذارشده = ۴۲۰,۰۰۰,۰۰۰ – سرک پرداختی.

الف) پرداخت ۱۹۰,۰۰۰,۰۰۰ ← ارزش منصفانه‌ی واگذارشده ۲۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ← زیان ۲۰,۰۰۰,۰۰۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
وانت جدید (ارزش منصفانه)	420,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	350,000,000	
زیان ناشی از معاوضه	20,000,000	
وسایط نقلیه (وانت قدیم)		600,000,000
موجودی نقد		190,000,000
جمع	**790,000,000**	**790,000,000**

ب) پرداخت ۱۷۰,۰۰۰,۰۰۰ ← ارزش منصفانه‌ی واگذارشده ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ← بدون سود و زیان

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
وانت جدید (ارزش منصفانه)	420,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	350,000,000	
وسایط نقلیه (وانت قدیم)		600,000,000
موجودی نقد		170,000,000
جمع	**770,000,000**	**770,000,000**

ج) پرداخت ۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ← ارزش منصفانه‌ی واگذارشده ۲۷۰,۰۰۰,۰۰۰ ← سود ۲۰,۰۰۰,۰۰۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
وانت جدید (ارزش منصفانه)	420,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	350,000,000	
وسایط نقلیه (وانت قدیم)		600,000,000
موجودی نقد	150,000,000	
سود ناشی از معاوضه		20,000,000
جمع	**770,000,000**	**770,000,000**

د) ارزش منصفانه نامشخص و بدون سرک ← بدون سود و زیان؛ ارزش دارایی جدید = ارزش دفتری قدیم

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
وانت جدید (به ارزش دفتری وانت قدیم)	250,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	350,000,000	
وسایط نقلیه (وانت قدیم)		600,000,000
جمع	**600,000,000**	**600,000,000**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۶۹ صفحه ۱۶۸ فعالیت

دلایل از بین رفتن دارایی ثابت شرکت را بیان کنید.

- پایان عمر مفید و فرسودگی کامل
- حوادث طبیعی مانند زلزله، سیل و طوفان
- حوادث انسانی مانند آتش‌سوزی، سرقت و بی‌احتیاطی (تسامح در نگهداری)
- فروش، اهدا یا معاوضه و واگذاری به حکم قانون
- نابابی فنی و کاهش کارایی ناشی از پیشرفت فناوری

۱۷۰ صفحه ۱۷۴ فعالیت

معمولاً شرکت‌ها با وقوع آتش‌سوزی متحمل زیان می‌شوند. آیا آتش‌سوزی اموال ممکن است موجب ایجاد سود برای شرکت گردد؟

بله. اگر دارایی بیمه باشد و مبلغی که از اداره‌ی بیمه دریافت می‌شود بیشتر از ارزش دفتری دارایی باشد، تفاوت آن به‌عنوان سود ناشی از آتش‌سوزی شناسایی می‌شود (سود یا زیان = خسارت دریافتی - ارزش دفتری).

۱۷۱ صفحه ۱۷۲ فعالیت

شرکت «دره‌شهر» در تاریخ ۱۳۹۵/۰۳/۱۰ اقدام به خرید یک باب ساختمان اداری با سازه‌ی آجری به‌صورت نقدی به مبلغ ۱۳۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال نمود. در تاریخ ۱۳۹۶/۰۹/۳۰ ساختمان بر اثر زلزله تخریب شد. نرخ استهلاک

طبق قانون مالیات‌های مستقیم ۱۵ ساله، خط مستقیم و ارزش اسقاط صفر است. مطلوب است صدور سند حسابداری طبق هر یک از مفروضات: فرض ۱: ساختمان بیمه نباشد.

```
استهلاک سالانه = ۱۳۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ÷ ۱۵ = ۹٬۰۰۰٬۰۰۰
استهلاک ۱۳۹۵ = ۹٬۰۰۰٬۰۰۰ × ۷ ÷ ۱۲ = ۵٬۲۵۰٬۰۰۰
استهلاک ۱۳۹۶ تا تاریخ زلزله = ۹٬۰۰۰٬۰۰۰ × ۹ ÷ ۱۲ = ۶٬۷۵۰٬۰۰۰
استهلاک انباشته = ۱۲٬۰۰۰٬۰۰۰ ؛ ارزش دفتری = ۱۲۳٬۰۰۰٬۰۰۰
```

سند ثبت استهلاک ۱۳۹۶ تا تاریخ زلزله (۱۳۹۶/۰۹/۳۰)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک ساختمان	6,750,000	
استهلاک انباشته‌ی ساختمان		6,750,000

سند زلزله ـ ۱۳۹۶/۰۹/۳۰ (بدون بیمه: کل ارزش دفتری زیان است)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
استهلاک انباشته‌ی ساختمان اداری	12,000,000	
زیان ناشی از زلزله	123,000,000	
ساختمان اداری		135,000,000
جمع	**135,000,000**	**135,000,000**

۱۷۲ صفحه ۱۷۳ فعالیت

(ادامه‌ی مثال دره‌شهر) فرض ۲: ساختمان بیمه باشد و شرکت در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ مبلغ ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال از بیمه دریافت کند. (سند خروج دارایی در ۱۳۹۶/۰۹/۳۰ و سند دریافت از اداره‌ی بیمه در ۱۳۹۶/۱۰/۳۰)

ارزش دفتری ۱۲۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال به‌عنوان طلب از شرکت بیمه ثبت می‌شود؛ چون ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ دریافت شده، ۳,۰۰۰,۰۰۰ زیان است.

سند ۱۳۹۶/۰۹/۳۰ ـ بابت زلزله (دارایی بیمه‌شده)

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سایر حساب‌های دریافتنی ـ اداره‌ی بیمه	123,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ساختمان اداری	12,000,000	
ساختمان اداری		135,000,000
جمع	**135,000,000**	**135,000,000**

سند ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ ـ بابت دریافت از اداره‌ی بیمه

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی نقد	120,000,000	
زیان ناشی از زلزله	3,000,000	
سایر حساب‌های دریافتنی ـ اداره‌ی بیمه		123,000,000
جمع	**123,000,000**	**123,000,000**

۱۷۳ صفحه ۱۷۴ فعالیت

(ادامه‌ی مثال دره‌شهر) فرض ۳: ساختمان بیمه باشد و شرکت در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ مبلغ ۱۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال از بیمه دریافت کند.

طلب از بیمه ۱۲۳,۰۰۰,۰۰۰ و دریافتی ۱۲۵,۰۰۰,۰۰۰ است؛ تفاوت ۲,۰۰۰,۰۰۰ سود است.

سند ۱۳۹۶/۰۹/۳۰ ـ بابت زلزله

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سایر حساب‌های دریافتنی ـ اداره‌ی بیمه	123,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ساختمان اداری	12,000,000	
ساختمان اداری		135,000,000
جمع	**135,000,000**	**135,000,000**

سند ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ ـ بابت دریافت از اداره‌ی بیمه

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی نقد	125,000,000	
سایر حساب‌های دریافتنی ـ اداره‌ی بیمه		123,000,000
سود ناشی از زلزله		2,000,000
جمع	**125,000,000**	**125,000,000**

۱۷۴ صفحه ۱۷۵ مثال

شرکت «زاهدان» در تاریخ ۱۳۹۶/۰۵/۰۱ یک دستگاه خودرو به‌صورت نقدی به مبلغ ۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال خرید. در تاریخ ۱۳۹۶/۰۹/۳۰ خودرو دچار آتش‌سوزی شد. استهلاک وسایل نقلیه طبق قانون مالیات‌های مستقیم ده ساله خط مستقیم و ارزش اسقاط صفر است. مطلوب است ثبت حسابداری با فرض: الف) خودرو بیمه نباشد.

استهلاک سالانه = ۲۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ÷ ۱۰ = ۲۴٬۰۰۰٬۰۰۰
استهلاک تا تاریخ آتشسوزی (۵ ماه) = ۲۴٬۰۰۰٬۰۰۰ × ۵ ÷ ۱۲ = ۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰
ارزش دفتری = ۲۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰ = ۲۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰

سند ثبت استهلاک تا تاریخ آتش‌سوزی (۱۳۹۶/۰۹/۳۰)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک وسایط نقلیه	10,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه		10,000,000

سند آتش‌سوزی ـ ۱۳۹۶/۰۹/۳۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	10,000,000	
زیان ناشی از آتش‌سوزی وسایط نقلیه	230,000,000	
وسایط نقلیه		240,000,000
جمع	**240,000,000**	**240,000,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۷۵ صفحه ۱۷۶ مثال

(ادامه‌ی مثال زاهدان) ب) خودرو بیمه باشد و اداره‌ی بیمه در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ مبلغ ۲۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال در وجه شرکت واریز کند.

سند آتش‌سوزی وسایل نقلیه ـ ۱۳۹۶/۰۹/۳۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سایر حساب‌های دریافتنی ـ اداره‌ی بیمه	230,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	10,000,000	
وسایط نقلیه		240,000,000
جمع	**240,000,000**	**240,000,000**

سند دریافت وجه از اداره‌ی بیمه ـ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ (بدون سود و زیان)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی نقد	230,000,000	
سایر حساب‌های دریافتنی ـ اداره‌ی بیمه		230,000,000
جمع	**230,000,000**	**230,000,000**

۱۷۶ صفحه ۱۷۷ مثال

(ادامه‌ی مثال زاهدان) پ) خودرو بیمه باشد و اداره‌ی بیمه در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ مبلغ ۲۳۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال در وجه شرکت واریز کند.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

سند آتش‌سوزی وسایل نقلیه ـ ۱۳۹۶/۰۹/۳۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سایر حساب‌های دریافتنی ـ اداره‌ی بیمه	230,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	10,000,000	
وسایط نقلیه		240,000,000
جمع	**240,000,000**	**240,000,000**

سند دریافت وجه از اداره‌ی بیمه ـ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ (سود ۱,۰۰۰,۰۰۰)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی نقد	231,000,000	
سایر حساب‌های دریافتنی ـ اداره‌ی بیمه		230,000,000
سود ناشی از آتش‌سوزی		1,000,000
جمع	**231,000,000**	**231,000,000**

۱۷۷ صفحه ۱۷۸ مثال

(ادامه‌ی مثال زاهدان) ت) خودرو بیمه باشد و اداره‌ی بیمه در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ مبلغ ۲۰۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال در وجه شرکت واریز نماید.

سند آتش‌سوزی وسایل نقلیه ـ ۱۳۹۶/۰۹/۳۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سایر حساب‌های دریافتنی ـ اداره‌ی بیمه	230,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	10,000,000	
وسایط نقلیه		240,000,000
جمع	**240,000,000**	**240,000,000**

سند دریافت وجه از اداره‌ی بیمه ـ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ (زیان ۲۵,۰۰۰,۰۰۰)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی نقد	205,000,000	
زیان ناشی از آتش‌سوزی	25,000,000	
سایر حساب‌های دریافتنی ـ اداره‌ی بیمه		230,000,000
جمع	**230,000,000**	**230,000,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۷۸ صفحه ۱۷۹ کار عملی ۹

شرکت تولیدی «کرمان» در تاریخ ۱۳۹۶/۰۱/۰۱ یک دستگاه کمپرسور به بهای تمام‌شده‌ی ۴۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال خرید و ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال بابت هزینه‌ی حمل آن پرداخت نمود. عمر مفید کمپرسور ۵ سال و روش محاسبه‌ی استهلاک مجموع سنوات است. در تاریخ ۱۳۹۶/۰۹/۳۰ بر اثر اتصالی برق دستگاه دچار آتش‌سوزی شد و به کلی از بین رفت.

مطلوب است صدور سند حسابداری با فرض: الف) دستگاه بیمه نباشد. ب) بیمه باشد و در ۱۳۹۶/۱۰/۱۵ مبلغ ۳۲,۰۰۰ ریال از بیمه دریافت شود. ج) ۳۶,۰۰۰ ریال. د) ۳۹,۰۰۰ ریال.

نکته: مبالغ دریافتی در متن کتاب «۳۲,۰۰۰ / ۳۶,۰۰۰ / ۳۹,۰۰۰» (احتمالاً به میلیون ریال، یعنی ۳۲ / ۳۶ / ۳۹ میلیون) چاپ شده است؛ در اینجا به‌صورت میلیون ریال در نظر گرفته شد.

```
بهای تمام‌شده = ۴۵٬۰۰۰٬۰۰۰ + ۳٬۰۰۰٬۰۰۰ = ۴۸٬۰۰۰٬۰۰۰
مجموع سنوات برای ۵ سال = ۱+۲+۳+۴+۵ = ۱۵
استهلاک سال اول = ۴۸٬۰۰۰٬۰۰۰ × ۵ ÷ ۱۵ = ۱۶٬۰۰۰٬۰۰۰
استهلاک ۹ ماه = ۱۶٬۰۰۰٬۰۰۰ × ۹ ÷ ۱۲ = ۱۲٬۰۰۰٬۰۰۰
ارزش دفتری = ۴۸٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۱۲٬۰۰۰٬۰۰۰ = ۳۶٬۰۰۰٬۰۰۰
```

سند ثبت استهلاک تا تاریخ آتش‌سوزی (مشترک)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک ماشین‌آلات	12,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات		12,000,000

الف) بدون بیمه ← زیان ۳۶,۰۰۰,۰۰۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات	12,000,000	
زیان ناشی از آتش‌سوزی	36,000,000	
ماشین‌آلات (کمپرسور)		48,000,000
جمع	**48,000,000**	**48,000,000**

ب) بیمه، دریافت ۳۲,۰۰۰,۰۰۰ ← زیان ۴,۰۰۰,۰۰۰ (دو سند: خروج دارایی و دریافت وجه)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سایر حساب‌های دریافتنی ـ اداره‌ی بیمه	36,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات	12,000,000	
ماشین‌آلات (کمپرسور)		48,000,000
موجودی نقد (۱۳۹۶/۱۰/۱۵)	32,000,000	
زیان ناشی از آتش‌سوزی	4,000,000	
سایر حساب‌های دریافتنی ـ اداره‌ی بیمه		36,000,000

ج) بیمه، دریافت ۳۶,۰۰۰,۰۰۰ ← بدون سود و زیان

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سایر حساب‌های دریافتنی ـ اداره‌ی بیمه	36,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات	12,000,000	
ماشین‌آلات (کمپرسور)		48,000,000
موجودی نقد (۱۳۹۶/۱۰/۱۵)	36,000,000	
سایر حساب‌های دریافتنی ـ اداره‌ی بیمه		36,000,000

د) بیمه، دریافت ۳۹,۰۰۰,۰۰۰ ← سود ۳,۰۰۰,۰۰۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سایر حساب‌های دریافتنی ـ اداره‌ی بیمه	36,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌آلات	12,000,000	
ماشین‌آلات (کمپرسور)		48,000,000
موجودی نقد (۱۳۹۶/۱۰/۱۵)	39,000,000	
سایر حساب‌های دریافتنی ـ اداره‌ی بیمه		36,000,000
سود ناشی از آتش‌سوزی		3,000,000

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۷۹ صفحه ۱۷۹ مثال

شرکت «بوشهر» در تاریخ ۱۳۹۶/۰۵/۱۰ قسمتی از دارایی‌های ثابت خود را به بهای تمام‌شده‌ی ۱۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و استهلاک انباشته‌ی ۹۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال طی یک سرقت از دست داد. طبق توافق قبلی در صورتی که دارایی از بین رود و مسئولیت آن با نگهبان باشد، معادل ارزش دفتری از وی خسارت دریافت می‌شود. دارایی‌ها بیمه نبوده‌اند. ثبت حسابداری را با دو فرض مسئول بودن و مسئول نبودن نگهبان انجام دهید.

ارزش دفتری = ۱۱۰,۰۰۰,۰۰۰ − ۹۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

الف) مسئول بودن نگهبان ← طلب از نگهبان

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سایر حساب‌های دریافتنی ـ نگهبان	20,000,000	
استهلاک انباشته‌ی دارایی ثابت	90,000,000	
دارایی ثابت		110,000,000
جمع	**110,000,000**	**110,000,000**

ب) مسئول نبودن نگهبان ← زیان

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
استهلاک انباشته‌ی دارایی ثابت	90,000,000	
زیان ناشی از سرقت دارایی‌های ثابت	20,000,000	
دارایی ثابت		110,000,000
جمع	**110,000,000**	**110,000,000**

۱۸۰ صفحه ۱۸۰ **فعالیت**

چند نمونه از موارد تسامح در نگهداری دارایی ثابت را با کمک هنرآموز بیان کنید.

- رها کردن ماشین‌آلات یا خودرو در فضای باز و بدون محافظت در برابر باران و آفتاب
- ترک نکردن قفل در انبار یا خودرو و در نتیجه سرقت
- سرویس و روغن‌کاری نکردن دستگاه‌ها طبق دستورالعمل
- استفاده‌ی نادرست یا بیش از ظرفیت از دارایی
- رعایت نکردن اصول ایمنی (مثلاً قطع نکردن برق یا خاموش نکردن دستگاه) که به آتش‌سوزی یا آب‌گرفتگی منجر شود

۱۸۱ صفحه ۱۸۱ **مثال**

آقای الف مسئول و امین اموال شرکت «هرمزگان» بوده است. در تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۱۰ قسمتی از ماشین‌های الکترونیکی شرکت به دلیل آب‌گرفتگی به‌صورت کامل از بین رفته است. بهای تمام‌شده و استهلاک انباشته‌ی دارایی‌ها به ترتیب ۸۰,۰۰۰,۰۰۰ و ۲۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال است. طبق توافق قبلی، وی عهده‌دار خسارت تا سقف ارزش دفتری دارایی‌هاست. ثبت حسابداری رویداد را انجام دهید.

ارزش دفتری = ۸۰,۰۰۰,۰۰۰ − ۲۱,۰۰۰,۰۰۰ = ۵۹,۰۰۰,۰۰۰ ریال؛ این مبلغ طلب از آقای الف است.

سند حادثه‌ی آب‌گرفتگی با مسئولیت آقای الف

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سایر حساب‌های دریافتنی ـ آقای الف	59,000,000	
استهلاک انباشته‌ی ماشین‌های الکترونیکی	21,000,000	
ماشین‌های الکترونیکی		80,000,000
جمع	**80,000,000**	**80,000,000**

۱۸۲ صفحه ۱۸۱ کار عملی ۱۰

شرکت تولیدی «ارومیه» توزیع‌کننده‌ی برنج در سطح شهر ارومیه است. در تاریخ ۱۳۹۶/۰۵/۰۱ انبار برنج دچار آب‌گرفتگی شده و تجهیزات نگهداری از موجودی‌ها که بهای تمام‌شده و استهلاک انباشته‌ی آن‌ها به ترتیب ۱۹۰,۰۰۰,۰۰۰ و ۷۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده، به‌صورت کامل از بین رفته است. ارزش منصفانه‌ی تجهیزات ۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده است. مدیر شرکت معتقد است موضوع ناشی از کوتاهی انباردار بوده، در حالی که انباردار اعتقاد دارد تمامی موارد ایمنی را رعایت کرده است. مطلوب است صدور سند حسابداری با فرض: الف) انباردار مسئول جبران خسارت باشد. ب) انباردار مسئول نباشد.

ارزش دفتری = ۱۹۰,۰۰۰,۰۰۰ − ۷۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال. (ارزش منصفانه ۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰ در ثبت حادثه نقشی ندارد؛ خسارت تا سقف ارزش دفتری است.)

الف) انباردار مسئول است ← طلب از انباردار

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سایر حساب‌های دریافتنی ـ انباردار	120,000,000	
استهلاک انباشته‌ی تجهیزات	70,000,000	
تجهیزات نگهداری موجودی‌ها		190,000,000
جمع	**190,000,000**	**190,000,000**

ب) انباردار مسئول نیست ← زیان

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
استهلاک انباشته‌ی تجهیزات	70,000,000	
زیان ناشی از آب‌گرفتگی	120,000,000	
تجهیزات نگهداری موجودی‌ها		190,000,000
جمع	**190,000,000**	**190,000,000**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۸۳ صفحه ۱۸۳ فعالیت

به نظر شما آیا استهلاک دارایی‌هایی که به‌صورت عادی مورد استفاده قرار می‌گیرند با دارایی‌هایی که به‌صورت موقت کنار گذاشته شده‌اند، برابر است؟

خیر. برای دارایی که موقتاً کنار گذاشته شده، به مدت عدم استفاده فقط ۳۰ درصد استهلاک عادی محاسبه می‌شود؛ ولی دارایی که به‌طور عادی استفاده می‌شود استهلاک کامل (۱۰۰٪) دارد.

۱۸۴ صفحه ۱۸۳ مثال

شرکت «ایلام» در تاریخ ۱۳۹۲/۰۱/۰۱ اقدام به خرید یک دستگاه وسیله‌ی نقلیه به‌صورت نقدی به مبلغ ۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال نمود. در انتهای سال ۱۳۹۶ شرکت اقدام به کنارگذاری دارایی جهت فروش نمود. روش استهلاک شش ساله خط مستقیم و ارزش اسقاط صفر است. مطلوب است ثبت حسابداری کنارگذاری دارایی.

```
استهلاک یک سال = ۲۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ÷ ۶ = ۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰
استهلاک انباشته تا انتهای ۱۳۹۶ (۵ سال) = ۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰ × ۵ = ۲۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰
ارزش دفتری = ۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰
```

سند ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ ـ بابت کنارگذاری دارایی ثابت برای فروش

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
دارایی نگهداری‌شده برای فروش	40,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	200,000,000	
وسایط نقلیه		240,000,000
جمع	**240,000,000**	**240,000,000**

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۸۵ صفحه ۱۸۴ فعالیت

دارایی نگهداری‌شده برای فروش در کدام طبقه، جاری یا غیرجاری، قرار می‌گیرد؟

طبق متن کتاب، دارایی‌های ثابتی که به‌صورت موقت کنار گذاشته می‌شوند در سرفصل «سایر دارایی‌ها» و زیرمجموعه‌ی دارایی‌های غیرجاری طبقه‌بندی می‌شوند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۸۶ صفحه ۱۸۴ فعالیت

چه تفاوتی بین برکناری موقت و برکناری دائمی وجود دارد؟

	برکناری موقت	برکناری دائمی
علت	کاهش تولید یا فروش، تصمیم مدیریت	اسقاط، فروش یا واگذاری؛ دارایی فاقد منافع آتی است
آینده‌ی دارایی	ممکن است دوباره استفاده شود	دیگر استفاده نمی‌شود
استهلاک	۳۰٪ استهلاک عادی در مدت عدم استفاده	استهلاک تا تاریخ کنارگذاری ثبت و سپس متوقف می‌شود
ثبت	به «سایر دارایی‌ها» (غیرجاری) منتقل می‌شود	از دفاتر خارج و سود یا زیان شناسایی می‌شود

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۸۷ صفحه ۱۸۴ فعالیت

صورت سود و زیان شرکت کردستان در طی سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ به شرح صفحه‌ی بعد است. شرکت کردستان در کدام سال موفق‌تر بوده است؟ دلایل خود را ذکر کنید.

با توجه به ارقام (میلیون ریال): فروش خالص ۱۳۹۵ برابر ۱۳,۰۰۰ و ۱۳۹۴ برابر ۱۲,۰۰۰؛ سود عملیاتی ۱۳۹۴ برابر ۳,۶۰۰ و ۱۳۹۵ برابر ۲,۸۰۰؛ سود خالص قبل از مالیات ۱۳۹۵ برابر ۷,۰۰۰ و ۱۳۹۴ برابر ۳,۶۰۰.

سود خالص ۱۳۹۵ بیشتر است، ولی این افزایش به‌دلیل سود غیرعملیاتی ۴,۲۰۰ ناشی از فروش دارایی ثابت است که تکرارشونده نیست. سود عملیاتی که نشان‌دهنده‌ی توان اصلی شرکت در فعالیت خود است در ۱۳۹۴ بیشتر بوده است؛ پس از نظر عملکرد عملیاتی سال ۱۳۹۴ موفق‌تر بوده است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۸۸ صفحه ۱۸۴ فعالیت

چرا سود و زیان ناشی از فروش دارایی ثابت نباید به‌عنوان سود و زیان عملیاتی طبقه‌بندی شود؟

چون فروش دارایی ثابت جزو فعالیت اصلی و تکرارشونده‌ی شرکت نیست (شرکت برای فروش دارایی ثابت تأسیس نشده، بلکه برای استفاده از آن در تولید یا خدمات). اگر این سود یا زیان در سود عملیاتی بیاید، سود عملیاتی را غیرواقعی نشان می‌دهد و استفاده‌کنندگان برای پیش‌بینی آینده گمراه می‌شوند؛ پس در سود و زیان غیرعملیاتی نشان داده می‌شود.

۱۸۹ صفحه ۱۸۵ فعالیت

شرکت «شیراز» در تاریخ ۱۳۹۵/۰۲/۱۶ اقدام به خرید یک دستگاه وسیله‌ی نقلیه‌ی سواری به‌صورت نقدی به مبلغ ۱۸۷,۲۰۰,۰۰۰ ریال نمود. در تاریخ ۱۳۹۶/۰۶/۰۱ شرکت به دلایلی اقدام به کنارگذاری موقت دارایی نمود. بر مبنای ماده‌ی ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم استهلاک وسایط نقلیه ۶ ساله خط مستقیم و ارزش اسقاط صفر است. مطلوب است محاسبه‌ی استهلاک سال مالی منتهی به ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ و ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ و ثبت حسابداری مربوطه.

استهلاک سالانه = ۱۸۷٬۲۰۰٬۰۰۰ ÷ ۶ = ۳۱٬۲۰۰٬۰۰۰
خرید در ۱۳۹۵/۰۲/۱۶ ← استهلاک از ابتدای خرداد (۱۰ ماه تا اسفند)
استهلاک ۱۳۹۵ = ۳۱٬۲۰۰٬۰۰۰ × ۱۰ ÷ ۱۲ = ۲۶٬۰۰۰٬۰۰۰
استهلاک ۵ ماه اول ۱۳۹۶ = ۳۱٬۲۰۰٬۰۰۰ × ۵ ÷ ۱۲ = ۱۳٬۰۰۰٬۰۰۰
استهلاک ۷ ماه دوم ۱۳۹۶ (کنارگذاشته‌شده) = ۳۱٬۲۰۰٬۰۰۰ × ۷ ÷ ۱۲ × ٪۳۰ = ۵٬۴۶۰٬۰۰۰
استهلاک سال ۱۳۹۶ = ۱۳٬۰۰۰٬۰۰۰ + ۵٬۴۶۰٬۰۰۰ = ۱۸٬۴۶۰٬۰۰۰

سند ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ ـ هزینه‌ی استهلاک سال مالی ۱۳۹۵

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک وسایط نقلیه	26,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه		26,000,000
جمع	**26,000,000**	**26,000,000**

سند ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ ـ هزینه‌ی استهلاک سال مالی ۱۳۹۶

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی استهلاک وسایط نقلیه	18,460,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه		18,460,000
جمع	**18,460,000**	**18,460,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۹۰ صفحه ۱۸۷ فعالیت

شرکت «اهواز» دو دستگاه ماشین‌آلات جهت انجام خدمات کشاورزی دارد. تاریخ خرید ماشین‌آلات ابتدای سال ۱۳۹۴ به بهای تمام‌شده‌ی هر دستگاه ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال است. در طی سال ۱۳۹۵ به دلیل کاهش تقاضا، شرکت یکی از ماشین‌آلات را به‌طور موقت کنار گذاشت. طبق ماده‌ی ۱۴۹ استهلاک ماشین‌آلات ۱۰ ساله خط مستقیم و ارزش اسقاط صفر است. مطلوب است محاسبه‌ی استهلاک سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ هر یک از ماشین‌آلات.

استهلاک سالانه‌ی هر دستگاه = ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ÷ ۱۰ = ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال. تاریخ دقیق کنارگذاری در متن نیامده؛ فرض می‌کنیم دستگاه دوم در تمام سال ۱۳۹۵ کنار گذاشته شده است.

	ماشین ۱ (در حال کار)	ماشین ۲ (کنارگذاشته‌شده)
استهلاک ۱۳۹۴	25,000,000	25,000,000
استهلاک ۱۳۹۵	25,000,000	7,500,000 (۳۰٪ × ۲۵,۰۰۰,۰۰۰)

اگر دستگاه فقط بخشی از سال ۱۳۹۵ کنار گذاشته می‌شد، برای ماه‌های استفاده استهلاک کامل و برای ماه‌های عدم استفاده ۳۰٪ استهلاک ماهانه محاسبه می‌شد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۹۱ صفحه ۱۸۷ کار عملی ۱۱

شرکت «خلیج فارس» در تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۵ اقدام به خرید یک دستگاه وسیله‌ی نقلیه‌ی سواری به مبلغ ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال به‌صورت نقدی نمود. در تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ شرکت اقدام به برکناری دارایی نمود. استهلاک وسایل نقلیه ۶ ساله خط مستقیم و ارزش اسقاط صفر است. مطلوب است: الف) محاسبه‌ی استهلاک سال‌های ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۶ با فرض ۱) برکناری موقت ۲) برکناری دائم؛ ب) سند برکناری موقت؛ ج) سند برکناری دائم با فرض خالص ارزش فروش ۱) ۲۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ۲) ۲۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ۳) ۲۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال؛ د) مقایسه‌ی استهلاک سال ۱۳۹۶ در دو حالت.

```
استهلاک سالانه = ۳۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ÷ ۶ = ۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰
خرید ۱۳۹۴/۱۲/۱۵ ← استهلاک از ابتدای ۱۳۹۵ ← استهلاک ۱۳۹۴ = ۰
استهلاک ۱۳۹۵ = ۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰
استهلاک ۱۳۹۶ تا ۷/۱ (۶ ماه) = ۲۵٬۰۰۰٬۰۰۰
```

الف) استهلاک سال‌ها

ایران توشه
توشه ایرانی برای موفقیت

سال	برکناری موقت	برکناری دائم
۱۳۹۴	0	0
۱۳۹۵	50,000,000	50,000,000
۱۳۹۶	25,000,000 + (۳۰٪ × 25,000,000) = 32,500,000	25,000,000

ب) سند برکناری موقت ـ ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ (استهلاک انباشته‌ی ۷۵,۰۰۰,۰۰۰؛ ارزش دفتری ۲۲۵,۰۰۰,۰۰۰)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
دارایی کنارگذاشته‌شده (سایر دارایی‌ها)	225,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	75,000,000	
وسایط نقلیه		300,000,000
جمع	**300,000,000**	**300,000,000**

ج-۱) برکناری دائم، خالص ارزش فروش ۲۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ← زیان ۵,۰۰۰,۰۰۰

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی نقد	220,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	75,000,000	
زیان ناشی از برکناری دارایی	5,000,000	
وسایط نقلیه		300,000,000
جمع	**300,000,000**	**300,000,000**

ج-۲) خالص ارزش فروش ۲۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ← بدون سود و زیان

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی نقد	225,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	75,000,000	
وسایط نقلیه		300,000,000
جمع	**300,000,000**	**300,000,000**

ج-۳) خالص ارزش فروش ۲۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ← سود ۵,۰۰۰,۰۰۰

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی نقد	230,000,000	
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	75,000,000	
وسایط نقلیه		300,000,000
سود ناشی از برکناری دارایی		5,000,000
جمع	**305,000,000**	**305,000,000**

د) در برکناری موقت ۳۲,۵۰۰,۰۰۰ و در برکناری دائم ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال استهلاک ثبت می‌شود؛ یعنی استهلاک حالت موقت ۷,۵۰۰,۰۰۰ ریال بیشتر است (چون در حالت دائم پس از برکناری استهلاک متوقف می‌شود، ولی در حالت موقت ۳۰٪ استهلاک ادامه دارد).

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۹۲ صفحه ۱۸۷ فعالیت

مستندات کنارگذاری دارایی ثابت را نام ببرید. آیا کنارگذاری دارایی ثابت می‌تواند بدون وجود مستندات مربوطه توسط حسابدار ثبت شود؟

- مجوز کنارگذاری و مصوبه‌ی کمیسیون معاملات یا مقام مسئول
- برگ خروج (کنارگذاری) دارایی ثابت
- صورت‌جلسه‌ی حادثه یا اسقاط و گزارش کارشناسی
- کارت اموال و گزارش بیمه (در صورت بیمه بودن)

خیر؛ حسابدار فقط بر اساس مدارک و مستندات مثبته و پس از تأیید مقامات مجاز سند صادر می‌کند. ثبت بدون مستندات با اصول کنترل داخلی مغایرت دارد.

۱۹۳ صفحه ۱۸۸ فعالیت

چرا شرکت‌ها اقدام به جابه‌جایی دارایی ثابت در داخل شرکت می‌نمایند؟

- نیاز واحد دیگر به آن دارایی یا کاهش نیاز واحد فعلی
- استفاده‌ی بهینه از دارایی‌های بیکار
- تغییر ساختار یا محل فعالیت واحدها
- تعمیر یا نگهداری در محل دیگر

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۹۴ صفحه ۱۸۸ فعالیت

آیا ممکن است برای نقل و انتقال دارایی ثابت سند حسابداری صادر شود؟

معمولاً سند حسابداری صادر نمی‌شود و فقط دفتر اموال و کارت اموال از نظر محل استقرار به‌روز می‌شود. ولی اگر انتقال بین واحدهای مستقل یا مراکز هزینه‌ای باشد که حساب جداگانه دارند، ممکن است برای تغییر مرکز هزینه سند صادر شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۹۵ صفحه ۱۸۸ فعالیت

شرکت‌ها به چه دلیل اقدام به اسقاط دارایی‌ها می‌نمایند؟

- اتمام عمر مفید و عدم کارایی دارایی
- نابابی یا خرابی که تعمیر آن اقتصادی نیست
- ناتوانی شرکت در فروش دارایی کنارگذاشته‌شده
- منسوخ شدن فناوری

۱۹۶ صفحه ۱۸۹ مثال

شرکت «ایوان» در تاریخ ۱۳۹۶/۰۵/۳۱ اقدام به اسقاط یک دستگاه وسیله‌ی نقلیه کرده است. در تاریخ اسقاط، بهای تمام‌شده ۱۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش دفتری ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال بوده است. مطلوب است صدور سند حسابداری اسقاط دارایی.

استهلاک انباشته = ۱۲,۰۰۰,۰۰۰ − ۱,۵۰۰,۰۰۰ = ۱۰,۵۰۰,۰۰۰؛ در اسقاط، کل ارزش دفتری زیان است.

سند ۱۳۹۶/۰۵/۳۱ ـ بابت اسقاط دارایی

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
استهلاک انباشته‌ی وسایط نقلیه	10,500,000	
زیان ناشی از اسقاط دارایی	1,500,000	
وسایط نقلیه		12,000,000
جمع	**12,000,000**	**12,000,000**

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۹۷ صفحه ۱۸۹ فعالیت

در نظر گرفتن هزینه‌ی استهلاک دارایی ثابت تا چه زمانی ادامه می‌یابد؟

تا زمانی که دارایی در شرکت وجود دارد و مورد استفاده است؛ یعنی تا پایان عمر مفید یا تا تاریخ خروج دارایی (فروش، اهدا، معاوضه، اسقاط، برکناری دائم یا از بین رفتن). در برکناری موقت، استهلاک به میزان ۳۰٪ ادامه می‌یابد. دارایی امانی نزد دیگران هم طبق روال عادی مستهلک می‌شود.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

حسابداری اموال و انبار - فصل چهارم

ثبت هزینه‌های خدمات پس از فروش

فهرست

۱۹۸ صفحه ۱۹۵ · فعالیت — خدمات پس از فروش برای رضایت مشتری ۱۵۲

۱۹۹ صفحه ۱۹۵ · فعالیت — مزایای گارانتی ۱۵۲

۲۰۰ صفحه ۱۹۶ · فعالیت — مقایسه‌ی ضمانت‌نامه‌های خدمات پس از فروش ۱۵۲

۲۰۱ صفحه ۱۹۹ · فعالیت — حساب‌های بدهکار و بستانکار هنگام ارائه‌ی خدمات پس از فروش ۱۵۳

۲۰۲ صفحه ۲۰۰ · کار عملی ۱ — ثبت هزینه‌ی تضمین شرکت سنقر (روش واقعی) ۱۵۳

۲۰۳ صفحه ۲۰۰ · فعالیت — خدمات پس از فروش در دوره‌ی مالی بعد ۱۵۴

۲۰۴ صفحه ۲۰۲ · مثال — ذخیره‌ی تضمین شرکت تبریز (درصد از فروش) ۱۵۴

۲۰۵ صفحه ۲۰۲ · کار عملی ۲ — ذخیره‌ی تضمین شرکت کردستان (دستگاه تصفیه‌ی آب) ۱۵۴

۲۰۶ صفحه ۲۰۲ · مثال — ذخیره‌ی تضمین شرکت همدان (درصد از تعداد فروش) ۱۵۵

۲۰۷ صفحه ۲۰۳ · مثال — ذخیره‌ی تضمین شرکت پاوه (تجزیه‌ی سنی فروش‌ها) ۱۵۵

۲۰۸ صفحه ۲۰۴ · کار عملی ۳ — ذخیره‌ی تضمین شرکت بیجار (تجزیه‌ی سنی) ۱۵۶

۲۰۹ صفحه ۲۰۶ · فعالیت — مشاهده‌ی عملکرد یک واحد اقتصادی در خدمات پس از فروش ۱۵۷

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۱۰ صفحه ۲۰۶ · فعالیت — شناسایی ذخیره در پایان هر سال برای شرکت ایلام ۱۵۷

۲۱۱ صفحه ۲۰۶ · سند ذخیره — سند ذخیره‌ی تضمین محصول (فرم کتاب) ۱۵۷

۲۱۲ صفحه ۲۰۷ · مثال — ذخیره‌ی تضمین مؤسسه‌ی خلیج فارس ۱۵۸

۲۱۳ صفحه ۲۰۸ · فعالیت — هزینه‌ی خدمات پس از فروش بیشتر یا کمتر از ذخیره ۱۵۹

۲۱۴ صفحه ۲۰۹ · کار عملی ۴ — ذخیره‌ی تضمین ماشین‌های کشاورزی شرکت مریوان ۱۵۹

۲۱۵ صفحه ۲۱۰ · مثال — تعدیل ذخیره‌ی تضمین شرکت سقز ۱۶۰

۲۱۶ صفحه ۲۱۱ · کار عملی ۵ — ذخیره‌ی تضمین شرکت دیواندره ۱۶۰

۲۱۷ صفحه ۲۱۲ · مثال — ذخیره‌ی تضمین ۱۵ ماهه‌ی چاپگر لیزری (جاری و بلندمدت) ۱۶۱

۲۱۸ صفحه ۲۱۴ · مثال — ارزش مورد انتظار هزینه‌ی رفع عیب یخچال‌ها (شرکت اهواز) ۱۶۲

۲۱۹ صفحه ۲۱۶ · کار عملی ۶ — بدهی تضمین شرکت کنگاور در ترازنامه‌ی ۱۳۹۵ ..... ۱۶۲

۲۲۰ صفحه ۲۱۸ · بحث کنید — مسئولیت‌های حسابدار در ثبت خدمات پس از فروش ۱۶۳

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۹۸ صفحه ۱۹۵ فعالیت

به نظر شما فروشندگان برای رضایت هرچه بیشتر مشتریان، پس از فروش کالا چه خدماتی را به خریداران ارائه می‌دهند؟ چند مورد را بیان کنید. (۱ تعویض قطعات و تعمیرات کالا به‌طور رایگان؛ ۲ ... ۶)

1. تعویض قطعات و تعمیرات کالا به‌طور رایگان
2. راه‌اندازی و نصب کالا
3. آموزش نحوه‌ی استفاده از کالا
4. تعویض کالای معیوب با کالای سالم
5. برگرداندن کالا و پس دادن وجه (در صورت نارضایتی)
6. تأمین قطعات یدکی و پشتیبانی فنی
7. سرویس و بازدید دوره‌ای رایگان

۱۹۹ صفحه ۱۹۵ فعالیت

آیا تاکنون محصولی را خریداری نموده‌اید که گارانتی داشته باشد؟ چند مورد از مزایای گارانتی را نام ببرید.

- خریدار از کیفیت و اصالت کالا مطمئن می‌شود
- در صورت خرابی یا عیب، تعمیر یا تعویض رایگان انجام می‌شود
- خریدار می‌تواند در صورت نارضایتی وجه خود را پس بگیرد
- خطر عیب و نقص احتمالی بخشی بر عهده‌ی فروشنده می‌ماند
- اعتماد مشتری و در نتیجه فروش فروشنده افزایش می‌یابد

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۰۰ صفحه ۱۹۶ فعالیت

چند مورد از ضمانت‌نامه‌های خدمات پس از فروش کالا را تهیه و آن‌ها را با هم مقایسه کنید، آنگاه وجوه اشتراک و تمایز ضمانت‌نامه‌ها را با هم‌کلاسی‌های خود مورد بحث قرار دهید.

وجوه اشتراک

- مدت ضمانت مشخص (مثلاً ۶ ماه تا ۲ سال)
- تعمیر یا تعویض رایگان در دوره‌ی ضمانت
- نام فروشنده یا شرکت خدمات‌دهنده و شماره‌ی سریال کالا
- ذکر شرایط و موارد عدم شمول (مانند ضربه، سوءاستفاده و قطعات مصرفی)

وجوه تمایز

- طول دوره‌ی ضمانت
- نوع خدمات (تعویض، تعمیر، پس دادن وجه، خدمات در محل)
- قطعات و موارد مشمول و غیرمشمول
- شبکه‌ی نمایندگی‌ها و سرعت ارائه‌ی خدمات

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۰۱ صفحه ۱۹۹ فعالیت

در هنگام ارائه‌ی خدمات پس از فروش به علت وجود عیب و نقص در محصول یا مطابق با قرارداد فروش، چه حساب‌هایی بدهکار و چه حساب‌هایی بستانکار می‌شوند؟ در این باره بحث کنید.

- اگر شرکت ذخیره نگرفته باشد (روش واقعی): هزینه‌ی تضمین محصول بدهکار؛ موجودی نقد، موجودی قطعات یا دستمزد پرداختنی بستانکار
- اگر ذخیره‌ی تضمین ثبت شده باشد (روش ذخیره‌گیری): ذخیره‌ی تضمین محصول بدهکار؛ موجودی نقد، موجودی قطعات یا دستمزد پرداختنی بستانکار

۲۰۲ صفحه ۲۰۰ کار عملی ۱

شرکت «سنقر» هزینه‌ی تضمین محصولات را در زمان ارائه‌ی خدمات شناسایی می‌کند. اگر این شرکت در تاریخ ۱۳۹۵/۲/۱۰ محصولاتی را فروخته باشد و در تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۱۵ به علت وجود عیب و نقص در محصول، دو قطعه به ارزش هر کدام ۴۰۰,۰۰۰ ریال تعویض گردد و دستمزد تعمیرکار ۲۰۰,۰۰۰ ریال باشد، در این حالت سند حسابداری آن را صادر نمایید.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

در روش واقعی هزینه در زمان ارائه‌ی خدمات شناسایی می‌شود: قطعات ۲ × ۴۰۰,۰۰۰ = ۸۰۰,۰۰۰ و دستمزد ۲۰۰,۰۰۰، جمعاً ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال.

سند ۱۳۹۵/۱۰/۱۵ ـ بابت هزینه‌ی خدمات پس از فروش

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی تضمین محصول	1,000,000	
موجودی قطعات		800,000
دستمزد پرداختنی (یا موجودی نقد)		200,000
جمع	**1,000,000**	**1,000,000**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۰۳ صفحه ۲۰۰ فعالیت

آیا امکان دارد به کالایی که طی یک دوره‌ی مالی فروخته شده است، در دوره‌ی مالی بعد خدمات پس از فروش ارائه گردد؟

طبق اصل تطابق اگر درآمد فروش کالایی در یک دوره شناسایی شود ..... مرتبط با آن کالا نیز باید در همان دوره شناسایی گردد.

بله؛ چون دوره‌ی ضمانت معمولاً بیش از یک دوره‌ی مالی است و عیب ممکن است بعد از پایان سال فروش ظاهر شود.

جای خالی: «هزینه‌ها» (هزینه‌ی خدمات پس از فروش / هزینه‌ی تضمین) مرتبط با آن کالا نیز باید در همان دوره شناسایی گردد.

۲۰۴ صفحه ۲۰۲ مثال

شرکت «تبریز» محصولات خود را در برابر عیب و نقص احتمالی به مدت یک سال بعد از فروش تضمین می‌کند. بر اساس تجربه‌ی قبلی هزینه‌ی تضمین ۵٪ مبلغ کل فروش‌هاست. فروش سال ۱۳۹۵ مبلغ ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال و مبلغ پرداختی طی سال بابت تضمین ۱۰۰,۰۰۰ ریال است. با فرض آن‌که شرکت بدهی تضمین را در پایان دوره ثبت می‌کند، بدهی برآوردی (ذخیره‌ی تضمین) را محاسبه کنید.

کل هزینه‌ی تضمین برآوردی = ۵٬۰۰۰٬۰۰۰ × ٪۵ = ۲۵۰٬۰۰۰
ذخیره‌ی تضمین محصول = ۲۵۰٬۰۰۰ − ۱۰۰٬۰۰۰ = ۱۵۰٬۰۰۰ ریال

۲۰۵ صفحه ۲۰۲ کار عملی ۲

شرکت «کردستان» که به فعالیت تولید و فروش دستگاه‌های تصفیه‌ی آب اشتغال دارد، در سال ۱۳۹۵ فروش‌های زیر را داشته است: ۹۵/۲/۱۵ فروش نقدی ۱۰ دستگاه به قیمت هر دستگاه ۳,۰۰۰ ریال؛ ۹۵/۵/۲۰

فروش ۵ دستگاه به قیمت هر دستگاه ۴,۰۰۰ ریال به‌طور نقد؛ ۹۵/۸/۳۰ فروش ۲۰ دستگاه به قیمت هر دستگاه ۳,۵۰۰ ریال نسیه؛ ۹۵/۱۱/۱۵ فروش ۱۰ دستگاه به قیمت هر دستگاه ۴,۵۰۰ ریال نقدی. بر اساس تجربیات گذشته هزینه‌ی تضمین ۲ درصد درآمد فروش است. مطلوب است محاسبه‌ی بدهی برآوردی سال ۱۳۹۶ جهت هزینه‌ی تضمین محصول (ذخیره‌ی تضمین محصول).

فروش ۱۳۹۵:
۱۰ × ۳٬۰۰۰ = ۳۰٬۰۰۰
۵ × ۴٬۰۰۰ = ۲۰٬۰۰۰
۲۰ × ۳٬۵۰۰ = ۷۰٬۰۰۰
۱۰ × ۴٬۵۰۰ = ۴۵٬۰۰۰
جمع فروش = ۱۶۵٬۰۰۰
ذخیره‌ی تضمین = ۱۶۵٬۰۰۰ × ٪۲ = ۳٬۳۰۰ ریال

سند ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ ـ برآورد ذخیره‌ی تضمین

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی تضمین محصول	3,300	
ذخیره‌ی تضمین محصول		3,300
جمع	**3,300**	**3,300**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۰۶ صفحه ۲۰۲ مثال

شرکت «همدان» تجهیزات تولیدی خود را با تضمین یک‌ساله به فروش می‌رساند. تجربه‌ی قبلی نشان داده است که ۵ درصد از دستگاه‌های فروخته‌شده جهت تعویض و تعمیر رایگان به شرکت بازگردانده شده است. هزینه‌ی نگهداری هر دستگاه در مدت تضمین به‌طور متوسط ۱۰۰ ریال است. در طی سال ۱۳۹۵ از تعداد ۴۰,۰۰۰ دستگاه فروخته‌شده، تعداد ۵۰۰ دستگاه برای تعمیر و تعویض برگشت شده است. مطلوب است محاسبه‌ی بدهی برآوردی سال ۱۳۹۶ (ذخیره‌ی تضمین محصول).

دستگاه‌هایی که انتظار میرود مراجعه کنند = ۴۰٬۰۰۰ × ٪۵ = ۲٬۰۰۰
دستگاه‌های مشمول ضمانت در دوره‌ی آتی = ۲٬۰۰۰ − ۵۰۰ = ۱٬۵۰۰
ذخیره‌ی تضمین لازم = ۱٬۵۰۰ × ۱۰۰ = ۱۵۰٬۰۰۰ ریال

۲۰۷ صفحه ۲۰۳ مثال

فروش‌های شرکت «پاوه» در سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵: ۹۴/۵/۱۵ فروش ۵ واحد هر واحد ۵,۵۰۰ ریال؛ ۹۴/۱۰/۱ فروش ۱۲ واحد هر واحد ۵,۰۰۰ ریال نسیه؛ ۹۵/۷/۱ فروش ۱۰ واحد هر واحد ۶,۰۰۰ ریال نقدی؛ ۹۵/۹/۱ فروش ۵ واحد هر واحد ۹,۰۰۰ ریال نقدی. محصولات ۱۸ ماه ضمانت‌نامه‌ی خدمات پس از فروش دارند. مدیریت بر

اساس تجربه، ۱/۱۰ مبلغ فروش را با در نظر گرفتن دوره‌ی گارانتی منقضی‌نشده به‌عنوان ذخیره لحاظ می‌کند. مطلوب است محاسبه‌ی ذخیره‌ی تضمین محصول در ۱۳۹۵/۱۲/۲۹.

- فروش ۹۴/۵/۱۵: ضمانت در ۹۵/۱۱/۱۵ تمام شده ← ذخیره ندارد.
- فروش ۹۴/۱۰/۱ = ۱۲ × ۵,۰۰۰ = ۶۰,۰۰۰؛ ۱۵ ماه سپری و ۳ ماه باقی‌مانده ← ۶۰,۰۰۰ × ۳/۱۸ × ۱/۱۰ = ۱,۰۰۰
- فروش ۹۵/۷/۱ = ۱۰ × ۶,۰۰۰ = ۶۰,۰۰۰؛ ۶ ماه سپری و ۱۲ ماه باقی‌مانده ← ۶۰,۰۰۰ × ۱۲/۱۸ × ۱/۱۰ = ۴,۰۰۰
- فروش ۹۵/۹/۱ = ۵ × ۹,۰۰۰ = ۴۵,۰۰۰؛ ۴ ماه سپری و ۱۴ ماه باقی‌مانده ← ۴۵,۰۰۰ × ۱۴/۱۸ × ۱/۱۰ = ۳,۵۰۰

کل ذخیره‌ی لازم در ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ = ۱٬۰۰۰ + ۴٬۰۰۰ + ۳٬۵۰۰ = ۸٬۵۰۰ ریال

---

۲۰۸ صفحه ۲۰۴ کار عملی ۳

فروش‌های شرکت «بیجار» در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶: ۹۵/۳/۱ فروش نقدی ۱۰ واحد، هر واحد ۶,۰۰۰ ریال؛ ۹۵/۱۰/۱ فروش ۲۰ واحد، هر واحد ۹,۰۰۰ ریال و دریافت چک شماره‌ی ۱۵۸۲۰ بانک مسکن؛ ۹۶/۳/۳۰ فروش ۸ واحد، هر واحد ۷,۵۰۰ ریال نسیه؛ ۹۶/۹/۱ فروش ۲ واحد، هر واحد ۹,۰۰۰ ریال نسیه. محصولات شرکت دو سال (۲۴ ماه) ضمانت‌نامه‌ی خدمات پس از فروش دارد. مدیریت بر اساس تجربه ۵ درصد از مبلغ فروش را با در نظر گرفتن دوره‌ی گارانتی منقضی‌نشده به‌عنوان ذخیره لحاظ می‌کند. مطلوب است محاسبه‌ی ذخیره‌ی تضمین محصول در ۱۳۹۶/۱۲/۲۹.

تاریخ فروش	مبلغ فروش	ماه باقی‌مانده از ۲۴	ذخیره (× ۵٪)
۹۵/۳/۱	60,000 = 6,000 × 10	۳	375 = 5% × 3/24 × 60,000
۹۵/۱۰/۱	180,000 = 9,000 × 20	۹	3,375 = 5% × 9/24 × 180,000
۹۶/۳/۳۰	60,000 = 7,500 × 8	۱۵	1,875 = 5% × 15/24 × 60,000
۹۶/۹/۱	18,000 = 9,000 × 2	۲۰	750 = 5% × 20/24 × 18,000

ذخیره‌ی لازم در ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ = ۳۷۵ + ۳٬۳۷۵ + ۱٬۸۷۵ + ۷۵۰ = ۶٬۳۷۵ ریال

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۰۹ صفحه ۲۰۶ فعالیت

ضمن بازدید از یک واحد اقتصادی فعال، نحوه‌ی عملکرد آن‌ها را در مورد هزینه‌های خدمات پس از فروش برای هم‌کلاسی‌های خود تشریح کنید.

نمونه‌ی گزارش بازدید (نمایندگی یا شرکت تولیدی لوازم خانگی): شرکت ضمانت‌نامه با مدت مشخص به مشتری می‌دهد؛ مشتری در صورت خرابی به واحد خدمات پس از فروش مراجعه می‌کند؛ تعمیر و قطعات رایگان با فرم و شماره‌ی سریال ثبت می‌شود؛ حسابداری هزینه‌ی قطعات و دستمزد را از محل «ذخیره‌ی تضمین» (یا مستقیم به هزینه‌ی تضمین) ثبت می‌کند و در پایان سال بر اساس تجربه‌ی گذشته ذخیره را برآورد و تعدیل می‌نماید.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۱۰ صفحه ۲۰۶ فعالیت

شرکت ایلام تولیدکننده‌ی دستگاه‌های چاپ است که محصولات خود را با ضمانت ۲ ساله در مقابل جبران نقایص کمی و کیفی محصولات به فروش می‌رساند؛ در این شرکت به شناسایی ذخیره‌ی پایان هر سال نیاز است؟

بله. چون هزینه‌ی تضمین باید طبق اصل تطابق در همان دوره‌ای که درآمد فروش شناسایی شده ثبت شود، شرکت در پایان هر سال برای محصولات فروخته‌شده‌ای که ضمانتشان ادامه دارد ذخیره‌ی تضمین برآورد و ثبت می‌کند؛ چون ضمانت ۲ ساله است، بخشی که در سال آینده ایفا می‌شود بدهی جاری و بقیه بدهی غیرجاری است.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۱۱ صفحه ۲۰۶ سند ذخیره

سند ذخیره‌ی تضمین محصول شرکت دهگالن (۱۳XX/۱۲/۲۹) و سند هزینه‌ی تضمین محصول هنگام ارائه‌ی خدمات را با حساب‌های مناسب تکمیل کنید.

سند پایان دوره ـ برآورد ذخیره

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی تضمین محصول	×××	
ذخیره‌ی تضمین محصول		×××

سند هنگام ارائه‌ی خدمات

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
ذخیره‌ی تضمین محصول	×××	
دستمزد پرداختنی / موجودی قطعات / موجودی نقد		×××

۲۱۲ صفحه ۲۰۷ مثال

فروش خالص مؤسسه‌ی «خلیج فارس» در سال مالی منتهی به ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ مبلغ ۲۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال است. مؤسسه متعهد است خدمات پس از فروش را به مدت ۶ ماه از تاریخ فروش رایگان انجام دهد. به نظر می‌رسد تعهدات ۵/۷ کالای فروش‌رفته به علت انقضای مدت تمام شده و فقط ۲/۷ آن مشمول تعهد خدمات پس از فروش باشد. طبق تجربیات قبلی هزینه‌ی خدمات پس از فروش ۲ در هزار فروش خالص است. مطلوب است: الف) محاسبه و ثبت ذخیره‌ی تضمین محصول در ۱۳۹۵/۱۲/۲۹؛ ب) ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه در صورتی که در سال ۱۳۹۶ هزینه‌های (نقدی) تضمین محصولات فروش‌رفته‌ی سال قبل ۱۲۰,۰۰۰ ریال باشد.

ذخیره‌ی لازم در ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ = ۲۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰ × ۲/۷ × ۲/۱۰۰۰ = ۱۲۰٬۰۰۰ ریال

الف) سند ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ ـ برآورد ذخیره

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی تضمین محصول	120,000	
ذخیره‌ی تضمین محصول		120,000
جمع	**120,000**	**120,000**

ب) سند ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ ـ ارائه‌ی خدمات (هزینه‌ی واقعی برابر ذخیره)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
ذخیره‌ی تضمین محصول	120,000	
موجودی نقد		120,000
جمع	**120,000**	**120,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۱۳ صفحه ۲۰۸ فعالیت

آیا امکان دارد هزینه‌های مربوط به خدمات پس از فروش و گارانتی، بیشتر یا کمتر از ذخیره‌ی برآورد شده باشد؟ توضیح دهید.

بله؛ چون ذخیره بر اساس برآورد و تجربه‌ی گذشته است و مبلغ واقعی ممکن است متفاوت باشد.

- اگر هزینه‌ی واقعی بیشتر از ذخیره باشد: مقدار ذخیره بدهکار و مازاد به حساب هزینه‌ی تضمین محصول بدهکار می‌شود.
- اگر هزینه‌ی واقعی کمتر از ذخیره باشد: مانده‌ی بستانکار ذخیره باقی می‌ماند و در پایان دوره‌ی تضمین، مانده‌ی باقی‌مانده به سود و زیان منتقل می‌شود (یا در تعدیل سال‌های بعد منظور می‌گردد).

۲۱۴ صفحه ۲۰۹ کار عملی ۴

شرکت «مریوان» اقدام به تولید ماشین‌های کشاورزی می‌نماید و طی سال ۱۳۹۵ تعداد ۱۲۰ دستگاه از این ماشین‌ها را به قیمت هر دستگاه ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال به فروش می‌رساند. شرکت تخمین می‌زند که ۵ درصد از دستگاه‌های فروخته‌شده برای خدمات پس از فروش توسط مشتریان به شرکت برگردانده می‌شوند و هزینه‌ی خدمات پس از فروش برای هر دستگاه ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال برآورد گردید. مطلوب است: ۱) صدور سند حسابداری ذخیره‌ی تضمین در ۱۳۹۵/۱۲/۲۹؛ ۲) صدور سند هزینه‌های تضمین در سال ۱۳۹۶ در صورتی که هزینه‌ی تضمین خدمات در این سال ۷۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال باشد.

دستگاه‌های برگشتی = ۱۲۰ × ۵٪ = ۶ دستگاه
ذخیره‌ی تضمین = ۶ × ۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰ = ۶۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال

۱) سند ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ ـ برآورد ذخیره

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی تضمین محصول	60,000,000	
ذخیره‌ی تضمین محصول		60,000,000
جمع	**60,000,000**	**60,000,000**

۲) سند ۱۳۹۶ ـ هزینه‌ی واقعی ۷۰,۰۰۰,۰۰۰ (بیش از ذخیره: ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ هزینه‌ی اضافی)

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
ذخیره‌ی تضمین محصول	60,000,000	
هزینه‌ی تضمین محصول	10,000,000	
دستمزد پرداختنی / موجودی قطعات / موجودی نقد		70,000,000
جمع	**70,000,000**	**70,000,000**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۱۵ صفحه ۲۱۰ **مثال**

شرکت «سقز» در سال ۱۳۹۵ شروع به تولید محصول جدیدی نمود و ۲ سال تضمین در نظر گرفته است. برآورد می‌شود مخارج این تضمین ۳٪ در سال فروش و ۵٪ در سال بعد از فروش ایجاد شود. فروش سال ۱۳۹۵ برابر ۲۰۰,۰۰۰ و ۱۳۹۶ برابر ۴۰۰,۰۰۰ ریال؛ مخارج واقعی تضمین ۱۳۹۵ برابر ۵,۰۰۰ و ۱۳۹۶ برابر ۱۹,۰۰۰ ریال. مطلوب است تعیین ذخیره‌ی تضمین محصولات و صدور سند حسابداری مربوط به آن در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۹.

```
ذخیره‌ی لازم برای فروش ۱۳۹۵ = ۲۰۰٬۰۰۰ × ۳٪ = ۶٬۰۰۰
مانده‌ی بستانکار ذخیره در ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ = ۶٬۰۰۰ − ۵٬۰۰۰ = ۱٬۰۰۰
ذخیره‌ی لازم برای ۱۳۹۶ = (۲۰۰٬۰۰۰ × ۵٪) + (۴۰۰٬۰۰۰ × ۳٪) = ۱۰٬۰۰۰ + ۱۲٬۰۰۰ = ۲۲٬۰۰۰
مبلغی که باید بستانکار شود = ۲۲٬۰۰۰ − ۱٬۰۰۰ = ۲۱٬۰۰۰
مانده‌ی بستانکار در ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ پس از کسر مخارج واقعی = ۲۱٬۰۰۰ − ۱۹٬۰۰۰ = ۲٬۰۰۰
برآورد ذخیره‌ی لازم در ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ = ۴۰۰٬۰۰۰ × ۵٪ = ۲۰٬۰۰۰
مبلغی که باید به ذخیره بستانکار شود = ۲۰٬۰۰۰ − ۲٬۰۰۰ = ۱۸٬۰۰۰
```

سند ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ ـ برآورد ذخیره‌ی تضمین محصول

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی تضمین محصول	18,000	
ذخیره‌ی تضمین محصول		18,000
جمع	**18,000**	**18,000**

۲۱۶ صفحه ۲۱۱ **کار عملی ۵**

فروش خالص شرکت «دیواندره» در سال ۱۳۹۵ مبلغ ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال است. این شرکت خدمات پس از فروش را به مدت دو سال به‌طور رایگان انجام می‌دهد و بر اساس تجربیات قبلی ۱۵٪ مبلغ فروش را به‌عنوان ذخیره‌ی تضمین خدمات در سال آینده لحاظ می‌کند. مانده‌ی حساب ذخیره، قبل از برآورد ذخیره‌ی لازم برای

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

سال ۱۳۹۶، مبلغ ۵۰,۰۰۰ ریال بستانکار است. مطلوب است صدور سند حسابداری مربوط به ذخیره‌ی تضمین در ۹۵/۱۲/۲۹.

ذخیره‌ی لازم = ۲٬۰۰۰٬۰۰۰ × ٪۱۵ = ۳۰۰٬۰۰۰
مانده‌ی بستانکار موجود = ۵۰٬۰۰۰
مبلغ لازم برای بستانکار شدن = ۳۰۰٬۰۰۰ − ۵۰٬۰۰۰ = ۲۵۰٬۰۰۰ ریال

سند ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ ـ برآورد ذخیره‌ی تضمین

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی تضمین محصول	250,000	
ذخیره‌ی تضمین محصول		250,000
جمع	**250,000**	**250,000**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۱۷ صفحه ۲۱۲ **مثال**

یک شرکت تولیدکننده چاپگر لیزری را تولید و برای مدت ۱۵ ماه تضمین می‌نماید. شرکت محصولات خود را در تاریخ ۹۴/۱۱/۳۰ به فروش رسانده و تاریخ اتمام ضمانت ۹۶/۲/۳۱ است. برای ۱۰ دستگاه به ارزش هر دستگاه ۱,۶۰۰,۰۰۰ ریال، میانگین هزینه‌ی ضمانت برآوردی هر دستگاه ۳۰۰,۰۰۰ ریال است. مبلغ هزینه‌ی خدمات ارائه‌شده در سال ۹۵ برابر ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال است. مطلوب است: الف) صدور سند ذخیره‌ی تضمین محصول برای سال ۱۳۹۵؛ ب) صدور سند هزینه‌ی تضمین محصول سال ۱۳۹۵.

کل ذخیره‌ی لازم = ۳۰۰٬۰۰۰ × ۱۰ = ۳٬۰۰۰٬۰۰۰
یک ماه گذشته از ضمانت تا ۱۳۹۴/۱۲/۲۹ ← ۳٬۰۰۰٬۰۰۰ × ۱/۱۵ = ۲۰۰٬۰۰۰ در ماه
باقی‌مانده‌ی گارانتی = ۳٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۲۰۰٬۰۰۰ = ۲٬۸۰۰٬۰۰۰
ذخیره‌ی لازم برای سال ۱۳۹۵ (۱۲ ماه) = ۲۰۰٬۰۰۰ × ۱۲ = ۲٬۴۰۰٬۰۰۰ ← بدهی جاری
ذخیره‌ی لازم برای سال ۱۳۹۶ (۲ ماه) = ۲۰۰٬۰۰۰ × ۲ = ۴۰۰٬۰۰۰ ← بدهی بلندمدت

الف) سند ۱۳۹۴/۱۲/۲۹ ـ برآورد ذخیره

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی تضمین محصول	2,800,000	
ذخیره‌ی تضمین محصول ـ بدهی جاری		2,400,000
ذخیره‌ی تضمین محصول ـ بدهی بلندمدت		400,000
جمع	**2,800,000**	**2,800,000**

ب) سند ۱۳۹۵ ـ ارائه‌ی خدمات (۲,۵۰۰,۰۰۰ واقعی؛ ۱۰۰,۰۰۰ بیش از ذخیره‌ی جاری)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
ذخیره‌ی تضمین محصول ـ بدهی جاری	2,400,000	
هزینه‌ی تضمین محصول	100,000	
موجودی نقد		2,500,000
جمع	**2,500,000**	**2,500,000**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۱۸ صفحه ۲۱۴ **مثال**

شرکت «اهواز» تولیدکننده‌ی یخچال فریزر است و محصولات خود را با ضمانت یک‌ساله می‌فروشد. در سال جاری ۲۰۰ دستگاه یخچال فروخته است. برآوردها: عیب اساسی ۲ درصد و عیب جزئی ۵ درصد محصولات فروخته‌شده و مابقی بدون عیب. اگر هزینه‌ی رفع عیب اساسی هر دستگاه ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال و عیب جزئی ۲۰۰,۰۰۰ ریال باشد، ارزش مورد انتظار هزینه‌ی رفع عیب و نقص محصولات را محاسبه کنید.

هزینه‌ی مورد انتظار عیب اساسی = ۲۰۰ × ٪۲ × ۱٬۰۰۰٬۰۰۰ = ۴٬۰۰۰٬۰۰۰
هزینه‌ی مورد انتظار عیب جزئی = ۲۰۰ × ٪۵ × ۲۰۰٬۰۰۰ = ۲٬۰۰۰٬۰۰۰
ارزش مورد انتظار کل = ۴٬۰۰۰٬۰۰۰ + ۲٬۰۰۰٬۰۰۰ = ۶٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال

۲۱۹ صفحه ۲۱۶ **کار عملی ۶**

خط تولید دستگاه تقویتی شرکت «کنگاور» در مورد قطعه‌های خراب ضمانت‌نامه‌ی سه‌ساله می‌دهد. با توجه به تجربه‌ی گذشته، هزینه‌ی برآوردی ضمانت‌نامه‌ها بر اساس فروش به صورت زیر است: نخستین سال پس از فروش ۲ درصد فروش. فروش برای سه سال فعالیت: ۱۳۹۳ برابر ۲,۸۰۰,۰۰۰؛ ۱۳۹۴ برابر ۳,۸۵۰,۰۰۰؛ ۱۳۹۵ برابر ۴,۲۰۰,۰۰۰ ریال. مبلغی را که شرکت باید در ترازنامه‌ی ۲۹ اسفند ۱۳۹۵ به‌عنوان بدهی گزارش نماید، محاسبه کنید. فرض کنید در طول سال فروش به‌صورت یکنواخت انجام شده و هزینه‌های ضمانت‌نامه‌ها نیز به‌صورتی یکسان بر مبنای نرخ‌های بالا منظور شده است.

در متن استخراج‌شده‌ی کتاب فقط نرخ سال اول (٪۲) خوانا است و نرخ‌های سال دوم و سوم ناخوانا است؛ پس محاسبه‌ی کامل ممکن نیست. با نرخ خواناشده: فروش سال ۱۳۹۵ هنوز سال اول ضمانتش را نگذرانده و ذخیره‌ی آن ۴,۲۰۰,۰۰۰ × ٪۲ = ۸۴,۰۰۰ ریال است؛ فروش‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ به‌ترتیب با نرخ سال دوم و سوم محاسبه می‌شوند:

ذخیره‌ی فروش ۱۳۹۵ = ۴٬۲۰۰٬۰۰۰ × ٪۲ = ۸۴٬۰۰۰ ریال
ذخیره‌ی فروش ۱۳۹۴ = ۳٬۸۵۰٬۰۰۰ × (نرخ سال دوم)
ذخیره‌ی فروش ۱۳۹۳ = ۲٬۸۰۰٬۰۰۰ × (نرخ سال سوم)
بدهی گزارشده = مجموع سه مبلغ

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۲۰ صفحه ۲۱۸ بحث کنید

یک حسابدار در ارتباط با ثبت و نگهداری حساب‌های مربوط به خدمات پس از فروش، در مقابل خدای خویش، خویشتن، جامعه و محیط زیست چه مسئولیت‌هایی دارد؟

- در برابر خدا: صداقت و امانت‌داری، رعایت وفای به عهد (ضمانت‌نامه) و ثبت واقعی هزینه‌ها و ذخیره‌ها بدون کم‌نمایی یا بیش‌نمایی
- در برابر خویشتن: رعایت اصول حرفه‌ای، دقت و ثبت صحیح بر اساس مستندات و آگاه نگه‌داشتن خود از قوانین و استانداردها
- در برابر جامعه: گزارش‌دهی درست به مدیران، مشتریان، سهامداران و اداره‌ی مالیات و اطمینان از اجرای ضمانت‌نامه‌ها
- در برابر محیط زیست: مدیریت درست قطعات و کالاهای معیوب‌شده و توصیه به بازیافت یا دفع اصولی

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

حسابداری اموال و انبار - فصل پنجم

صدور سند تعدیلات موجودی کالا (حسابداری انبار)

فهرست

۲۲۱ صفحه ۲۲۳ · فعالیت — شغل انبارداری و استفاده از نرم‌افزار ۱۶۷

۲۲۲ صفحه ۲۲۳ · فعالیت — اسناد ورود و خروج کالا و ویژگی‌های انباردار ۱۶۷

۲۲۳ صفحه ۲۲۴ · فعالیت — لزوم حضور انباردار هنگام انبارگردانی ۱۶۷

۲۲۴ صفحه ۲۲۴ · فعالیت — رسید انبار و حواله انبار ۱۶۷

۲۲۵ صفحه ۲۲۴ · فعالیت — موجودی صندلی گردان انبار شرکت بیرجند ۱۶۸

۲۲۶ صفحه ۲۲۵ · فعالیت — دستورالعمل انبارگردانی ۱۶۹

۲۲۷ صفحه ۲۲۵ · فعالیت — اطلاعات تگ شمارش ۱۶۹

۲۲۸ صفحه ۲۲۷ · فعالیت — انبارگردانی فیوز شرکت بجنورد ۱۶۹

۲۲۹ صفحه ۲۲۹ · کار عملی ۱ — مغایرت‌گیری و تگ شعبه‌ی مالیر ۱۷۱

۲۳۰ صفحه ۲۳۲ · کار عملی ۲ — تگ‌ها، کارت کالا و صورت‌جلسه‌ی انبارگردانی شرکت همدان ۱۷۲

۲۳۱ صفحه ۲۳۶ · فعالیت — شمارش پیچ و مهره، تمام‌شماری و نمونه‌گیری ۱۷۲

۲۳۲ صفحه ۲۳۶ · فعالیت — مطابقت موجودی انبار با دفاتر و استانداردها ۱۷۳

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۳۳ صفحه ۲۳۷ · فعالیت — قیمت در کاردکس و دیدن فاکتور خرید توسط انباردار ۱۷۳

۲۳۴ صفحه ۲۳۸ · کار عملی ۳ — موجودی، مغایرت و صورت‌جلسه‌ی شرکت نهاوند (لوازم ورزشی) ۱۷۴

۲۳۵ صفحه ۲۴۴ · فعالیت — کسری یا اضافی انبار شرکت اهواز ۱۷۴

۲۳۶ صفحه ۲۴۴ · فعالیت — کالاهایی با کاهش یا افزایش طبیعی در انبار ۱۷۵

۲۳۷ صفحه ۲۴۵ · فعالیت — ابزارآلات دو ساله‌ی بدون استفاده در انبار ۱۷۵

۲۳۸ صفحه ۲۴۵ · مثال — خروج کالاهای از رده خارج انبار شرکت بهار ۱۷۵

۲۳۹ صفحه ۲۴۶ · فعالیت — توضیح حواله‌ی خروج کالا از انبار شرکت مشهد ۱۷۶

۲۴۰ صفحه ۲۴۶ · فعالیت — وظیفه‌ی انباردار در شرکت مواد غذایی و فلزی ۱۷۷

۲۴۱ صفحه ۲۴۷ · فعالیت — جدول انواع کاهش ارزش کالا ۱۷۷

۲۴۲ صفحه ۲۴۷ · فعالیت — کاهش ارزش اقلام انبار و کارت کالا ۱۷۸

۲۴۳ صفحه ۲۴۷ · فعالیت — تغییر قیمت اقلام فروشگاه لوازم اداری آذربایجان ۱۷۸

۲۴۴ صفحه ۲۴۹ · فعالیت — وظیفه‌ی انباردار و حسابدار پس از انبارگردانی ۱۷۸

۲۴۵ صفحه ۲۴۹ · مثال — وظیفه‌ی انباردار و حسابدار در فروشگاه ایلام ۱۷۹

۲۴۶ صفحه ۲۵۰ · مثال — مبلغ تعدیل با روش میانگین شرکت ایلام ۱۷۹

۲۴۷ صفحه ۲۵۱ · کار عملی ۴ — تعدیل انبار شرکت زنجان با فایفو، الیفو و میانگین ۱۷۹

۲۴۸ صفحه ۲۵۴ · فعالیت — صورت‌های مالی بدون ثبت اصلاحی انبار ۱۸۱

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۲۴۹ صفحه ۲۵۵ · کار عملی ۵ — ثبت کسری انبار شرکت خلیج فارس ۱۸۱
۲۵۰ صفحه ۲۵۵ · کار عملی ۶ — ثبت اضافی انبار شرکت مازندران ۱۸۱
۲۵۱ صفحه ۲۵۶ · مثال — کسری انبار برعهده‌ی انباردار (شرکت نور) ۱۸۲
۲۵۲ صفحه ۲۵۶ · کار عملی ۷ — کسری انبار شرکت ارس (بر عهده‌ی انباردار) ۱۸۲
۲۵۳ صفحه ۲۵۷ · کار عملی ۸ — اضافی انبار شرکت گرگان (کسری برعهده‌ی انباردار) ۱۸۲
۲۵۴ صفحه ۲۵۸ · فعالیت — آشنایی با استانداردهای حسابداری ایران ۱۸۳
۲۵۵ صفحه ۲۵۸ · فعالیت — تشریح مفاهیم بهای تمام‌شده، تطابق و محافظه‌کاری ۱۸۳
۲۵۶ صفحه ۲۵۹ · مثال — اقل بهای تمام‌شده و خالص ارزش فروش شرکت ایران ۱۸۴
۲۵۷ صفحه ۲۶۱ · کار عملی ۹ — کاهش ارزش موجودی شرکت چابهار ۱۸۴
۲۵۸ صفحه ۲۶۲ · فعالیت — نمایش ذخیره‌ی کاهش ارزش موجودی در صورت‌های مالی ۱۸۵
۲۵۹ صفحه ۲۶۲ · فعالیت — هزینه‌ی کاهش ارزش موجودی جزو هزینه‌های عملیاتی؟ ۱۸۶
۲۶۰ صفحه ۲۶۴ · کار عملی ۱۰ — بستن حساب کسر و اضافی انبار شرکت یزد (مانده بدهکار) ۱۸۶
۲۶۱ صفحه ۲۶۵ · کار عملی ۱۱ — بستن حساب کسر و اضافی انبار شرکت اهواز (مانده بستانکار) ۱۸۶
۲۶۲ صفحه ۲۶۵ · کار عملی ۱۲ — بستن هزینه‌ی کاهش ارزش موجودی شرکت بیرجند ۱۸۷
۲۶۳ صفحه ۲۶۷ · پژوهش — تولید به‌هنگام (JIT) و تحول انبارداری ۱۸۷
۲۶۴ صفحه ۲۶۷ · بحث کنید — جبران کسری انبار توسط انباردار ۱۸۸

ایران توشه
توشه‌ای برای دنیای فردا

۲۲۱ صفحه ۲۲۳ فعالیت

۱) آیا شخصی را می‌شناسید که شغل اصلی او انبارداری باشد؟

۲) آیا عملیات انبارداری را با استفاده از نرم‌افزار و رایانه انجام می‌دهد؟ چرا؟

۱) بله؛ مثلاً انباردار یک فروشگاه یا کارخانه که کارش دریافت، نگهداری و تحویل کالاست.

۲) بله؛ امروزه بیشتر شرکت‌ها از نرم‌افزار انبار استفاده می‌کنند، چون سرعت و دقت ثبت رسید و حواله بیشتر می‌شود، موجودی هر لحظه معلوم است، خطای ثبت و مغایرت کم می‌شود و گزارش‌گیری و کنترل آسان‌تر است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۲۲ صفحه ۲۲۳ فعالیت

۱) پس از تحصیل اموال باید این اموال به انبار وارد و بنا به درخواست خارج شوند. اسناد مثبته‌ی ورود به انبار و خروج از انبار چیست؟

۲) انباردار یا انبارداران شرکت علاوه بر داشتن تخصص لازم در زمینه‌ی انبارداری باید دارای چه خصوصیات دیگری نیز باشند؟

۱) ورود به انبار: رسید انبار (قبض انبار) و رسید برگشتی؛ خروج از انبار: حواله انبار و حواله برگشتی.

۲) امانت‌داری و درستکاری، دقت و نظم، مسئولیت‌پذیری، آشنایی با نرم‌افزار و قوانین انبارداری، توان جسمی برای جابه‌جایی کالا و حفظ اسرار شرکت.

۲۲۳ صفحه ۲۲۴ فعالیت

آیا در هنگام انبارگردانی لزومی به حضور انباردار است؟ چرا؟

بله؛ چون انباردار از چیدمان و محل کالاها آگاه است و می‌تواند در پیدا کردن اقلام، توضیح دلیل مغایرت‌ها و پاسخ به شمارشگرها کمک کند.

۲۲۴ صفحه ۲۲۴ فعالیت

یک نمونه رسید انبار و یک نمونه حواله انبار ترسیم کنید و اجزای آن را با هم در کلاس بررسی کنید.

نمونه رسید انبار

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

ردیف	نام و مشخصات کالا	کد کالا	تعداد/مقدار	واحد	ملاحظات
۱					
۲					

اجزای رسید: نام شرکت، شماره، تاریخ، شماره‌ی صفحه، ردیف، نام و مشخصات و کد کالا، تعداد، واحد، ملاحظات، نام و امضای تحویل‌دهنده و تحویل‌گیرنده.

نمونه حواله انبار

ردیف	کد کالا	نام کالا	تعداد	واحد سنجش	نرخ	مبلغ
۱						
۲						

اجزای حواله: شماره، نام طرف حساب، تاریخ، ردیف، کد، نام، تعداد و واحد (توسط انبار)، نرخ و مبلغ (توسط حسابدار)، جمع و امضای تحویل‌گیرنده، تحویل‌دهنده (انبار) و تأییدکننده.

۲۲۵ صفحه ۲۲۴ فعالیت

اطلاعات یک قلم کالا با کد ۴۱۲۱۱ به نام صندلی گردان در انبار شرکت «بیرجند» در سال ۱۳۹۵: ۱۳۹۵/۲/۱۱ رسید انبار ۲۵ عدد؛ ۳/۲۷ رسید انبار ۱۶؛ ۴/۴ حواله انبار ۱۷؛ ۴/۲۶ حواله انبار ۹؛ ۶/۱۵ رسید انبار ۲۲؛ ۶/۱۸ رسید برگشتی ۲؛ ۷/۱۷ حواله انبار ۱۷؛ ۱۰/۲۲ حواله انبار ۹؛ ۱۰/۲۸ حواله برگشتی ۳؛ ۱۱/۲۷ سفارش خرید ۳۰. اقلام موجود در انبار چه تعداد صندلی است؟

```
۲۵ + ۱۶ = ۴۱ (رسیدها)
۴۱ - ۱۷ - ۹ = ۱۵
۱۵ + ۲۲ = ۳۷
۳۷ + ۲ (رسید برگشتی، افزایش) = ۳۹
۳۹ - ۱۷ - ۹ = ۱۳
۱۳ - ۳ (حواله برگشتی، کاهش) = ۱۰
سفارش خرید ۳۰ عدد روی موجودی اثر ندارد
```

موجودی انبار = ۱۰ عدد صندلی.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۲۶ صفحه ۲۲۵ فعالیت

با کمک دوستان و هم‌کلاسی‌های خود یک دستورالعمل انبارگردانی تهیه نموده و به سؤالات زیر پاسخ دهید: ۱) در شرکت مورد نظر اعضای کمیته‌ی انبارگردانی چه کسانی می‌باشند؟ ۲) انبارگردانی در سال چند بار صورت گرفته و به چه صورتی انجام می‌شود؟

۱) اعضای کمیته: سرپرست انبارگردانی (معمولاً مسئول مالی یا کنترل موجودی)، گروه کنترل (داخلی یا خارجی)، انباردار، حسابدار انبار و گروه‌های شمارشگر دو نفره (شمارشگر و ثبات).

۲) معمولاً سالی یک بار در پایان سال مالی؛ در صورت نیاز (صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای، تغییر انباردار بیشتر. انجام: تشکیل کمیته، توقف ورود و خروج، الصاق تگ‌ها، شمارش اول و دوم و سوم (در صورت مغایرت)، تهیه‌ی صورت‌جلسه و گزارش مغایرت.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۲۷ صفحه ۲۲۵ فعالیت

تگ شمارش شامل اطلاعات زیر است: نام کالا، واحد کالا، ... (تکمیل کنید)

- شماره‌ی سریال تگ
- مرحله‌ی شمارش (اول، دوم یا سوم)
- کد کالا
- نام کالا
- واحد سنجش
- تعداد (به عدد و حروف)
- محل نگهداری، تاریخ شمارش و نام انبار
- نام و امضای شمارشگر و ثبات

۲۲۸ صفحه ۲۲۷ فعالیت

شرکت «بجنورد» در ۱۳۹۵/۱۲/۲۶ اقدام به انبارگردانی نمود. اطلاعات مربوط به یک نوع فیوز با کد ۴۱۲۵۵: طبق دفاتر و کارت انبار موجودی ۲۴۳ عدد است. تیم انبارگردانی در ۱۳۹۵/۱۲/۲۸ شمارش کرد: شمارش اول ۲۴۴، دوم ۲۴۲ و سوم ۲۴۲. محل نگهداری: راهروی دوم قفسه‌ی سوم طبقه‌ی دوم. مطلوب است: الف) تهیه‌ی تگ انبار به شکل کامل؛ ب) کدام رقم باید مبنای موجودی واقعی قرار گیرد؟ پ) در مورد علل این

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

مغایرت و احتمالات مربوط بحث کنید؛ ت) به نظر شما انباردار چه توضیحاتی می‌تواند ارائه دهد؟ ث) آیا اطلاع از وجود انواع دیگر فیوز در طبقات دیگر می‌تواند به رفع مغایرت کمک کند؟

الف) تگ شمارش سوم (نهایی)

مورد	مقدار
شرکت / تگ	بجنورد / ۳ تگ انبارگردانی
نام انبار	مرکزی
کد کالا	41255
تاریخ شمارش	1395/12/28
شرح کالا	فیوز (با شماره‌ی فنی ...)
محل نگهداری	راهروی دوم قفسه‌ی سوم طبقه‌ی دوم
تعداد شمارش به عدد / واحد سنجش	242 / عدد
تعداد شمارش به حروف	دویست و چهل و دو

ب) رقم مبنا

رقم شمارش سوم (۲۴۲) مبنای موجودی واقعی است؛ چون طبق دستورالعمل، وقتی شمارش اول و دوم مغایرت دارد، شمارش سوم ملاک است. مغایرت با دفاتر: ۲۴۲ − ۲۴۳ = ۱ عدد کسری.

پ) علل احتمالی

- اشتباه در شمارش اول
- اشتباه انباردار یا حسابدار در ثبت رسید یا حواله
- ثبت نشدن یک حواله
- شکستگی، ضایعات یا سرقت یک فیوز

ت) انباردار می‌تواند توضیح دهد که حواله‌ی ثبت‌نشده‌ای وجود داشته یا فیوز در محل دیگری چیده شده است.

ث) بله؛ ممکن است یک فیوز در اشتباه کنار نوع دیگر چیده شده باشد و با بررسی طبقات دیگر پیدا شود و مغایرت رفع گردد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

صورت انبارگردانی شعبه‌ی «مالیر» در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۵ (شمارش عینی) و موجودی طبق دفاتر در همان تاریخ داده شده است. تگ انبار برای کالاهایی که مغایرت دارند را کامل کنید. فرض کنید در انبارگردانی برای موارد مغایرت دو بار شمارش انجام شده و صورت‌جلسه بر اساس شمارش دوم است.

مقایسه‌ی شمارش عینی با دفاتر نشان می‌دهد فقط سه قلم مغایرت دارند:

تگ	کد کالا	نام کالا	واحد	شمارش عینی	دفاتر	مغایرت
7091	22030210	نوشابه پرتقالی ۳۰۰ شکری	بطری	14136	14200	64-
7104	22121230	نوشابه لیموناد ۲۵۰ شکری	جعبه	344	346	2-
7120	32230342	آبمیوه انگور ۳۰۰ شیشه‌ی یکبارمصرف	بطری	768	770	2-

تگ‌های شمارش دوم

مورد	تگ ۷۰۹۱	تگ ۷۱۰۴	تگ ۷۱۲۰
نام انبار	انبار شماره‌ی ۱	انبار شماره‌ی ۱	انبار شماره‌ی ۱
تاریخ شمارش	1395/12/25	1395/12/25	1395/12/25
کد کالا	22030210	22121230	32230342
واحد سنجش	بطری	جعبه	بطری
تعداد به عدد	14136	344	768
تعداد به حروف	چهارده هزار و صد و سی و شش	سیصد و چهل و چهار	هفتصد و شصت و هشت

محل نگهداری و امضاها را شرکت خودتان طبق انبار پر کنید (در کتاب داده نشده است).

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۲۳۰ صفحه ۲۳۲ کار عملی ۲

تگ‌های انبارگردانی شرکت «همدان» در ۱۳۹۵/۱۲/۲۷ (تگ شماره‌ی ۲): تگ ۱۵۰ کد ۱۱۱۳۲۵ موس بی‌سیم ۱۵ عدد؛ تگ ۱۵۷ کد ۱۱۱۳۳۲ صفحه‌کلید ۲۲ عدد؛ تگ ۲۱۵ کد ۱۱۱۳۹۰ شارژر ۱۱ عدد. موجودی دفاتر: ۱۶، ۲۴ و ۱۰. جدول انبارگردانی، کارت کالا و صورت‌جلسه‌ی انبارگردانی را کامل کنید.

جدول انبارگردانی شعبه‌ی همدان ـ ۱۳۹۵/۱۲/۲۷

تگ	ردیف	کد کالا	نام کالا	واحد	شمارش عینی
150	۱	111325	موس بی‌سیم	عدد	15
157	۲	111332	صفحه‌کلید	عدد	22
215	۳	111390	شارژر	عدد	11

کارت کالا (موجودی دفاتر)

ردیف	کد کالا	نام کالا	واحد	موجودی دفاتر
۱	111325	موس بی‌سیم	عدد	16
۲	111332	صفحه‌کلید	عدد	24
۳	111390	شارژر	عدد	10

صورت‌جلسه‌ی انبارگردانی شعبه‌ی همدان

تگ	کد کالا	نام کالا	شمارش عینی	موجودی دفاتر	مغایرت
150	111325	موس بی‌سیم	15	16	-1 (کسری)
157	111332	صفحه‌کلید	22	24	-2 (کسری)
215	111390	شارژر	11	10	+1 (اضافی)

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۲۳۱ صفحه ۲۳۶ فعالیت

۱) در شرکتی که به میزان زیادی پیچ و مهره وجود دارد شمارش تعداد پیچ و مهره‌ها چگونه انجام می‌شود؟
۲) تفاوت تمام‌شماری و نمونه‌گیری را بیان کنید.

۱) شمارش یکی‌یکی ممکن نیست؛ نمونه‌ای مثلاً ۱۰۰ عددی را وزن می‌کنیم، وزن کل را با ترازو به دست آورده و تقسیم بر وزن هر عدد می‌کنیم؛ یا بسته‌بندی‌های استاندارد را می‌شماریم و در تعداد بسته ضرب می‌کنیم.

۲) تمام‌شماری: همه‌ی اقلام شمارش می‌شود؛ دقیق ولی زمان‌بر و پرهزینه است. نمونه‌گیری: فقط بخشی از اقلام (معمولاً اقلام کم‌اهمیت) شمارش می‌شود؛ سریع‌تر و ارزان‌تر ولی دقت کمتری دارد. اقلام مهم را تمام‌شماری می‌کنند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۳۲ صفحه ۲۳۶ فعالیت

۱) آیا موجودی کالای در انبار همواره با مانده طبق دفاتر و اسناد مطابقت دارد؟

۲) استانداردهای حسابداری برای نحوه‌ی برخورد با این مغایرت‌ها چه راه‌حلی ارائه می‌دهند؟

۳) آیا هر تفاوت و مغایرت در موجودی ممکن است ناشی از سوءاستفاده و یا کوتاهی انباردار باشد؟

۱) خیر؛ به‌دلیل اشتباه در ثبت، ضایعات، تبخیر، شکستگی، سرقت و ... مغایرت پیش می‌آید.

۲) موجودی واقعی (طبق شمارش) ملاک است؛ باید مقدار طبق دفاتر با ثبت اصلاحی (تعدیل) به مقدار واقعی تغییر کند و کسری یا اضافی در حساب «کسری و اضافی انبار» ثبت شود، سپس در پایان دوره به هزینه یا درآمد عملیاتی بسته شود.

۳) خیر؛ مغایرت ممکن است طبیعی باشد (تبخیر، جذب رطوبت، شکستگی) یا اشتباه ثبت باشد؛ فقط اگر بررسی نشان دهد قصور یا سوءاستفاده بوده انباردار مسئول است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۳۳ صفحه ۲۳۷ فعالیت

۱) آیا در کاردکس انبار قیمت کالاها وارد می‌شود؟

۲) آیا هنگام ورود موجودی به انبار و ثبت رسید انبار توسط انباردار، انباردار می‌تواند فاکتور خرید را ببیند؟ چرا؟

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱) خیر؛ کاردکس انبار فقط مقدار (تعداد) را نگه می‌دارد و قیمت‌گذاری در واحد حسابداری و کارت حساب کالا انجام می‌شود.

۲) خیر؛ تا انباردار فقط مقدار و مشخصات کالا را در برابر فاکتور و سفارش بشمارد و از روی قیمت تحت تأثیر قرار نگیرد (جدایی وظایف و کنترل داخلی)؛ در نتیجه رسید انبار هم قیمت ندارد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۳۴ صفحه ۲۳۸ کار عملی ۳

شرکت بازرگانی «نهاوند» در زمینه‌ی پخش و فروش لوازم ورزشی فعالیت می‌کند. لیست اقلام در ۱۳۹۵/۱۰/۰۱ (توپ فوتبال سالنی ۲۵۰، فوتبال معمولی ۴۲۰، والیبال ۱۶۰، هندبال ۳۵، پینگ‌پنگ ۴۰۰) به همراه رسیدها و حواله‌های انبار و تگ‌های دارای اختلاف (پس از شمارش دوم، ۱۳۹۵/۱۰/۳۰) داده شده است. مطلوب است: تهیه‌ی لیست موجودی و نمایش مغایرت، و تکمیل صورت‌جلسه‌ی انبارگردانی.

موجودی دفاتر = موجودی ابتدا + رسیدها − حواله‌ها (کد ۱۴۱۰۱ = توپ فوتبال سالنی، ۱۴۱۰۲ = فوتبال معمولی، ۱۴۱۰۵ = والیبال، ۱۴۱۱۶ = هندبال، ۱۴۱۲۱ = پینگ‌پنگ):

```
14101: 250 − (80+60+100+70) + (120+90) = 150
14102: 420 − (55+70+120+45) + 150 = 280
14105: 160 − (42+110+68+50) + (70+80) = 40
14116: 35 − (13+15+27) + (40+20) = 40
14121: 400 − (15+80+105+70) + 180 = 310
```

صورت‌جلسه‌ی انبارگردانی بازرگانی نهاوند ـ ۱۳۹۵/۱۰/۳۰

ردیف	کد	نام کالا	واحد	شمارش عینی	موجودی دفاتر	مغایرت
۱	14101	توپ فوتبال سالنی	عدد	148	150	−2 (کسری)
۲	14102	توپ فوتبال معمولی	عدد	280	280	0
۳	14105	توپ والیبال	عدد	41	40	+1 (اضافی)
۴	14116	توپ هندبال	عدد	40	40	0
۵	14121	توپ پینگ‌پنگ	بسته	310	310	0

در تگ‌های کتاب برخی کدها اشتباه چاپ شده‌اند (مثلاً تگ هندبال با کد ۱۴۱۰۵)؛ با توجه به نام کالا و تعداد، دو تگ دارای اختلاف: فوتبال سالنی و والیبال.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۳۵ صفحه ۲۴۴ فعالیت

۱) اگر پس از انبارگردانی موجودی واقعی کالای الف در شرکت «اهواز» ۴۸۰ واحد و مانده طبق کارت ۴۸۲ واحد باشد، انبار شرکت دارای کسری است یا اضافی؟

۲) در صورتی که مانده طبق کارت ۴۷۹ واحد باشد چطور؟

۱) موجودی واقعی (۴۸۰) کمتر از کارت (۴۸۲) است ← ۲ واحد کسری.

۲) موجودی واقعی (۴۸۰) بیشتر از کارت (۴۷۹) است ← ۱ واحد اضافی.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۳۶ صفحه ۲۴۴ فعالیت

آیا می‌توانید کالاهایی را نام ببرید که ممکن است به شکل طبیعی در انبار کاهش یا افزایش داشته باشند؟

- کاهش: مواد فرّار مانند بنزین، الکل و اتر (تبخیر)، میوه و سبزی (کم‌شدن وزن)، شیشه و ظروف شکستنی
- افزایش: مواد جاذب رطوبت مانند نمک، شکر، آرد و کاغذ (افزایش وزن)
- کالاهایی که با واحد بزرگ خریده و به واحد کوچک تقسیم می‌شوند (لوله‌ی ۶ متری، پارچه)

۲۳۷ صفحه ۲۴۵ فعالیت

در انبار شرکتی مقداری ابزارآلات و قطعات وجود دارد که مدت دو سال است مورد استفاده قرار نگرفته و در انبار شرکت بدون استفاده وجود دارد. شما چه پیشنهاداتی ارائه می‌دهید؟

- تهیه‌ی لیست توسط انباردار و گزارش به مدیریت
- بررسی امکان استفاده در بخش‌های دیگر یا انتقال به انبار مناسب
- فروش اقلام (برای اقلام مهم از راه مزایده)
- معاوضه با اقلام مورد نیاز
- در صورت نابابی یا منسوخ شدن، اسقاط و انتقال به انبار ضایعات

۲۳۸ صفحه ۲۴۵ مثال

انباردار شرکت «بهار» قسمتی از کالاهای انبار قطعات یدکی و ابزارآلات را از رده خارج و غیرقابل استفاده اعلام می‌کند، مدیر مالی و فنی تأیید می‌کنند که باید به انبار ضایعات جهت فروش ارسال شود. انباردار حواله‌ی خروج شماره‌ی ۱۴۱۵ در ۱۳۹۶/۰۲/۱۵ صادر می‌کند. (آچار آلن ۲ عدد، موتور جوش گازوئیلی ۱ دستگاه، آچار فرانسه‌ی بزرگ ۳ عدد، موتور برق بنزینی ۱ دستگاه، منگنه‌ی برقی ۱ عدد)

حواله‌ی خروج از انبار ـ طرف حساب: انبار ضایعات (جهت فروش)

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

ردیف	کد	نام کالا	تعداد	واحد
۱	11170	آچار آلن	2	عدد
۲	12642	موتور جوش گازوئیلی	1	دستگاه
۳	11165	آچار فرانسه‌ی بزرگ	3	عدد
۴	12153	موتور برق بنزینی	1	دستگاه
۵	13118	منگنه‌ی برقی	1	عدد

قیمت و مبلغ را حسابدار از کارت کالا پر می‌کند. این حواله فقط انتقال بین انبار عادی و انبار ضایعات است.

۲۳۹ صفحه ۲۴۶ فعالیت

با توجه به فرم حواله‌ی انبار خروج کالا از انبار شرکت «مشهد» (مانیتور ۲۱ قدیمی ۱، مانیتور ۱۹ قدیمی ۵، چاپگر سوزنی ۲، تلویزیون ۲۱ قدیمی ۳ و موس ساده ۲۵) توضیحات لازم را به صورت طرح تشریحی بنویسید. چرا شرکت مشهد اقدام به خروج کالا از انبار کرده است؟ چه شخص یا اشخاصی در این زمینه تصمیم می‌گیرند؟ چه شخصی ارسال و چه شخصی دریافت می‌کند؟ آیا این کالاها در انبار ضایعات در آینده به فروش می‌رسند یا به صورت دائمی در انبار خواهند ماند؟

این کالاها به علت قدیمی شدن، تغییر فناوری و نابابی دیگر قابل استفاده نیستند، پس انباردار با تأیید مدیر مالی و مدیر فنی (و طبق آیین‌نامه‌ی شرکت، مدیرعامل) فهرست را تهیه و حواله‌ی خروج صادر می‌کند. انباردار انبار قطعات و ابزار ارسال‌کننده و انباردار انبار ضایعات دریافت‌کننده است. این کالاها معمولاً در آینده از طریق مزایده یا فروش به خریداران ضایعات فروخته می‌شوند و اگر قابل فروش نباشند اسقاط و در انبار ضایعات باقی می‌مانند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۴۰ صفحه ۲۴۶ فعالیت

با توجه به ویژگی محصولات، وظیفه‌ی انباردار را در دو شرکت تولیدی مواد غذایی و شرکت تولیدی محصولات فلزی مقایسه کنید.

	شرکت مواد غذایی	شرکت محصولات فلزی
شرایط نگهداری	دما، رطوبت و بهداشت؛ سردخانه	جلوگیری از زنگ‌زدگی و رطوبت
کنترل	تاریخ مصرف و انقضا، اولین وارده اولین صادره	ابعاد و وزن، نوع آلیاژ
مغایرت‌های طبیعی	فساد، تبخیر، جذب رطوبت	زنگ‌زدگی، برش و ضایعات
چیدمان	قفسه‌بندی و جداسازی بر اساس نوع و تاریخ	جابه‌جایی با لیفتراک و جرثقیل، چیدمان سنگین

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۴۱ صفحه ۲۴۷ فعالیت

جدول زیر را کامل کنید. (نام کالا: تلویزیون از کار افتاده، مانیتور قدیمی، ماده‌ی اتر، دوربین قدیمی عکاسی، موتور برق سوخته‌شده، آچارهای از رده خارج، چای تاریخ مصرف گذشته؛ ستون‌ها: ضایعات، تبخیر، نابابی، تغییر تکنولوژی)

نام کالا	ضایعات	تبخیر	نابابی	تغییر تکنولوژی
تلویزیون از کار افتاده			✓	
مانیتور قدیمی				✓
ماده‌ی اتر		✓		
دوربین قدیمی عکاسی				✓
موتور برق سوخته‌شده			✓	
آچارهای از رده خارج				✓
چای تاریخ مصرف گذشته	✓			

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۴۲ صفحه ۲۴۷ فعالیت

۱) آیا ممکن است اقلام موجود در انبار دچار کاهش ارزش شود؟

۲) آیا کاهش ارزش موجودی کالا می‌تواند در دفاتر نزد انباردار (کارت کالا) تغییری ایجاد کند؟ چرا؟

۱) بله؛ در اثر گذشت زمان، از مد افتادن، رکود و تورم بازار، شرایط جوی و سیاست‌های قیمت‌گذاری.

۲) خیر؛ کارت کالا فقط تعداد را نگه می‌دارد و کاهش ارزش به قیمت مربوط است نه تعداد؛ این موضوع ارتباطی با انباردار ندارد و فقط در حسابداری و صورت‌های مالی بررسی می‌شود.

۲۴۳ صفحه ۲۴۷ فعالیت

در انبار فروشگاه لوازم اداری «آذربایجان» اقلامی (میز، صندلی، کمد و ...) موجود است. فرض کنید کلیه‌ی اقلام در بازار ۳۰٪ افزایش قیمت یا کاهش قیمت داشته باشند. آیا انباردار در این زمینه وظیفه‌ای به عهده دارد؟ در زمینه‌ی کاهش قیمت به میزانی که قیمت فروش کمتر از بهای تمام‌شده شود بحث و بررسی کنید و بگویید آیا حسابداری در این زمینه وظیفه‌ای بر عهده دارد؟ چرا؟ در صورت افزایش قیمت، حسابداری آیا لازم است اقدامی انجام دهد؟

- انباردار: وظیفه‌ای ندارد؛ او فقط تعداد را نگه می‌دارد و قیمت در کارت کالا ثبت نمی‌شود.
- کاهش ۳۰٪: خالص ارزش فروش از بهای تمام‌شده کمتر می‌شود؛ حسابداری باید طبق قاعده‌ی «اقل بهای تمام‌شده و خالص ارزش فروش» کاهش ارزش را به صورت هزینه و ذخیره‌ی کاهش ارزش موجودی شناسایی کند (اصل محافظه‌کاری و تطابق).
- افزایش ۳۰٪: حسابداری اقدامی نمی‌کند؛ موجودی همچنان به بهای تمام‌شده نگه داشته می‌شود و سود پیش از فروش شناسایی نمی‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۴۴ صفحه ۲۴۹ فعالیت

پس از انبارگردانی و مشخص شدن تعداد مغایرت در صورتی که انباردار مسئول تأمین کسری نباشد: الف) انباردار چه وظیفه‌ای دارد؟ ب) حسابداری چه وظیفه‌ای بر عهده دارد؟

الف) انباردار مانده‌ی کارت (کاردکس) را بر اساس صورت‌جلسه با موجودی واقعی (شمارش) اصلاح می‌کند (فقط تعداد).

ب) حسابدار مغایرت‌ها را قیمت‌گذاری می‌کند (با روش ارزیابی شرکت) و ثبت اصلاحی را در دفاتر انجام می‌دهد: کسری ← بدهکار کسری و اضافی انبار / بستانکار موجودی کالا؛ اضافی ← برعکس.

۲۴۵ صفحه ۲۴۹ مثال

انبارگردانی فروشگاه «ایلام» در ۱۳۹۵/۱۲/۲۸: کفش ورزشی (شمارش ۷۵۰، دفاتر ۷۵۱)، لباس ورزشی (۵۲۰ و ۵۱۸)، جوراب ورزشی (۲۱۵ و ۲۱۷). مدیریت اعلام داشت مالک، شمارش عینی است. وظیفه‌ی انباردار و حسابدار چیست؟

کالا	شمارش	دفاتر	مغایرت
کفش ورزشی (جفت)	750	751	1-
لباس ورزشی (عدد)	520	518	2+
جوراب ورزشی (جین)	215	217	2-

انباردار مانده‌ی دفاتر را بر اساس موجودی عینی تغییر می‌دهد (فقط تعداد). حسابدار باید قیمت اقلام مغایر را مشخص کند و ثبت اصلاحی را انجام دهد.

۲۴۶ صفحه ۲۵۰ مثال

با توجه به اطلاعات شرکت «ایلام» چنانچه شرکت از روش میانگین استفاده کند و نرخ کفش ورزشی ۷۵,۰۰۰، لباس ورزشی ۶۰,۰۰۰ و جوراب ورزشی ۴۴,۰۰۰ ریال باشد، مبلغ تعدیل را محاسبه کنید.

کالا	مغایرت	نرخ	مبلغ کل
کفش ورزشی	1-	75,000	75,000-
لباس ورزشی	2+	60,000	120,000+
جوراب ورزشی	2-	44,000	88,000-
جمع مبلغ تعدیل			**43,000-**

مبلغ تعدیل شرکت ایلام ۴۳,۰۰۰ ریال کسری است.

۲۴۷ صفحه ۲۵۱ کار عملی ۴

شرکت «زنجان» فروشنده‌ی لوله و اتصالات است. در ۱۳۹۵/۱۲/۲۶ پس از انبارگردانی کالاهای دارای مغایرت: لوله‌ی سفید ۲/۵ (شمارش ۲۵، دفاتر ۲۴)، لوله‌ی فلزی ۱/۵ (۴۴ و ۴۷)، شیر اهرمی (۵۵ و ۵۶)، لوله‌ی

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

پلی‌اتیلن ۱۰ (۳۸ و ۳۷)، سه‌راهی ۱/۵ (۲۵۰ و ۲۵۶). مطلوب است محاسبه‌ی مبلغ تعدیل با روش‌های الف) فایفو؛ ب) الیفو؛ ج) میانگین.

مغایرت هر قلم (شمارش − دفاتر)

کد	نام کالا	مغایرت
44104	لوله‌ی سفید ۲/۵	+1
44165	لوله‌ی فلزی ۱/۵	−3
44226	شیر اهرمی	−1
44311	لوله‌ی پلی‌اتیلن ۱۰	+1
44782	سه‌راهی ۱/۵	−6

الف) فایفو (نرخ‌های ۴۵٬۰۰۰، ۲۲٬۰۰۰، ۸۵٬۰۰۰، ۱۵٬۰۰۰، ۷٬۰۰۰)

کالا	مغایرت	نرخ	مبلغ کل
لوله‌ی سفید ۲/۵	+1	45,000	+45,000
لوله‌ی فلزی ۱/۵	−3	22,000	−66,000
شیر اهرمی	−1	85,000	−85,000
لوله‌ی پلی‌اتیلن ۱۰	+1	15,000	+15,000
سه‌راهی ۱/۵	−6	7,000	−42,000
جمع مبلغ تعدیل			**−133,000**

مبلغ تعدیل با فایفو ۱۳۳٬۰۰۰ ریال کسری است.

ب) الیفو: هر مغایرت در نرخ الیفوی همان قلم (از جدول قیمت کتاب) ضرب و جمع می‌شود؛ مبلغ تعدیل طبق کتاب ۱۵۸٬۰۰۰ ریال کسری است. ج) میانگین: با نرخ میانگین هر قلم به همین روش، مبلغ تعدیل طبق کتاب ۱۴۳٬۰۰۰ ریال کسری است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
irantooshe.ir

۲۴۸ صفحه ۲۵۴ فعالیت

در صورتی که موجودی واقعی و مانده بر اساس دفاتر یکسان نباشند و در دفاتر حسابداری ثبت اصلاحی صورت نگیرد، آیا صورت‌های مالی صحیح هستند؟

خیر؛ موجودی کالا در ترازنامه بیش‌نمایی یا کم‌نمایی می‌شود و در نتیجه بهای تمام‌شده‌ی کالای فروش‌رفته، سود و حقوق صاحبان سهام نیز نادرست گزارش می‌شود.

۲۴۹ صفحه ۲۵۵ کار عملی ۵

شرکت «خلیج فارس» در ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ اقدام به انبارگردانی نمود و پس از شمارش عینی، مغایرت‌گیری و قیمت‌گذاری مشخص شد که مبلغ ۵۶۰,۰۰۰ ریال کسری انبار وجود دارد. مطلوب است ثبت روزنامه‌ی کسر و اضافی.

سند ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ ـ کسری انبار

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
کسری و اضافی انبار	560,000	
موجودی کالا		560,000
جمع	**560,000**	**560,000**

۲۵۰ صفحه ۲۵۵ کار عملی ۶

شرکت «مازندران» در ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ اقدام به انبارگردانی نمود و مشخص شد که مبلغ ۳۵۰,۰۰۰ ریال اضافی انبار وجود دارد. مطلوب است ثبت روزنامه‌ی کسر و اضافی.

سند ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ ـ اضافی انبار

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی کالا	350,000	
کسری و اضافی انبار		350,000
جمع	**350,000**	**350,000**

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۲۵۱ صفحه ۲۵۶ مثال

طبق دستورالعمل انبارگردانی و آیین‌نامه‌های داخلی شرکت «نور» انباردار موظف به تأمین کسری انبار است. در ۱۳۹۵/۱۲/۲۴ انبارگردانی انجام و مبلغ ۲۴۵,۰۰۰ ریال کسر انبار مشاهده شد.

سند ۱۳۹۵/۱۲/۲۴ ـ کسری انبار (بر عهده‌ی انباردار)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سایر حساب‌های دریافتنی ـ انباردار	245,000	
موجودی کالا		245,000
جمع	**245,000**	**245,000**

۲۵۲ صفحه ۲۵۶ کار عملی ۷

شرکت «ارس» در ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ اقدام به انبارگردانی نمود و مشخص شد که مبلغ ۱۴۵,۰۰۰ ریال کسری انبار وجود دارد. مبلغ کسری انبار بر عهده‌ی انباردار است. مطلوب است ثبت روزنامه‌ی کسر و اضافی.

سند ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ ـ کسری انبار

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سایر حساب‌های دریافتنی ـ انباردار	145,000	
موجودی کالا		145,000
جمع	**145,000**	**145,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۵۳ صفحه ۲۵۷ کار عملی ۸

شرکت «گرگان» در ۱۳۹۵/۱۲/۲۸ اقدام به انبارگردانی نمود و مشخص شد که مبلغ ۱۷۵,۰۰۰ ریال اضافی انبار وجود دارد. مبلغ کسری انبار بر عهده‌ی انباردار است. مطلوب است ثبت روزنامه‌ی کسر و اضافی.

اضافی انبار به حساب شرکت ثبت می‌شود (فقط کسری بر عهده‌ی انباردار است).

سند ۱۳۹۵/۱۲/۲۸ ـ اضافی انبار

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
موجودی کالا	175,000	
کسری و اضافی انبار		175,000
جمع	**175,000**	**175,000**

۲۵۴ صفحه ۲۵۸ فعالیت

الف) آیا با استانداردهای حسابداری ایران آشنایی دارید؟ چرا باید حسابداران در انجام حرفه‌ی حسابداری به استانداردها توجه داشته باشند؟

ب) استاندارد حسابداری شماره‌ی ۸ ایران درباره‌ی موجودی مواد و کالاست. این استاندارد را از طریق سایت سازمان حسابرسی (www.audit.org.ir) دریافت نموده و روش‌های مجاز قیمت‌گذاری موجودی کالا را بررسی کنید.

الف) استانداردها را سازمان حسابرسی تدوین می‌کند؛ رعایت آن‌ها صورت‌های مالی را قابل اتکا و قابل مقایسه می‌کند، یکنواختی روش‌ها را تضمین می‌کند و رعایت آن‌ها طبق قانون الزامی است.

ب) روش‌های مجاز قیمت‌گذاری موجودی: اولین صادره از اولین وارده (فایفو)، میانگین موزون و شناسایی ویژه (برای اقلام معین)؛ روش آخرین صادره از اولین وارده (الیفو) در استاندارد ایران مجاز نیست.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۵۵ صفحه ۲۵۸ فعالیت

هر یک از مفاهیم حسابداری زیر را تشریح کنید: اصل بهای تمام‌شده، اصل تطابق درآمد با هزینه، محافظه‌کاری (احتیاط).

- اصل بهای تمام‌شده: دارایی‌ها و موجودی کالا در زمان تحصیل به قیمت واقعی پرداخت‌شده (تمام مخارج لازم تا رسیدن کالا به مکان و حالت فعلی) ثبت می‌شوند.
- اصل تطابق: هزینه‌های هر دوره باید با درآمدهای همان دوره مقایسه و از آن کسر شوند.
- محافظه‌کاری: در صورت ابهام، زیان‌ها و هزینه‌های محتمل را در نظر می‌گیریم ولی سود محتمل را شناسایی نمی‌کنیم؛ دارایی‌ها را بیش از واقع و بدهی‌ها را کمتر از واقع نشان نمی‌دهیم.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۵۶ صفحه ۲۵۹ مثال

اطلاعات مربوط به شرکت «ایران»: کالای الف بهای تمام‌شده ۲۵۰,۰۰۰ و خالص ارزش فروش ۲۲۰,۰۰۰؛ کالای ب بهای تمام‌شده ۳۹۰,۰۰۰ و خالص ارزش فروش ۴۰۰,۰۰۰؛ کالای ج بهای تمام‌شده ۱۶۰,۰۰۰ و خالص ارزش فروش ۱۵۰,۰۰۰ ریال. اقل بهای تمام‌شده و خالص ارزش فروش را برای هر قلم اعمال کرده و ذخیره‌ی مورد نیاز را حساب و ثبت کنید.

نام کالا	بهای تمام‌شده	خالص ارزش فروش	اقل دو
الف	250,000	220,000	220,000
ب	390,000	400,000	390,000
ج	160,000	150,000	150,000
جمع	**800,000**	**770,000**	**760,000**

ذخیره‌ی مورد نیاز = ۸۰۰٬۰۰۰ − ۷۶۰٬۰۰۰ = ۴۰٬۰۰۰ ریال

سند ـ بابت ثبت کاهش ارزش موجودی کالا

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی کاهش ارزش موجودی کالا	40,000	
ذخیره‌ی کاهش ارزش موجودی کالا		40,000
جمع	**40,000**	**40,000**

۲۵۷ صفحه ۲۶۱ کار عملی ۹

اطلاعات مربوط به شرکت تولیدی «چابهار»: اجاق گاز ۷۰۰,۰۰۰ و ۸۰۰,۰۰۰؛ پنکه ۴۲۰,۰۰۰ و ۴۰۰,۰۰۰؛ کولر ۶۶۰,۰۰۰ و ۶۵۰,۰۰۰ ریال (بهای تمام‌شده و خالص ارزش فروش). مطلوب است محاسبه و ثبت کاهش ارزش موجودی کالا.

ترتیب بهای تمام‌شده و خالص ارزش فروش در متن استخراج‌شده مشخص نیست؛ با توجه به نمونه‌ی صفحه‌ی ۲۵۹ فرض شد: اجاق گاز (تمام‌شده ۸۰۰,۰۰۰، فروش ۷۰۰,۰۰۰)، پنکه (تمام‌شده ۴۲۰,۰۰۰، فروش ۴۰۰,۰۰۰)، کولر (تمام‌شده ۶۶۰,۰۰۰، فروش ۶۵۰,۰۰۰).

ایران توشه
irantooshe.ir

نام کالا	بهای تمام‌شده	خالص ارزش فروش	اقل دو
اجاق گاز	800,000	700,000	700,000
پنکه	420,000	400,000	400,000
کولر	660,000	650,000	650,000
جمع	**1,880,000**	**1,750,000**	**1,750,000**

ذخیره‌ی مورد نیاز = ۱٬۸۸۰٬۰۰۰ − ۱٬۷۵۰٬۰۰۰ = ۱۳۰٬۰۰۰ ریال

سند ـ بابت ثبت کاهش ارزش موجودی کالا

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی کاهش ارزش موجودی کالا	130,000	
ذخیره‌ی کاهش ارزش موجودی کالا		130,000
جمع	**130,000**	**130,000**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۵۸ صفحه ۲۶۲ فعالیت

حساب موجودی کالا در پایان سال ۹۵ در شرکتی ۷۲,۰۰۰,۰۰۰ بوده و ذخیره‌ی کاهش ارزش موجودی کالا ۲۵۰,۰۰۰ ریال است. مطلوب است: الف) ثبت ذخیره‌ی کاهش؛ ب) نمایش خالص ارزش موجودی کالا در صورت‌های مالی.

الف) سند ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ ـ ثبت ذخیره‌ی کاهش ارزش

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه‌ی کاهش ارزش موجودی کالا	250,000	
ذخیره‌ی کاهش ارزش موجودی کالا		250,000
جمع	**250,000**	**250,000**

ب) نمایش در ترازنامه (دارایی‌های جاری)

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح	ریال
موجودی کالا	72,000,000
کسر می‌شود: ذخیره‌ی کاهش ارزش موجودی کالا	(250,000)
خالص ارزش موجودی کالا	**71,750,000**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۵۹ صفحه ۲۶۲ فعالیت

آیا هزینه‌ی کاهش ارزش موجودی به عنوان هزینه‌های عملیاتی محسوب می‌شود؟ چرا؟

بله؛ چون در راستای فعالیت اصلی شرکت (خرید و فروش یا تولید کالا) است. این حساب موقت است و در پایان دوره به سایر هزینه‌های عملیاتی بسته می‌شود.

۲۶۰ صفحه ۲۶۴ کار عملی ۱۰

در پایان سال مالی ۱۳۹۵ مانده‌ی حساب کسر و اضافی انبار شرکت «یزد» به مبلغ ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار است. ثبت روزنامه‌ی رویداد فوق را انجام دهید.

سند ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ ـ بستن حساب کسر و اضافی انبار

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سایر هزینه‌های عملیاتی	1,200,000	
کسر و اضافی انبار		1,200,000
جمع	**1,200,000**	**1,200,000**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۶۱ صفحه ۲۶۵ کار عملی ۱۱

در پایان سال مالی ۱۳۹۵ مانده‌ی حساب کسر و اضافی انبار شرکت «اهواز» به مبلغ ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال بستانکار است. ثبت روزنامه‌ی رویداد فوق را انجام دهید.

سند ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ ـ بستن حساب کسر و اضافی انبار

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
کسر و اضافی انبار	1,500,000	
سایر درآمدهای عملیاتی		1,500,000
جمع	**1,500,000**	**1,500,000**

۲۶۲ صفحه ۲۶۵ کار عملی ۱۲

در پایان سال مالی ۱۳۹۵ مانده‌ی حساب کاهش ارزش موجودی کالای شرکت «بیرجند» به مبلغ ۲,۳۰۰,۰۰۰ ریال بدهکار است. ثبت روزنامه‌ی رویداد فوق را انجام دهید.

سند ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ ـ بستن حساب هزینه‌ی کاهش ارزش موجودی کالا

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سایر هزینه‌های عملیاتی	2,300,000	
هزینه‌ی کاهش ارزش موجودی کالا		2,300,000
جمع	**2,300,000**	**2,300,000**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۶۳ صفحه ۲۶۷ پژوهش

در کشورهای صنعتی و شرکت‌های پیشرو مفهومی به نام «تولید به‌هنگام» (Just In Time) یا JIT مطرح و در بعضی از شرکت‌ها به‌کار گرفته شده است. در این خصوص تحقیق کنید و گزارش تحقیق خود را ارائه کنید. همچنین مشخص کنید با اجرای کامل این نظام، سیستم انبارداری دچار چه تحولی می‌شود؟

تولید به‌هنگام روشی است که مواد و قطعات دقیقاً در زمان و به اندازه‌ی نیاز تولید از تأمین‌کننده می‌رسد و کالا فقط بر اساس سفارش مشتری ساخته می‌شود؛ هدف حذف اتلاف و موجودی اضافی است.

با اجرای کامل آن موجودی انبار به حداقل (نزدیک صفر) می‌رسد، نیاز به انبارهای بزرگ و هزینه‌ی نگهداری، کسری و اضافی، کاهش ارزش و انبارگردانی بسیار کم می‌شود؛ نقش انباردار به هماهنگی تحویل از تأمین‌کننده و کنترل کیفیت ورودی تغییر می‌کند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۶۴ صفحه ۲۶۷ بحث کنید

بعضی از شرکت‌ها جبران کسری انبار را بر عهده‌ی انباردار قرار می‌دهند. آیا به نظر شما این کار صحیح است؟ (اگر هر ماه فوق‌العاده‌ای بابت این وظیفه به انباردار پرداخت گردد.)
چرا اضافی انبار مانند کسری انبار سهم انباردار قرارداد نمی‌شود؟

با پرداخت فوق‌العاده‌ی ماهانه و قرارداد قبلی، این کار قابل دفاع است: انباردار مسئول مستقیم حفظ کالاست و انگیزه‌ی دقت بیشتری دارد. اشکال: ممکن است بخشی از کسری ناشی از عوامل طبیعی یا خطای دیگران باشد و جبران آن از انباردار ناعادلانه است؛ پس باید پس از بررسی علل و فقط برای موارد قصور باشد.

اضافی انبار یک سود یا منفعت برای شرکت است و ضرر و زیان به شرکت وارد نمی‌کند، پس مبنای مطالبه ندارد؛ اضافی معمولاً به اشتباه شمارش یا ثبت برمی‌گردد و باید بررسی شود، نه اینکه به انباردار تعلق گیرد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir